

GENERATIONSSKIFTE

MED ELLER UDEN LOVREGULERET SUCCESSION

- *INTER VIVOS ELLER MORTIS CAUSA*

Specialeafhandling
Cand. merc. aud.
Aalborg Universitet
Vejleder: Erik Werlauff
Nanna Hejlesen Wammen
Thomas Hoff Andersen
November 2018

Indholdsfortegnelse

Forkortelser	4
1 Summary	5
2 Emnevalg, metode og retskilder	7
2.1 Emnevalg	7
2.2 Afgrænsning	8
2.3 Metode og retskilder	10
2.4 Problemformulering	11
3 Successionsmodellen	12
3.1 Skattemæssig succession – inter vivos og mortis causa	12
3.1.1 Anvendelsesområde - hvem kan anvende	13
3.1.2 Skattemæssig succession i levende live	13
3.1.3 Skattemæssig succession ved død	13
3.1.4 Værdiansættelse	13
3.1.5 Passivpost	14
3.1.6 Bo- og gaveafgift	14
3.1.7 Væsentlige rammer – grundvilkår	14
3.2 Skattemæssig succession inter vivos	16
3.2.1 Anvendelsesområde	18
3.2.2 Betingelser for succession i levende live	23
3.2.3 Retsvirkninger ved successionsprincippet	25
3.3 Skattemæssig succession mortis causa	27
3.3.1 Anvendelsesområde – mulighederne er indskrænket	28
3.3.2 Retsvirkning af succession mortis causa	33
3.4 Delkonklusion – succession inter vivos kontra mortis causa	35
3.5 Pengetanksreglen	35
3.5.1 Indtægtskriteriet	38
3.5.2 Aktivkriteriet	38
3.5.3 Kan reglerne om pengetank blive undgået?	40
3.6 Beregning af passivpost	41
3.6.1 Passivpost ved generationsskifte i levende live	41
3.6.2 Passivpost ved generationsskifte ved død	42
3.6.3 Anmeldelse til Skattestyrelsen	44
3.7 Værdiansættelse	45
3.7.1 Værdiansættelse ved levende live	47
3.7.2 Værdiansættelse ved død	50
4 Bo- og gaveafgift	53
4.1 Gaveafgift ved generationsskifte inter vivos	56
4.1.1 Overdragelse til ægtefælle	58

4.1.2 Overdragelse til personer omfattet af BAL § 22.....	58
4.1.3 Overdragelse til andre nærtstående parter	59
4.1.4 Tilbageoverdragelse til tidligere ejer	59
4.1.5 Anmeldelse til Skattestyrelsen.....	59
4.2 Boafgift ved generationsskifte ved død	60
4.2.1 Overdragelse til ægtefælle.....	61
4.2.2 Overdragelse til personer omfattet af BAL § 1	61
4.2.3 Overdragelse til øvrige nærtstående parter	62
4.2.4 Tilbageoverdragelse til tidligere ejer	63
4.2.5 Anmeldelse til Skattestyrelsen.....	63
5 Begrænsning af arv	64
5.1 Ændring af arveloven – umoderne lov til moderne lov	64
5.2 Det faktuelle ved arven	64
5.3 Optimering af generationsskifte ved begrænsning af arv	65
6 A/B-modellen	67
6.1. Generelt om A/B-modellen, og dens anvendelsesområde	67
6.1.1 Anvendelsesområde	68
6.2 Vedtægtsændring – en afgørende nødvendighed	69
6.2.1 Undgåelse af afståelsesbeskatning – et must for effektiv anvendelse.....	70
6.2.2 Kapitalreduktion – en yderligere mulighed for at lette finansieringen	72
6.2.3 Forlods udbyttet	74
6.2.4 Åremålsbegrænsning – en begrænsning af udbetalingsperioden	92
6.2.5 Underskud i udbetalingsperioden	93
6.2.6 Bindende svar – en billig skattemæssig forsikring	95
6.3 Overdragelse af B-aktierne	97
6.4 Anvendelse af A/B-modellen – et eksempel fra praksis.....	98
6.5 Inter vivos kontra mortis causa	102
6.6 A/B-modellens eksistensgrundlag – eksisterer modellen om 10 år?	105
6.7 Delkonklusion	107
7 Sammenfatning og konklusion.....	109
7.1 Lovregulerede modeller	109
7.2 Bo- og gaveafgift	111
7.3 Begrænsning af arv	112
7.4 Ikke-lovregulerede modeller	113
7.5 Konklusion.....	115
8 Litteraturliste	118
8.1 Bøger	118
8.2 Rapporter.....	118
8.3 Skattestyrelsens Juridiske Vejledning 2018-2	118
8.4 Værdiansættelsescirkulærer fra Skattestyrelsen	119

8.5 Afgørelser, domme, kendelser, SKM-meddelelser mv.....	119
8.6 Internet	120

Forkortelser

AL	Arveloven
ABL	Aktieavancebeskatningsloven
BAL	Boafgiftsloven
DBO	Dobbeltbeskatningsoverenskomst
DCF	Discounted Cash Flow
DSL	Dødsboskifteloven
DBSL	Dødsboskatteloven
HR	Højesterets dom eller kendelse
KGL	Kursgevinstloven
KSL	Kildeskatteloven
L	Lovforslag
LL	Ligningsloven
LR	Ligningsrådet
LSR	Landsskatteretten
PSL	Personskatteloven
SFL	Skatteforvaltningsloven
SKM	Skatteministeriets meddelelser
SL	Statsskatteloven
SR	Skatterådet
TSS	Told og Skattestyrelsen
TfS	Tidsskrift for skatter og afgifter
UfR	Ugeskrift for Retsvæsen
WACC	Weighed Average Cost of Capital
V / VLR	Vestre Landsrets dom eller kendelse
VSO	Virksomhedsskatteloven
Ø / ØLR	Østre Landsrets dom eller kendelse

Formler

B = Beta
EKA = Egenkapitalens forrentning
GA = Gældsandelen
Kd = Gældsomkostning i %
Ke = Egenkapitalomkostning i %
n = Levetid
r = Renten
Rf = Risikofri rente
Rm-Rf = Risikopræmien
SCP= Virksomhedsspecifikt risikotillæg
t(diskontering) = Tidspunkt (år)
t(WACC) = Skatteprocentsats

1 Summary

Within a couple of years, thousands of Danish Companies are expected to have a generational change to younger forces. A well-planned generational change can contribute to the company's further development to the next step. In this thesis, we have looked at the possibility of going through a generational change with law-regulated and non-law regulated models. At the same time, we have looked at whether there is a difference in the generational change while the owner is still alive and after his/her death.

In practice an often-used model for generational changes is the succession model. With succession the consigner is not taxed for the acquisition. The latent tax is hence passed on to the acquirer who enters the acquisition's tax position. The acquirer then gets a reimbursement is the consignment amount.

Our analysis of the use of the succession model shows that there is no tax difference in the estate of a deceased person and a still living person. It showed however that there were significant differences in the application, where the applications from an estate from a deceased person were significantly limited. With the allocation from the estate from a deceased person, the acquirer who is not immediate family, can only succeed in his/hers share. This entails that if the deceased wishes that a close employee or anyone outside the circle of inheritance should take over the company, this can only happen with succession if the person is registered in the deceased's will. At the same time, an acquirer of the company does not have direct influence on whether the acquisition happens with succession from the estate of the deceased person or not. This is decided by the executor.

A decrease in the estate- and gift tax has long been discussed in Denmark and been discussed amongst politicians. Today, the estate- and gift tax make up 15 % and it has been suggested that this be reduced to 5 %. A decrease would entail that a generational change can be accomplished in a more flexible manner. At the same time, it is expected that the assignor will provide a reduction in the consignment amount regarding family consignment which ensures that the acquisitioned will have a better start to life as a self-employed, because this includes a smaller debt take out for the acquisition.

In the succession of the estate of a deceased person lies also a limitation since the deceased cannot be of full capacity of one's assets. This is due to the rules concerning forced heirship, who as a rule are to receive 25 % of one's bequest, which concerning great assets can amount to large sums. With the change in the Inheritance Act of 2006, the testator has achieved a larger freedom of disposition which has induced that the testator is now able to decide that an inheritor should only receive 1.260.000 kr. (2018) in their inheritance. This insures that with a

well-planned testament the testator can to a larger degree can distribute one's asset, including who is to inherit the company.

The greater flexibility in generational changes where the person is still alive is also in evidence with the use of the non-law regulated A/B- model. The model, which is an effective tool for performing the financing of generational changes has been based on many years of practice and is based on market value. No known practice exists where the A/B model has been used for generational change from the estate of a deceased person. It is however known from practice that company allotments shall be allotted to the estate of the deceased, by which this cannot be concluded before the accelerated depreciation has been paid out.

In total, through our analysis we can conclude that the most flexible and optimal generational change should be executed while the owner-manager is still alive. This ensures that the new acquirer and the conveyance agreement comply with the owner-manager's wishes in the best way possible. It is possible to accomplish a functioning generational change from the estate of the deceased, but for this to happen, it is necessary that the company owner has done a thorough preliminary work before one's death, including a comprehensive will.

2 Emnevalg, metode og retskilder

2.1 Emnevalg

Årligt gennemføres et ukendt stort antal generationsskifter i de danske virksomheder. Et effektivt og veltilrettelagt generationsskifte medfører, at virksomheden kan drives videre og samtidig udvikles til næste step af erhververen. Omvendt kan et dårligt tilrettelagt generationsskifte køre virksomheden i sænk, hvilket kan have store økonomiske og familiemæssige konsekvenser.

I toppen af dansk erhvervsliv findes et utal eksempler på vellykkede generationsskifter, hvor virksomheden i dag drives af anden, tredje eller måske fjerde generation. Eksempler på dette er LEGO, Danfoss og Bestseller. Ens for disse er, at der er foretaget generationsskifte fra senior til junior på rette måde, hvorved virksomheden har kunne fortsætte sin vækst. I de kommende ti år forventes over 23.000 danske virksomheder, at skulle gennemgå et generationsskifte.¹ Generationsskifte er derfor aktuelt som aldrig før.

Det rette generationsskifte bliver ikke mindre aktuelt, når der ses på tal fra Skatteministeriet, hvoraf fremgår, at hele 70 % af dansk eksport kommer fra de familieejede virksomheder. Samtidig beskæftiger de familieejede virksomheder seks ud af ti personer i den private sektor i Danmark.²

Et generationsskifte er sjældent nemt, og for mange virksomhedsejere kan de påbegyndende overvejelser og drøftelser om generationsskifte samt snarlig pension være en øm sag. Senior har ofte vanskeligt ved at give slip på sit livsværk, og er samtidig ikke parat til, at give stafetten videre til junior. Af disse årsager kommer flere virksomhedsejere for sent i gang med generationsskiftet, hvilket i nogle tilfælde ender med, at ejerlederen tager virksomheden med sig i graven.

Fra lovgivningsmæssig side er muligheden, for et effektivt generationsskifte, blevet indskrænket de sidste år. Dette er blandt andet sket ved fjernelse af muligheden for anvendelse af formueskattekursen samt ved stramning af reglerne for pengetanksreglen. Dette har medført, at et veltilrettelagt generationsskifte, er vigtigere end nogensinde før.

Regeringen har forsøgt med lovforslag 183 at bidrage til at gøre en forskel for de danske virksomheder, der netop nu står over for et generationsskifte, samt medvirke til at de danske virksomheder forbliver på danske hænder. Skatteministeren Karsten Lauritzen har tidligere udtalt i forbindelse med sænkelsen af bo-og gaveafgiften:

¹ Bilag 9 til Lovforslag 183 2016-2017, udarbejdet af Morten Bennedsen, Københavns Universitet - <https://www.ft.dk/samling/20161/lovforslag/L183/bilag.htm>

² <https://www.skm.dk/aktuelt/nyheder/2017/april/lavere-bo-og-gaveafgift-gavner-tusindvis-af-familieejede-virksomheder>

"De familieejede virksomheder er rygraden i dansk erhvervsliv. De skaber vækst og udvikling af danske arbejdspladser. Det har derfor været en klar politisk prioritet for regeringen at sikre bedre vilkår for de danske virksomheder, som står over for et generationsskifte..."³

Der findes næppe et oplagt tidspunkt for gennemførelse af et generationsskifte, men er et tidspunkt bedre et andet? Kan der være penge at spare i skat ved generationsskifte i levende live fremfor efter ejerlederens død? Hvordan generationsskifter vi bedst muligt min virksomhed?

Som rådgivere bliver vi ofte mødt med disse spørgsmål, og svaret ligger ikke altid lige for. Dette skyldes, at ikke to virksomheder er ens, og svaret er, af denne grund, forskelligt fra virksomhed til virksomhed. Vores afhandling vil behandle denne problemstilling. I afhandlingen vil vi belyse de gængse metoder til generationsskifte både lovregulerede og ikke-lovregulerede modeller.

Afhandlingen tager samtidig fat på nogle af de centrale problemstillinger ved et generationskifte, herunder sikring af overdragelse på armslængdevilkår, fastsættelse af handelsværdier, overdragelse til rette erhverver og meget mere.

Vores intention med denne afhandling er, at give læser et indblik i de gængse og mest udbredte metoder til generationsskifte. Vi ønsker samtidig at holde generationsskifte inter vivos (latin af mellem de levende) op imod generationsskifte mortis causa (latin af hensyn til døden), og give et svar på om det ene kan være mere fordelagtigt end det andet. Vi vil gøre dette med en beskrivelse og fortolkning af lovgivning og praksis, analyse af muligheder samt tidligere afgørelser, sammensat med vores egne betragtninger, erfaringer og holdninger.

2.2 Afgrænsning

Denne afhandlings primære fokus er generationsskifter i virksomheder drevet som selskaber, hvorved vi afgrænser os fra personlig drevne virksomheder. Afgrænsningen foretages idet generationsskifte i personlig drevne virksomheder, kun udgør en lille brøkdel af de samlede generationsskifter i Danmark, hvorved fokus på selskaber anses for mest relevant. Afhandlingen vil indeholde beskrivelse af mulighederne for generationsskifte i personligt drevne virksomheder, hvor dette er fundet relevant.

Vi har i afhandlingen fravalgt behandling af fuldt skattepligtige generationsskifter, som opstår ved en almindelig handel – dels mellem afhængige og uafhængige parter. Ved et almindelig, fuldt skattepligtigt generationsskifte afståelsesbeskattes overdrageren, mens erhververen betaler markedsprisen for virksomheden. Fravalget af behandling af dette skyldes dets enkelhed,

³ <https://www.skm.dk/aktuelt/presse/pressemeddelelser/2015/november/regeringen-lemper-beskatningen-af-familieejede-virksomheder>

samt, at vi i denne afhandling ønsker at give læser et mere nuanceret billede af mulighederne for generationsskifte.

Et væsentlig fravalg er sket ved afgrænsning af fonde i afhandlingen. Fonde spiller en vigtig rolle i det danske erhvervsliv, og mange af de største virksomheder herhjemme drives i dag via en erhvervsfond. En undersøgelse gengivet af Skatteministeret viser således, at fondsejede virksomheder står for 8 % af beskæftigelsen, 14 % af omsætningen og 25 % af eksporten i Danmark.⁴ Hertil kommer de almindelige fonde, der også medfører væsentlig beskæftigelse i Danmark.

Ved overdragelse af virksomheden til en fond i forbindelse med et generationsskifte, giver ejeren definitivt afkald på de indskudte aktier i fonden. En fond er en selvejende institution, og det er ikke muligt for ejeren, at opnå et afkast af sit indskud i fonden. Indskud i en erhvervsfond beskattes med 36,25 % i bo- og gaveafgift, mens indskud i en almennyttig fond kan ske skattefrit, såfremt fonden er forhåndsgodkendt til dette af Skattestyrelsen. En almennyttig fond kan dog ikke drive erhvervsvirksomhed, og må ikke have en majoritetspost i et selskab.

Det kan herfor være attraktivt at stifte to fonde ved generationsskifter med store formuer. Den ene fond stiftes med en mindre formue. Denne fond er familiefonden, og har de stemmetunge A-aktier samt den bestemmende indflydelse i datterselskabet. A-aktierne udgør kun en lille del af selskabskapitalen i datterselskabet. Denne fond har til formål at støtte familiens descendenter, hvorfor der skal betales bo- og afgiftstillægget på 36,25 %. Samtidig stiftes en anden fond, der er en almennyttig fond. Denne fond modtager B-aktierne, der ikke er ligeså stemmetunge, men ejer en stor del af selskabskapitalen i datterselskabet. Der skal således betales 0 % i afgift af størstedel af arven. Denne model og sammensætning er også kendt fra Danmarks største virksomhed, A.P. Møller-Mærsk.

Fonde kan således spille en stor rolle i et godt tilrettelagt generationsskifte. Anvendelsen af fonden sikrer, at virksomheden kan videreføres og fortsætte sin udvikling. Vi har dog fravalgt yderligere behandling af fonde i denne afhandling. Fravalget er grundet, at vores primære fokus i denne afhandling er, at belyse mulighederne for generationsskifte af den gennemsnitlige danske virksomhed, og her vil generationsskifte til en eller flere fonde i mange tilfælde være et for omfattende valg.

I forbindelse med et generationsskifte kan det ofte være aktuelt med en eller flere omstruktureringer af koncernens struktur. Det vil i nogle tilfælde være relevant at foretage både fusioner og spaltninger, der kan være med til at sikre muligheden, for det mest optimale generationsskifte for netop denne virksomhed. For en personlig ejet virksomhed kan det samtidig være

⁴ Rapport "Beskatning ved overdragelse af erhvervsvirksomheder til erhvervsdrivende fonde", udgivet af Skatteministeriet, udgivet den 26. juni 2018

yderst relevant, at anvende reglerne om skattefri virksomhedsomdannelse inden generationskifte, hvorved der generationsskiftes i et selskab fremfor en persondreven virksomhed. Mulighederne for optimering af generationsskifte ved omstrukturering og omdannelse, vil ikke blive behandlet i denne specialeafhandling, grundet afhandlingens omfang.

Empiriindsamlingen til dette projekt er afsluttet ultimo oktober 2018, hvorfor eventuelle lovændringer, praksisændring mv. efter denne dato ikke er inddraget i afhandlingen.

2.3 Metode og retskilder

Afhandlingens formål er at give en teoretisk gennemgang af mulighederne for generationskifte ved både lovregulerede og ikke-lovregulerede modeller. Til dette tages der udgangspunkt i en retsdogmatisk tilgang, samt en juridisk metode, idet vi vil anvende gældende lovgivning inden for generationsskifter som grundlag for afhandling. I afhandlingen vil vi samtidig beskrive og analysere gældende praksis. Ud over gældende lovgivning vil vi samtidig anvende lærebøger til fortolkning af lovgivningen.

I afhandlingen vil lovreglerne omkring succession blive gennemgået og belyst. Der er tale om danske regler for succession, som ikke er direktivstyret fra EU. Det er også gældende for anvendt lovgivning omkring dødsboer, dødsbobeskatning samt gave- og arveafgift, at der er tale om dansk lovgivning. Der er anvendt retspraksis og afgørelser som eksempel på gældende love, som vi anvender. Der er kun anvendt danske afgørelser.

Udgangspunktet er, at Danmark skal følge EU's fælles love, hvilket er de grundlæggende spille-regler i EU, samt grunden til, at EU fungerer, som det gør i dag. Såfremt der er en konflikt mellem EU's regler og de nationale regler, er det EU-reglerne som gælder. Forrangen af EU-reglerne står dog ikke direkte anført i EU's traktater, men tidligere har EU-domstolen fastslået, at det skal være sådan, idet fællesskabets regler skal virke ensartet og effektivt i hvert enkelte medlemsland.

Der er dog på det elementære plan en uenighed om EU-rettens forrang. EU-fælles regler skal følges af landene, hvilket Danmark ligeledes gør, der er dog en uenighed om, hvor langt Danmark er forpligtet til at følge de fælles regler. Problematikken mellem EU og Danmark kan ses på følgende måder:

- Fra en dansk synsvinkel står EU's regler ikke over grundloven
- Fra EU-rettens synsvinkel er alle nationale regler underordnede de fælles EU-regler, uanset om den nationale regel er en almindelig lov eller en grundlov⁵.

⁵ <https://www.eu.dk/da/danmark-i-eu/euret-i-danmark>

EU udsteder herudover løbende en række direktiver.⁶ Direktiverne fastlægger et fælles mål, der skal nås i alle EU's medlemslande. Landene afgør selv, hvordan de vil gennemføre direktiverne for at opnå det fastlagte mål. På baggrund heraf, kan de enkelte nationale love se forskellige ud fra medlemsland til medlemsland.

Danmark er herved ikke forpligtet til at have fuldstændig tilsvarende regler som de øvrige EU-lande, da disse kan varieres ud fra det angivne direktiv. Det kan i mange tilfælde være klogt, at indføre enslydende lovgivning som EU på grund af harmoniseringen.

A/B-modellen, der er et bærende element i denne afhandling, er en ikke-lovreguleret model til overdragelser og generationsskifter. Da modellen ikke er lovreguleret, er modellen bygget på lang årrække praksis. Vores anvendelse af modellen vil derfor bygge på denne gennemgang og fortolkning af denne praksis, som primært er bestående af bindende svar fra Skattestyrelsen.

De mange års praksis på området, og mange godkendelser af modellen fra Skattestyrelsen gennem bindende svar, har medført, at vi anser A/B-modellen for værende fast administrativ praksis. Der er tale om fast administrativ praksis, når der foreligger en række positive afgørelser eller andre positive tilkendegivelser fra Skattestyrelsen, der indikerer, at Skattestyrelsen er positivt indstillet for denne praksis. A/B-modellens retspraksis, herunder fast administrativ praksis, vil blive yderligere uddybet i afsnit 6.6.

Afhandlingen er en teoretisk gennemgang, hvorved der ikke tages udgangspunkt i et konkret selskab. Igennem afhandlingen, vil vores holdning til det givne område afspejles, og vi vil ligeledes give vores besyv på den gældende praksis og anvendelsesområde.

2.4 Problemformulering

På baggrund af ovenstående har vi sammenfattet følgende problemformulering:

”En analyse af de væsentligste hensyn, der styrer valget mellem at gennemføre et generationsskifte inter vivos eller mortis causa henholdsvis med eller uden lovregulerede skattemæssig succession?”

⁶ Et direktiv er en retsakt som skal gennemføres indenfor to år i national lovgivning

3 Successionsmodellen

Formålet ved at anvende successionsmodellen i forbindelse med et generationsskifte er at adskille overdragelsestidspunktet fra beskatningstidspunktet. Kapitalen, der skal anvendes til at betale den latente skat forbliver derved i virksomheden og skaber en bedre likviditet samt et bedre forretningsgrundlag for virksomheden.

Det betyder derfor ved anvendelse af successionsmodellen, at overdragelsen af virksomheden ikke vil udløse beskatning hos overdrageren, da erhververen indtræder i den latente skat, som påhviler virksomheden. Erhververen succederer i overdragerens skatteretlige stilling, og skal først beskattes på det tidspunkt, hvor erhververen afstår aktiverne/aktierne i virksomheden.

Ved et planlagt generationsskifte skal en virksomhed omstruktureres, således at denne opfylder overdrager og erhververs ønsker. Oftest bliver omstruktureringer gennemført via de skattefrie dispositioner, herunder den skattefrie fusion, spaltning, aktieombytning, og den skattefrie tilførsel af aktiver. Endvidere indebærer "skattefrihed" også muligheden for at succedere skattemæssigt i såvel den personlige ejede virksomhed som selskabet.

I det følgende vil der være en kort introduktion til anvendelsesområder samt skattemæssig succession inter vivos og mortis causa.

3.1 Skattemæssig succession - inter vivos og mortis causa

Begrebet skattemæssig succession omfatter, at der ved overdragelse af aktier i et selskab ikke udløser afståelsesbeskatning hos overdrageren, uanset om denne er inter vivos eller mortis causa. Hvorimod erhververen indtræder i overdragerens skattemæssige stilling og dermed succederer i aktiernes anskaffelsessummer, anskaffelsestidspunkter og hensigt. Den udskudte skat, der påhviler de overdragende aktier, skal ikke betales i forbindelse med overdragelsen, men den bliver i stedet udskudt indtil det tidspunkt, hvor erhververen afstår aktierne i selskabet uden skattemæssig succession.

Når overdrageren skal bestemme, hvorvidt denne ønsker, at overdragelsen af aktierne i selskabet skal ske efter reglerne om skattemæssig succession eller ej, bliver det i praksis ofte blandet sammen med spørgsmålet om omfanget af et eventuelt vederlag i forbindelse med overdragelsen. Det er derfor vigtigt at præcisere, at selvom det er besluttet, at overdragelsen skal ske med skattemæssig succession, er det ikke ensbetydende med, at der er taget stilling til, hvorledes vederlaget skal erlægges, idet virksomheds- eller aktieoverdragelsen enten kan ske mod fuldt vederlag, ved gave/arv eller ved en kombination af de to muligheder.

3.1.1 Anvendelsesområde - hvem kan anvende

Alle typer og former for virksomheder kan på et tidspunkt ønske at generationsskifte virksomheden, således en yngre generation kan komme til. I generationsskiftemodellerne er der en del kasser, hvor den enkelte virksomhed skal passe ind, hvilket kan blive en udfordring. Hvorimod successionsmodellerne kan anvendes både til generationsskifte i personligt ejede virksomheder og i selskaber. Anvendelsesmulighederne gælder dog kun en nærmere bestemt personkreds, som bliver uddybet i afsnit 3.2.1. Ved succession af en personlig virksomhed fremgår reglerne i KSL §§ 26 og 33 og reglerne for succession i selskaber fremgår af ABL §§ 34 og 35.

Ved anvendelse af successionsmodellen er det vigtigste element, at generationsskiftet skal ske på baggrund af en forretningsmæssig begrundelse, derimod et udelukkende ønske om skatteunddragelse i form af flytning af likvider og kapitalgoder ikke falder inden for successionsmodellens anvendelsesområde. I det følgende er fokus på overdragelse af en selskabsdrevet virksomhed til et medlem inden for familiekredsen, da det er vinklen på netop denne afhandling.

3.1.2 Skattemæssig succession i levende live

Overdragelse af aktier kan ske mellem fysiske personer eller mellem juridiske personer. Som udgangspunkt sker der afståelse af aktierne, hvorved der skal laves en avanceopgørelse jf. ABL § 6. Avancen kommer som hovedregel til beskatning. Det er derfor mulig at anvende reglerne om skattemæssig succession, hvor betingelserne for overdragelse af aktier i et selskab fremgår af ABL §§ 34 og 35. Betingelserne for overdragelse af aktiver i en personlig ejet virksomhed med skattemæssig succession fremgår af KSL §§ 33 C og 33 D. Disse regler behandles i afsnit 3.2.

3.1.3 Skattemæssig succession ved død

Ved skattemæssig succession ved død, herunder hvilke avancer, der ved udlodning altid skal beskattes findes i DBSL §§ 20, 28 og 29. Endvidere fremgår hovedreglerne for udlodning fra et dødsbo fremgår af DBSL §§ 36-38, hvor betingelserne for udlodning af aktiver og aktier med skattemæssig succession. Disse regler behandles nærmere i afsnit 3.3.

3.1.4 Værdiansættelse

De aktiver og aktier, der bliver overdraget ved et generationsskifte skal uanset om det sker med skattemæssig succession eller ved salg til tredjepart, og hvad enten det sker i levende live eller ved død, altid foregå i overensstemmelse med armslængdeprincippet. Dette betyder, at det sker efter almindelige markedsmæssige vilkår, mens værdiansættelsen skal ske til værdien i almindelig handel.⁷ Disse regler behandles nærmere i afsnit 3.7.

⁷ Cirkulære nr. 185 af 17. november 1982: Værdiansættelsescirkulæret

3.1.5 Passivpost

Ved overdragelse med succession bliver overdrageren ikke afståelsesbeskattet, derimod vidergår beskatningen til erhververen. Som en kompensation for den latente skattebyrde får erhververen et nedslag i overdragelsessummen. Tildeles der en gave eller arv ved overdragelse af aktier i et selskab med succession, skal der beregnes en passivpost til modregning i gavens eller arvets værdi, inden gave- eller boafgiften beregnes, som følge af erhververen overtager den latente skatteforpligtelse. Dette vil blive behandlet yderligere i afsnit 3.6.

3.1.6 Bo- og gaveafgift

En overdragelse med succession kan enten ske ved, at erhververen betaler fuldt vederlag, ved gave/arv eller en kombination af begge muligheder. Endvidere gælder det, at såfremt parterne har aftalt, at erhververen skal betale fuldt vederlag for aktierne, kan det i levende live eller ved død ske ved kontant betaling, mens det ligeledes er muligt at oprette et gældsbrev i levende live. Dette område vil blive behandlet nærmere i kapitel 4.

I det følgende vil skattemæssig succession i levende live blive yderligere gennemgået, hvor betingelser, omfanget af personkredsen, herunder hvem der kan overdrages til, beregning af passivpost, værdiansættelse og retsvirkningerne af en succession.

3.1.7 Væsentlige rammer - grundvilkår

Vi vil i denne del af afsnittet kort gennemgå de grundlæggende regler inden for arveloven, hvorved der opnås et kendskab til de grundlæggende principper der berører emnet. I afsnittet vil vi kort gennem arverækkefølgen, reglerne for skiftet og uskiftet bo samt tvangsarv.

Arverækkefølgen i Danmark er, at såfremt afdøde efterlader ægtefælle og børn, så arver ægtefællen halvdelen af boet, mens børnene tilsammen arver den anden halvdel af boet, jf. AL § 9, stk. 1. Børnenes halvdel af boet skal deles ligeligt mellem disse.

Børnene anses for at være afdødes livsarvinger, og befinder sig i første og øverste arveklasse, jf. AL § 1.⁸ Børnene skal dog dele arven, som nævnt ovenfor, såfremt afdøde efterlader sig en ægtefælle. Efterlader afdøde sig ægtefælle og tre børn, vil hvert barns arvelod herved blive 16,67 % af det samlede bo.

⁸ Der findes tre arveklasser, hvor øverste arveklasse arver først. Er der ingen arvinger i denne arveklasse går arven videre til næste arveklasse for at finde en eller flere arvinger. De tre arveklasser består af følgende: Første arveklasse er børn, børnebørn, oldebørn mv. Disse er livsarvingerne. Anden arveklasse er forældrelinjen, hvor indgår forældre og søskende. Tredje og sidste arveklasse omfatter bedsteforældre, onkler, tanker mv.

Har afdøde ingen børn går hele arven til den længstlevende ægtefælle.⁹ Har afdøde derimod børn, men ingen ægtefælle, tilfalder hele boet til børnene, der som udgangspunkt skal dele dette mellem dem. Dør et af afdødes børn før afdøde, er det afdødes barns børn der arver i afdødes barns sted.

Arven til børnene udløses og udbetales først når boet skiftes. Trods børnenes ret til at arve 50 % efter afdøde, har ægtefællen ret til ikke at lade boet skifte, hvorved arven ikke udbetales.¹⁰ Efterlader afdøde sig særbørn (børn udenfor nuværende ægteskab) kræves der skriftlig samtykke fra disse, for at undlade at skifte boet, jf. AL § 18. Længstlevende ægtefælle kan sidde i uskiftet bo frem til sin død, eller denne gifter sig igen.

Fordelen ved ikke at lade boet skifte er, at længstlevende ægtefælle slipper for at udbetale arv til de afdøde børn. Skal arven straks udbetales til børnene, kan dette i nogle tilfælde ende med, at længstlevende ægtefælle er nødsaget til at sælge aktiver, for at have råd til udbetaling af arven. En anden fordel ved uskiftet bo er, at der spares omkostninger til advokat mv.

Uskiftet bo kan dog være meget uhensigtsmæssigt, såfremt afdøde efterlader sig en aktiv virksomhed. Ved uskiftet bo vil ægtefællen overtage denne virksomhed, hvilket sjældent er holdbart for virksomheden, da ægtefællen ikke har viden eller kompetencerne til at videreføre virksomheden. Et uskiftet bo vil således ikke løse problemstillingen med generationsskifte af virksomheden efter afdøde.

Såfremt afdøde af den ene eller anden grund ikke ønsker, at en eller flere livsarvingerne skal have andel af arven, kan afdøde testamentere dette. Livsarvinger har dog ret til en tvangsarv på 25 % af sin arvelod, jf. AL § 5. Det er med ændringen af arveloven med ikrafttrædelse fra 2008, nu muligt for arvelader at sætte beløbsgrænse på tvangsarven. Beløbsgrænsen er angivet i AL § 5, stk. 2, og indeksreguleres årligt. Beløbet udgør 1.260.000 kr. for 2018.¹¹ Anvendelse af beløbsgrænsen medfører, at tvangsarven kan blive mindre end 25 %. Afdødes muligheder for afgrænsning af arven uddybes yderligere i afsnit 5.

Modsætningen til tvangsarv er friarv. Denne friarv kan arvelader frit disponere over i sit testamente. Arvelader kan i sit testamente testamentere både en andel af den samlede arvelod, eller bestemte aktiver til den angivne legatar.¹² Ved bodelingen skal bobestyreren naturligvis efterleve arvingens ønsker i testamentet. Det er herved muligt for afdøde, at testamentere sin virksomhed til en livsarving, eller en helt tredje, som afdøde vurderer, vil være den rigtige til

⁹ AL § 9, stk. 2

¹⁰ AL § 17

¹¹ Bekendtgørelse om regulering af beløb i henhold til arveloven – BEK nr. 1254 af 22/11/2017

¹² Erik Werlauff, Arv & skifte, 2017, side 25

at kunne drive virksomheden videre. Afdøde kan således være med til at sikre et effektivt og vellykket generationsskifte af sin virksomhed.

3.2 Skattemæssig succession inter vivos

Formålet bag reglerne om skattemæssig succession er, at en selskabsejer skal have mulighed for at overdrage sit selskab til den nære familie, uden at skattemæssige forhold kan forhindre omstruktureringer generelt. Betingelserne for at kunne overdrage aktier i et selskab med skattemæssig succession er omfattet af bestemmelserne i ABL §§ 34, 35 og 35A. Disse bestemmelser bygger på samme princip, som KSL § 33 C, hvorved der ikke udløses nogen beskatning hos overdrageren i forbindelse med overdragelsen, idet erhververen succederer i overdragerens skattemæssige stilling.

Betingelser overdragelse med succession

Der er en række betingelser, der skal være opfyldt for at kunne foretage overdragelse af aktier med succession. Disse betingelser fremgår af ABL §§ 34 og 35. Betingelserne er som følger:

1. Den enkelte overdragelse af aktier skal mindst udgøre 1 % af kapitalen i selskabet
2. Aktierne må ikke være omfattet af ABL § 19
3. Der må ikke konstateres tab ved overdragelsen
4. Selskabets virksomhed må ikke i overvejende grad betegnes som pengetank¹³
5. Erhververen skal være skattepligtig til og være hjemmehørende i Danmark
6. Skattestyrelsen skal have meddelelse om overdragelsen senest i forbindelse med indgivelse af selvangivelse¹⁴

Ad 1) Minimumsgrænsen på 1 %

Det er en betingelse for succession, at den enkelte overdragelse mindst udgør 1 pct. af aktie- eller anpartskapitalen i selskabet, jf. ABL § 34, stk. 1 nr. 2.

Såfremt der overdrages til flere personer i sameje anses dette for én enkelt overdragelse. Samlet overdragelse til flere modtagere bliver anset som flere overdragelser, som enkeltvis skal opfylde kravet herfor. I TfS2000.368.LSR blev der truffet afgørelse omkring selvstændige gavegivere. Der henledes opmærksomhed på, at denne afgørelse er truffet ud fra dagældende regler i ABL § 11, hvor kravet til stemmевærdien var 15 %. Vi anser stadig afgørelsen som værende relevant.

¹³ Skattestyrelsens Juridiske Vejledning C.B.2.13.1 – Familieoverdragelse med succession

¹⁴ Birgitte Sølvkær Olesen, Generationsskifte og omstrukturering, 2017, side 113

Tfs 2000.368 LSR: Ved gaver ydet fra ægtefælle til børn anses ægtefællerne for to selvstændige gavegivere. Der kunne derfor ikke ske sammenlægning af to ægtefællers gaver i form af aktier ved vurderingen af, om der kunne ske succession efter ABL § 11 (dagældende) i forbindelse med beregning af gaveafgift. Det dagældende krav om overdragelse af mindst 15 pct. af stemmerværdien i den enkelte overdragelse var efterfølgende ikke opfyldt for den ene ægtefælles gave. Succession nægtet.

Ad 2) Investeringselskaber m.fl.

Investeringsforeningsbeviser og aktier mv. der er udstedt af et investeringselskab, som er omfattet af ABL § 19, kan ikke overdrages med succession.

Ad 3) Kravet om gevinst

Konstateres der et tab ved aktieoverdragelsen, kan modtageren ikke succedere i det, fordi der kun kan succederes i gevinst, jf. ABL § 34, stk. 4 og KSL § 33 C, stk. 3. I denne situation kan overdrageren skattemæssigt foretage et tabsfradrag, som om der var tale om et salg til tredjemand¹⁵.

Ad 4) Virksomhedskravet – passiv kapitalanbringelse/pengetank

Hvis selskabets virksomhed i overvejende grad består af passiv kapitalanbringelse, hvorfor det ikke er muligt at overdrage aktier i et selskab med succession, jf. ABL § 34, stk. 1, nr. 3.

Se uddybning af en pengetank i afsnit 3.5.

Både betingelser og anvendelsesmulighederne i ABL §§ 34 og 35 vil blive gennemgået i efterfølgende afsnit.

Ad 5) Erhververen skal være skattepligtig til og være hjemmehørende i Danmark

Successionen skal ske til en person, der er fuldt skattepligtig til Danmark, jf. KSL § 1. Efter de danske regler vil gevinsten af de overdragede aktier ved salg blive beskattet. Derimod hvis modtageren ikke er fuldt skattepligtig til Danmark, kan successionen ikke finde sted, medmindre aktierne efter overdragelsen indgår i en virksomhed, der er begrænset skattepligtig til Danmark, jf. KSL § 2, stk. 1, nr. 4.

Skulle modtageren være skattepligtig til Danmark, men dog efter en dobbeltbeskatningsoverenskomst med en fremmed stat, Færøerne eller Grønland må denne anses for at være hjemmehørende der. Succession vil kun ske, såfremt aktierne efter successionen indgår i en virksomhed, hvor Danmark efter dobbeltbeskatningsoverenskomsten har beskatningsretten til, jf. ABL § 34, stk. 3.

¹⁵ Skattestyrelsens Juridiske Vejledning C.B.2.13.1 – Familieoverdragelse med succession

Ad 6) Meddelelse til SKAT

Beslutningen om, at erhververen indtræder i overdragerens skattemæssige stilling skal meddeles til Skattestyrelsen senest i forbindelse med indsendelse af overdragerens selvangivelse. Dette fremgår af ABL § 34, stk. 4 og KSL § 33, stk. 2.

3.2.1 Anvendelsesområde

3.2.1.1 Personkreds

Succession ved overdragelse af aktier i et selskab medfører, at beskattningen af aktieavancen udskydes indtil det tidspunkt, hvor erhververen afstår aktierne til en person uden for succession. Det er et krav, at erhververen er fuldt skattepligtig til Danmark i henhold KSL § 1, jf. ABL § 34 stk. 3. Hvis erhververen ikke er fuldt skattepligtig til Danmark, kan overdragelse af aktier i et selskab med succession kun finde sted, såfremt aktierne derefter indgår i en virksomhed, der er begrænset skattepligtig for erhververen efter KSL § 2, stk. 1, nr. 4 og som ifølge dobbeltbeskatningsoverenskomst¹⁶ ikke anses for hjemmehørende i udlandet, jf. ABL § 34, stk. 3. Dette betyder, at hvis erhververen er skattepligtig til Danmark efter KSL § 1, men jævnfør DBO anses for hjemmehørende i en anden stat, kan der kun ske overdragelser af aktier i et selskab med succession, hvis aktierne efter overdragelsen indgår i en virksomhed, som Danmark har beskatningsretten til medfør dobbeltbeskatningsoverenskomst. De nævnte bestemmelser er indført for at sikre, at den udskudte skat, der overdrages med succession efter ABL § 34, kommer til beskatning efter de danske regler, når aktieposten afstås af erhververen.¹⁷

Det fremgår af KSL § 33 C, ABL § 34, stk. 1, nr. 1 og ABL § 35, stk. 1, at der kan ske overdragelse af aktier i et selskab med succession til nedenstående personer. Denne personkreds er udtømmende, hvorfor reglerne om familiesuccession ikke kan benyttes til at overdrage aktier til andre end denne:

- Overdragerens ægtefælle
- Overdragerens samlever, hvor visse betingelser skal opfyldes
- Overdragerens børn og børnebørn, herunder adoptivbørn og stedbørn
- Overdragerens søskende og disses børnebørn,
- Tidligere ejer af selskaber, hvor visse betingelser skal opfyldes
- (Nære) Medarbejdere i selskabet, hvor visse betingelser skal opfyldes

¹⁶ Dobbeltbeskatningsoverenskomst er, når to eller flere lande beskatter en person af samme indkomst. Situationer med dobbeltbeskatning findes der i dansk ret skatteregler, hvor den danske skat kan lempes.

¹⁷ Skattestyrelsens Juridiske Vejledning C.B.2.13.1 – Familieoverdragelse med succession

Ligesom der kan ske overdragelse af en personligt ejet virksomhed eller aktiepost til en nærmere bestemt familiepersonkreds, herunder børn, børnebørn mv. kan der også overdrages til ægtefælle. Ægtefællen har mulighed for at overdrage/overføre aktiver til anvendelse i den samlevende ægtefælles erhvervsmæssige virksomhed, uden at dette udløser beskatning hos den overdragende ægtefælle, idet det i skatteretlig henseende ikke betragtes som en afståelse. Typen af overdragelser og personkreds, der er omfattet af bestemmelsen, er overdragelser mellem samlevende ægtefæller. Der er dog nogle krav hertil, herunder at ægtefællerne skal tilhøre samme husstand samt ægtefællerne ikke er separeret eller skilt. Derudover medfører KSL § 4 ægtefællebeskatning, hvor samlivet ved separation eller skilsmisse mellem samlevende ægtefæller i skattemæssig henseende anses for ophævet på tidspunktet for separationen eller skilsmissen, mens samlivet ved samlivsophævelse uden separation eller skilsmisse anses for ophævet med udgangen af det indkomstår, i hvilket ophævelsen af samlivet har fundet sted. Overdragelser af aktiver i en personlig virksomhed er omfattet af reglerne i KSL § 26 A, hvorimod KSL § 26 B vedrører overdragelser af andre aktiver en dem, der er nævnt i KSL § 26 A, stk. 2. Overdragelser mellem ægtefæller skal ifølge bestemmelserne i KSL §§ 26 A og 26 B altid foretages med succession.¹⁸ Endvidere fremgår det af SKM2011.650.SR, at det er en forudsætning for at overdragelsen kan gennemføres uden beskatning i medfør af KSL § 26A, stk. 2, og § 26B, at ejerægtefællen ikke er gået konkurs.

3.2.1.2 Overdragelse til familie kredsen

Overdragerens familie, herunder børn, børnebørn, søskende, søskendes børn og søskendes børnebørn har mulighed for at succedere af aktier i et selskab, jf. ABL § 34. Dette er den samme familiære personkreds, der er omfattet af KSL § 33 C om overdragelse af en personlig ejet virksomhed med succession. Det er ikke muligt at overdrage aktier i et selskab med succession til svigerbørn eller en svoger/svigerinde, da disse personer ikke indgår i personkredsen, der er nævnt i ABL § 34, stk. 1. Indirekte er der dog mulighed for at foretage et generationsskifte med succession efter KSL § 33 C, hvilket kan ske ved at gennemføre generationsskiftet over flere omgange.

Generationsskiftet gøres ved, at den forældre, der ejer virksomheden, først overdrager den med succession til sit barn efter KSL § 33 C, stk. 1. Denne overdrager derefter virksomheden videre til sin ægtefælle (svigerbarn) efter KSL § 26 A, stk. 1. Dette er ligeledes gældende ved, at virksomhedsejeren overdrager virksomheden til sin ægtefælle, som derefter overdrager virksomheden til sin søster/bror (svigerinde/svoger).¹⁹

I forhold til familie kredsen er det vigtigt at bemærke, at der kun kan generationsskiftes i nedadgående retning, det er ikke muligt at overdrage med succession til overdragerens forældre. Ligeledes er der ikke hjemmel til, at en overdragelse med succession kan ske til de successions-

¹⁸ Birgitte Sølvkær Olesen, Generationsskifte og omstrukturering, 2017, side 74

¹⁹ Jane K. Bille, Skattemæssig succession, 2006, side 155

berettigede slægtninges ægtefæller. Derudover er der ikke mulighed for, at overdrage en virksomhed med succession til et barn og dennes ægtefælle i sameje. Overdragelsen kan kun ske til barnet, således at dette får ejerskabet alene. Trods dette er der mulighed for, at overdrage til stedbørnsforhold, da disse sidestilles med naturligt slægtskabsforhold. Der kan overdrages med succession til familiekredsen, der opfylder betingelserne i BAL § 22, stk. 1, litra d. og derfor i mindst 2 år har haft fælles bopæl med overdrageren. Adoptivforhold eller stedbørnsforhold ligestilles i denne sammenhæng med naturlige slægtsforhold.²⁰

3.2.1.3 Overdragelse til nære medarbejdere

Bestemmelserne om overdragelse af aktier i et selskab med succession til nære medarbejdere findes i ABL § 35. Det er dog en forudsætning at øvrige betingelser, bortset fra ABL § 34, stk. 1, nr., er opfyldt. Det fremgår af ABL § 35, stk. 1, pkt. 1, at overdragelse med succession kan ske til medarbejdere, der inden for de seneste fem indkomstår i sammenlagt mindst tre år har været fuldtidsbeskæftiget og desuden på overdragelsestidspunktet er fuldtidsbeskæftiget i det selskab, hvor aktierne er udstedt.²¹

Overdragelse af aktier kan ske i et selskab, som er koncernforbundet med det selskab, som medarbejderen er eller har været beskæftiget i. Der er dog krav til, at den medarbejderkreds, der skal kunne erhverve aktierne har været fuldtidsbeskæftiget. Koncerndefinitionen følger KGL § 4, stk. 2, hvor samme aktionærkreds direkte eller indirekte ejer eller råder over mere end 50 % af stemmerne eller kapitalen. Medarbejderen vil dermed kunne opfylde kravene om fuldtidsbeskæftigelse, ikke blot i det selskab, hvori der overdrages aktier, men ligeledes også ved beskæftigelse i to eller flere koncernforbundne selskaber sammenlægges.

Som eksempel herpå:

Hansen har været ansat i selskabet Uno A/S i tre år. Efter tre år spaltes selskabet Uno A/S, hvorefter der eksisterer to selskaber, herunder selskabet Uno A/S og Duo A/S. Efter tre års ansættelse i Duo A/S er det planen, at Hansen skal erhverve aktier i dette selskab med succession. Ved vurderingen af, om Hansen opfylder kravet om fuldtidsbeskæftigelse på mindst tre års inden for de sidste fem år for at erhverve aktier med succession, medregnes Hansens fuldtidsbeskæftigelse i Uno A/S. Den samlede beskæftigelsesperiode opgjort for Hansen er således seks år, og aktierne i Duo A/S kan dermed erhverves med succession.

Desuden gælder det, jf. ABL § 35, stk. 2, at såfremt de overdragne aktier er modtaget af overdrageren som vederlag ved en fusion, spaltning, tilførsel af aktiver eller aktieombytning inden

²⁰ Skattestyrelsens Juridiske Vejledning C.C.6.7.2 – Succession efter KSL § 33 C

²¹ Jane K. Bille, Skattemæssig succession, 2006, side 223

for de seneste fem indkomstår, kan fuldtidsbeskæftigelse i det indskydende eller erhvervede selskab medregnes ved opgørelsen af kravet om fuldtidsbeskæftigelse.²²

Hvis et selskab ønskes overdraget til en medarbejder, kan en tidligere beskæftigelse i den personligt ejede virksomhed tælles med, ved opgørelsen af fuldtidsbeskæftigelsen jf. ABL § 35, stk. 3. Betingelsen er dog, at selskabet skal være stiftet efter lov om skattefri virksomhedsomdannelse.

Overdragelse af aktierne kan ydermere ske i det selskab, hvor medarbejderen er ansat, samt dertilhørende koncernselskaber, blot kravene i øvrigt er opfyldt.

Som eksempel herpå, kan der ske overdragelse af aktier i et koncernforbundet holdingselskab, blot medarbejderen har været ansat i koncernen i tre år i løbet af de sidste fem år, samt at holdingselskab igennem samme periode har udgjort en koncern sammen med det/de øvrige selskaber, som medarbejderen har været ansat i. På tilsvarende vis som ved overdragelse til familiekredsen mv. er der en række betingelser, der skal være opfyldt.

Et glidende generationsskifte til en nær medarbejder forudsætter, at overdragelsen sker senest fem år efter, at der første gang er overdraget en andel af virksomheden til den tidligere medarbejder. Overdragelse til nære medarbejdere defineres, jf. KSL § 33 C, stk. 12, som følgende:

- 1) Arbejdsmæssig tilknytning
- 2) Tre års ansættelse inden for de seneste fem indkomstår
- 3) Krav til beskæftigelsens omfang

Ad 1) Arbejdsmæssig tilknytning:

Arbejdsmæssig tilknytning til selskabet er en betingelse. Der er ingen krav til, hvilken stilling der påtages inden successionen – kun tilknytning. Det har derfor ingen betydning, hvilken uddannelse og tekniske eller ledelsesmæssige kvalifikationer samt formelle eller reelle stillinger, der påtages i selskabet.

Ad 2) Tre års ansættelse inden for de seneste fem indkomstår:

Inden for de seneste fem indkomstår skal medarbejderen have været fuldtidsbeskæftiget i tre år i den pågældende selskab. Derudover antages det, at indkomstårene er afsluttede, og at det er angående medarbejderens egne indkomstår – IKKE selskabets indkomstår. Betingelsen er for at tilgodese medarbejdere, der på grund af orlov, barsel, uddannelse, skoleophold, aftjening af værnepligt eller andet i en kort periode har været væk fra virksomheden.²³

²² Anders N. Laursen, Inge L. Jepsen og Jane Bolander, Lærebog om indkomstskat, 2017, side 663

²³ Jane K. Bille, Skattemæssig succession, 2006, side 223

Ad 3) Krav til beskæftigelsens omfang:

I både den angivne periode og på overdragelsestidspunktet skal medarbejderen være fuldtidsbeskæftiget. Når det skal vurderes om, der er tale om en fuldtidsbeskæftigelse bliver der lagt vægt på, om der for medarbejdere, der er omfattet af ATP-ordningen, betales ATP-bidrag for et fuldtidsbeskæftiget medlem.²⁴ Medarbejdere, der ikke er omfattet af ATP-ordningen lægges der vægt på, om beskæftigelsen har et omfang, der gør, at der skulle have været betalt ATP-bidrag for et fuldtidsbeskæftiget medlem, såfremt medarbejderen skulle have været omfattet af ATP-ordningen. Ved denne vurdering ses der på, om ansættelsesvilkårene gør, at der skal betales ATP. Det afgørende er arbejdstimer, ikke arbejdsdage. Desuden er der ikke noget krav til ansættelsesforhold på overdragelsestidspunktet og en nær medarbejder kan succedere uden at være arving jf. KSL § 33, stk. 12.²⁵ I SKM2009.411.SR tog skatterådet afgørelse om beskæftigelseskravet, herunder grundlaget der skal indgå heri.

SKM2009.411.SR: Skatterådet bekræfter, at beskæftigelseskravet på mindst 3 års fuldtidsbeskæftigelse i KSL § 33 C, stk. 12, skal beregnes efter ATP-normen for, hvad fuldtidsbeskæftigelse udgør, og at kravet herefter er opfyldt efter 117 timer om måneden i 3 år, svarende til 4.212 timer. Derudover bekræfter Skatterådet, at ferie med løn og øvrige fridage samt dokumenteret overarbejde indgår i beregningen af beskæftigelseskravet.²⁶

Tilbageoverdragelse til tidligere ejer

Det er muligt at lade overdragelsen gå tilbage til den oprindelige ejer med succession efter bestemmelsen i ABL § 35. Konsekvensen vil være, ligesom tidligere nævnt, at overdrageren ikke bliver beskattet af overdragelsen til medarbejderen, jf. ABL § 35. Der kan kun succederes i en avance og ikke i et tab.

Reglerne om tilbageoverdragelse til tidligere ejer findes i ABL § 35 A, hvoraf det fremgår, at tilbageoverdragelsen skal ske inden for de første fem år efter aktierne er erhvervet. Derudover skal overdrageren have erhvervet aktierne direkte fra den tidligere ejer, og dengang skal overdragelsen være foretaget med skattemæssig succession, jf. ABL § 35 A. Tidligere nævnte betingelser harmonerer derfor med de betingelser, der er bestemt for tilbageoverdragelse af en personlig ejt virksomhed efter KSL § 33 C, stk. 13.

I levende live kan der efter gældende regler succederes til ægtefælle, børn, børnebørn, søskende, søskendebørn og søskendes børnebørn. Derimod ved død er det kun arvinger eller lega-

²⁴ Fuldtidsbeskæftigelse er ifølge ATP 117 timer pr. måned – ATP Satser 2016-2018 for en privat virksomhed

²⁵ Jane K. Bille, Skattemæssig succession, 2006, side 223

²⁶ Birgitte Sølvkjær Olesen, Generationsskifte og omstrukturering, 2017, side 106

tarer, der kan succedere. Dette gælder ligeledes i forhold til forældre, der tidligere har overdraget virksomheden med succession, disse vil aldrig kunne succedere i levende live igen – undtaget ved død. Hvis der skulle indtræde uforudsete forhold, såsom sygdom og død, kan det blive relevant at overdrage virksomheden tilbage.

3.2.2 Betingelser for succession i levende live

3.2.2.1 Generelle betingelser for succession

Aktier i et selskab kan overdrages med succession, jf. reglerne i ABL § 35, stk. 1, nr. 2-4, hvis nedenstående betingelser er opfyldt. Reglerne er blevet nævnt i afsnit 3.2, hvor der nu vil være en uddybning heraf.

- Der skal i den enkelte overdragelse være minimum 1 % af aktiekapitalen i selskabet. Begrænsningen gælder ikke aktier omfattet af ABL §§ 17 og 18
- Succession gælder ikke for aktier omfattet af ABL § 19
- Der skal være tale om aktier i et selskab, hvor virksomheden ikke i overvejende grad består af udlejning af fast ejendom, besiddelse af kontanter, værdipapirer mv.
- Erhververen skal være skattepligtig til Danmark og IKKE i henhold til en dobbeltbeskatningsoverenskomst anses for hjemmehørende i udlandet
- Skattestyrelsen skal have meddelelse om overdragelsen senest i forbindelse med indgivelse af selvangivelse²⁷

Alle aktietyper er som udgangspunkt omfattet af bestemmelserne i aktieavancebeskatningsloven, hvor de kan overdrages efter ABL § 34. Derimod gælder det, at aktier og investeringsforeningsbeviser, der er udstedt af et investeringselskab, der er omfattet af bestemmelserne i ABL § 19, ikke kan overdrages med succession, jf. ABL § 34, stk. 1, nr. 4.²⁸

Betingelserne for, hvornår en overdragelse kan ske med succession, fremgår direkte af KSL § 33 C. I ABL § 34, stk. 4, er der en henvisning til KSL § 33 C, stk. 3, 4, 7, 8 og 13. Det fremgår heraf, at disse bestemmelser finder tilsvarende anvendelse på aktier. For så vidt angår stk. 4 og stk. 7 er der ikke tale om en betingelse, men derimod en retsvirkning. Hertil kommer, at stk. 12 i KSL § 33 C vedrører overdragelse til medarbejdere, og at der er en særregulering i ABL § 35. Alene bestemmelserne i stk. 3 og 8 er derfor at betegne som generelle bestemmelser.

Overdragelse af aktier/anparter eller nettoaktiver med succession kan foretages i forskellige situationer. Den overordnede sontring er, om den enkelte transaktion sker i forbindelse med

²⁷ Birgitte Sølvkær Olesen, Generationsskifte og omstrukturering, 2017, side 113

²⁸ Ibid., side 77

en overdragelse ved inter vivos, jf. KSL § 33 C og ABL § 34 eller om det sker i dødsfaldssituationen, hvor reglerne i dødsboskatteloven anvendes.

Tab, der er konstateret ved overdragelse af aktiver, kan ifølge KSL § 33 C, stk. 3, fradrages i overdragerens skattepligtige indkomst i samme omfang som ved salg til andre personer. Derudover skal erhververen anvende disse værdier som skattemæssig anskaffelsessum og indtræder ikke i overdragerens skattemæssige stilling med hensyn til disse aktiver, jf. KSL § 33 C, stk. 3. Bestemmelsen fastlægger, hvordan værdiansættelsen skal ske. Salgssummen bliver betragtet som den værdi, der er til grund ved beregningen af gaveafgift eller indkomstskat af erhvervelsen. Hvis erhvervelsen ikke har været afgifts- og indkomstskattepligtig, anvendes det pågældende aktivs værdi i handlen på overdragelsestidspunktet. Den omtalte bestemmelse er ligeledes gældende for aktier, jf. ABL § 34, stk. 4, der rummer det grundsynspunkt, at der ikke kan succederes i tab, men alene gevinster.

3.2.2.2 Valg af succession

Det gælder, jf. KSL § 33 C, hvis værdiansættelser, som parterne har anvendt ved overdragelsen, ændres i forbindelse med beregningen af afgift eller skat af en eventuel gave, kan de berørte parter træffe ny beslutning om, hvorvidt erhververen skal indtræde i overdragerens stilling. Skattestyrelsen skal meddeles herom inden tre måneder efter den afgifts- eller skattepligtige har modtaget meddelelse om ændringen.

Bestemmelsen indeholder en omgørelsesadgang, dog kun i relation til, om der skal succederes eller ej. Der er derfor ikke, som sådan, nogen omgørelse af overdragelsen. Såfremt parterne ønsker at påvirke værdierne i overdragelsen, skal der enten anvendes et skatteforbehold eller efterfølgende anmode om en omgørelse, herunder skatteforhold jf. SFL § 28 og omgørelse vedrørende SFL § 29.

3.2.2.3 Meddelelse til Skattestyrelsen

En af de betingelser, der kan være afgørende for generationsskiftets gennemførelse med succession, er kravet om, at det skal meddeles til Skattestyrelsen, at erhververen indtræder i overdragerens skattemæssige stilling. Denne meddelelse skal ske senest ved indgivelse af overdragerens selvangivelse, jf. ABL § 34. Såfremt meddelelsen ikke sker til Skattemyndighederne, kan det få fatale konsekvenser for parterne, da overdragelsen vil blive betragtet som en almindelig virksomhedsoverdragelse med dertilhørende avancebeskatning, hvilket parterne selvfølgelig ikke har interesse i.

3.2.3 Retsvirkninger ved successionsprincippet

3.2.3.1 Successionsprincippet

Ved skattemæssig succession af aktier i et selskab jf. ABL §§ 34 og 35, og 35A udløses der ingen afståelsesbeskatning hos overdrageren, mens erhververen indtræder i overdragerens skattemæssige stilling.

Successionen medfører en skatteudskydelse og ikke en skatteeftergivelse fra Skattestyrelsens side. Denne udskydelse af skatten medfører, at der på overdragelsestidspunktet ikke kendes til forfaldstidspunktet for den udskudte skat.

3.2.3.2 Retsvirkninger for overdrageren

Overdrageren beskattes ikke af de konstaterede avancer ved overdragelsen, hvilket gælder både kapitalgevinster og genvundne afskrivninger, jf. ABL § 34, stk. 2, 1. pkt. Ved konstatering af et tab skal værdien heraf, anvendes ved beregningen af gaveafgift eller indkomstskat, anvendes som salgssum. Er overdragelsen ikke sket ved gave, anvendes værdien på markedslignende vilkår på overdragelsestidspunktet. Overdrageren kan i stedet fratrække tabet i sin aktieindkomst efter de almindelige regler i ABL §§ 13 og 13 A, som om salget var sket til tredje-mand.

SKM2012.355.SR: Skatterådet bekræfter, at en overdragelse af aktier fra spørger til dennes ægtefælle vil være omfattet af kildeskatteloven § 26 B, at de overdragne aktier ikke vil påvirke den skattemæssige anskaffelsessum, jf. gennemsnitsmetoden, ved spørgers senere salg af andre aktier i samme selskab, og at de overdragne aktier herefter ikke vil påvirke opgørelsen af spørgers avance ved dennes senere salg af aktier i samme selskab.

Til opvejning for, at erhverver påtager sig den latente skattebyrde beregnes en passivpost, der giver et nedslag i overdragelsessummen. Der skal ligeledes beregnes en passivpost, jf. KSL § 33 D, såfremt der foretages en overdragelse af aktier i et selskab med succession efter reglerne i ABL § 34, hvor der ydes en gave, der skal betales gaveafgift af eller en mulig fortjeneste. Passivposten kan fradrages ved beregning af den gaveafgiftspligtige værdi. Der vil være en uddybning af begrebet passivpost i afsnit 3.6.

Beslutningen om, at erhververen indtræder i overdragerens skattemæssige stilling, skal senest meddeles i forbindelse med indgivelse af overdragerens selvangivelse.

3.2.3.3 Erhververen

Erhververen indtræder i overdragerens skattemæssige stilling med hensyn til købstidspunkt og købssum, og dermed i den udskudte skat der påhviler aktierne, jf. ABL § 34, stk. 2, 2. pkt.

Avancerne beskattes på overdragelsestidspunktet ikke hos overdrageren. Derimod vil avancerne efterfølgende blive beskattet hos erhververen på det tidspunkt, hvor der sker afståelse heraf. Tab af aktier fra indkomstår før successionen må ikke modregnes i gevinst ved et salg af de modtagne aktier, jf. ABL § 34, stk. 4 og jf. KSL § 34 C, stk. 4.

Det får følgende betydning for erhververen, når denne indtræder i overdragerens skattemæssige stilling:

- Aktivernes, aktiernes/anparternes anskaffelsessummer
- Anskaffelsestidspunkter
- Afskrivningsgrundlag
- Anskaffelseshensigt

Det fremgår af KSL § 33 C, stk. 2, at ved beskatning af erhververen skal virksomhedens aktiver med hensyn til skattemæssige af- og nedskrivninger samt til beskatning af fortjeneste og fradrag for tab ved salg behandles, som om de var anskaffet af erhververen på tidspunkter og til de beløb, hvortil de i sin tid var anskaffet af overdrageren. Der kan kun succederes i kapitalgevinster i forhold til overdragelser, jf. KSL § 33.

3.2.3.4 Successionens konsekvenser for overdrageren og erhververen

Som udgangspunkt vil en overdragelse af aktier medføre afståelsesbeskatning af den avance, der er i forbindelse med overdragelsen, jf. PSL § 8 a. Ved anvendelse af successionsmodellen bliver overdrageren ikke afståelsesbeskattet, idet erhververen indtræder i overdragerens skatteretlige stilling. Der kan dog kun ske succession, hvis der forekommer en avance på aktierne, jf. ABL § 34, stk. 4 og KSL § 33 C.

Erhververen indtræder i overdragerens skattemæssige stilling, og indtræder i de samme anskaffelsestidspunkter og anskaffelsessummer som overdrageren, jf. ABL § 34, stk. 2. Skulle erhververen lide tab på aktierne, jf. KSL § 33 C, der er modsvarende ABL §§ 13 og 14, bliver der skabt en værnsregel, KSL § 33 C, idet der ikke kan ske udnyttelse af erhververens tab på aktier ved en efterfølgende overdragelse af aktierne til tredjemand.

Reglerne for succession ved overdragelse inter vivos fremgår af afsnit 3.2, hvor de enkelte paragraffer i aktieavancebeskatningsloven og kildeskatteloven er gennemgået. I det følgende vil bestemmelserne om succession ved udlodning fra dødsbo blive gennemgået, hvilket fremgår af dødsboskatteloven.

3.3 Skattemæssig succession mortis causa

I ovenstående afsnit har vi gennemgået muligheden for anvendelse af successionsreglerne ved generationsskifte i levende live. I dette afsnit vil vi se nærmere på anvendelse af reglerne om succession i dødsboer.

Som det er gældende ved inter vivos, er det ligeledes ved mortis causa muligt, at opnå en skattemæssig fordel ved anvendelse af succession. I dette afsnit vil vi se nærmere på successionsreglernes anvendelsesområde, hvilke aktiver der kan succederes i samt hvorledes disse effektivt benyttes ved mortis causa. Vi vil dog først kort redegøre for den generelle beskatning ved et dødsbo.

Dødsboskatteloven regulerer dødsboer, idet loven behandler reglerne for, hvordan den afdødes formue beskattes ved udlodning til arvingerne, samt hvordan beskatningen sker i selve dødsboet. Endvidere indeholder lov om skifte af dødsboer reglerne for skifte af dødsboer og skifte af en efterlevende ægtefælles del af fællesboet, herunder skifte af uskiftet bo, mens den efterlevende ægtefælle er i live.

Ved afdødes død indtræder dødsboets i afdødes skattemæssige stilling. Denne indtræden sker ved succession, og sker i de aktiver og passiver som tilhørte afdøde, ifølge DBSL § 20, stk. 1. Der indtrædes i både afdødes anskaffelsestid, anskaffelsessum og anskaffelseshensigt. Tidligere indtrådte boet i den længstlevende ægtefælles skattemæssige stilling. Dette gælder også fortsat, såfremt at længstlevende ægtefælles aktiver og passiver er omfattet af skiftet.²⁹

Vi vil i dette afsnit fokusere på muligheden for generationsskifte fra dødsboet og til en arving i familien, der nu skal drive virksomheden videre. Dette er et ofte set scenarie i familievirksomheder, hvor generationsskifte ikke er foretaget før afdødes død. Overdragelse fra dødsboet til en arving kaldes en udlodning.

Udlodninger fra dødsboet til arvinger medfører som udgangspunkt beskatning i dødsboet. Denne beskatning består af en boafgift, og beskatningen foretages i boet. I visse tilfælde kan der i stedet for beskatning i dødsboet ske succession til arvingen. Ved successionen indtræder arvingen i afdødes skattemæssige stilling, og dødsboet undgår herved beskatning.

Generationsskifte af virksomhed, og generelt udlodning fra dødsboer til andre arvinger end længst levende ægtefælle, medfører herved som udgangspunkt en beskatning i boet. Boet beskattes ved afståelsen til arvingerne og sker efter lovgivningens almindelige regler.³⁰ Beskatning

²⁹ Erik Werlauff, Arv & skifte, 2017, side 222

³⁰ Jane K. Bille, Skattemæssig succession, 2006, side 289

af dødsboer, herunder fastsættelse af bo- og gaveafgift er nærmere omtalt i afhandlingens afsnit 4.

Omtalte udlodninger omfatter alle afståelser fra boet til afdødes ægtefælle, livsarvinger og legatarer.³¹ Det teoretiske udgangspunkt er, at dette sker ved succession. Det er dog grundet indskrænkninger i anvendelsesmulighederne ofte ikke muligt at anvende reglerne om succession. Dette vil vi komme nærmere ind på afsnit 3.3.1, hvor anvendelsesområdet ved succession behandles. Udlodning omfatter alle afståelser, hvilke medfører, at det ikke blot er udlæg svarende til arvelodden, der anses for udlodning, men også ægtefællen, arvingen eller legatars køb af aktiver fra boet, vil blive anset for udlodning. Skattemæssigt vil arvingens modtagne udlodning, svarende til arvingens andel af boet, samt arvingens køb fra boet mod vederlæggelse, blive behandlet ens.³²

3.3.1 Anvendelsesområde - mulighederne er indskrænket

3.3.1.1 Personkreds

Anvendelse af succession i dødsboer er lovreguleret, og reglerne herom forefindes i dødsboskatteloven, DBSL. Mulighederne for udlodning med succession fra dødsboer, er blevet kraftigt begrænset ved en lovændring i 1998.

Efter indskrænkelse af reglerne i 1998 er det herefter kun muligt, at der udloddes med succession til fysiske personer. Kredsen af fysiske personer, der kan succedere i dødsboet, vil vi se nærmere på i dette afsnit.

Reglerne om succession ved udlodning fra et dødsbo fremgår af lovreglerne i dødsboskattelovens kapitel 6. I kapitlets første paragraf, DBSL § 34, fremgår, at reglerne i kapitlet finder anvendelse ved udlodninger fra dødsboer, der er omfattet af DBSL § 3. Tilbage i DBSL § 3 fremgår det, at reglerne finder anvendelse som udgangspunkt i følgende situationer:

- Dødsboer, der skiftes i umiddelbar forbindelse med dødsfaldet, dog bortset fra dødsboer der overtages af længstlevende ægtefælle.
- Dødsboer, der kun delvis udleveres til den længstlevende ægtefælle til dennes uskiftet bo, efter at der er skiftet med en eller flere af førstafdødes livsarvinger.
- Dødsboer, som til den længstlevende ægtefælle udleveres efter reglerne i DBSL § 58, stk. 1. nr. 4, hvoraf det fremgår, at det kræves at længstlevende ægtefælle er eneste legale arving efter førstafdøde.

³¹ Legatar er en person der gennem testamente skal modtage en bestemt angivet formuefordel. En legatar kan arve en bestemt angivet pengesum eller en bestemt angivet formuegenstand.

³² Jane K. Bille, Skattemæssig succession, 2006, side 289

- Uskiftede dødsboer, hvor længstlevende ægtefælle i sit levende live skifter med alle arvinger efter førstafdøde. Dette kaldes et fuldstændigt skifte.
- Genoptagelsesboer, der ikke afsluttes ved boudlæg eller ved, at boet overdrages til den af længstlevende ægtefælle. Reglerne om genoptagelse forefindes i dødsboskatte-
loven kapitel 5.

Ovenstående dødsboer anses som værende selvstændige skattesubjekter. Som det fremgår heraf, kan reglerne om anvendelse af succession ved udlodninger fra dødsboer, således anvendes i en række situationer. Af ovenstående fremgår ikke muligheden for, at udlodde med succession til længstlevende ægtefælle. Dette skyldes, at ægtefællen naturligvis som udgangspunkt indtræder i afdødes sted, som fremgår af DBSL § 59. Dette betyder, at længstlevende ægtefælle indtræder i afdødes skattemæssige stilling, hvilket må sidestilles med succession. Afdøde har dog mulighed for ikke at succedere, hvis dette ikke ønskes.

En konsekvens af de skærpede regler er, at det nu kun er muligt at succedere i sin andel af boet, med mindre der er tale om barn, barnebarn, søskende eller søskendes børn, børnebørn og nær medarbejder.³³ Udloddes der - til en person der ikke hører til førnævnte personkreds - aktiver med en værdi der overstiger dennes andel af boet, kan der kun succederes i en værdi tilsvarende personens andel af boet, jf. DBSL § 37. Overstiger modtagerens arvelod udlodningen af aktivet, kan der kun ske delvis succession. Udlodningen deles i sådanne tilfælde med en del af udlodningen, hvor der sker succession, samt en del hvor der sker beskatning i dødsboet efter reglerne DBSL § 27. Overstiger værdien af udlodninger modtagerens arvelod, skal de senest erhvervede aktiver gå fortrinsvis forud ved fordelingen, jf. DBSL § 37, stk. 1, 5 pkt. Er det ikke muligt, at skelne sine aktiver ud fra anskaffelsestidspunkt, er det, jf. DBSL § 28, stk. 3, dødsboet der afgøre, hvilke aktiver der udloddes med succession.

Tilhører en person ikke familiekredsen defineret i DBSL § 37, er det derfor som udgangspunkt ikke muligt at succedere i udlodninger fra boet. Det er kun muligt i tilfælde, hvor en person er indskrevet i afdødes testamente, at der kan ske udlodning med succession. Der kan samtidig kun succederes i den del der svarer til den testamenterede arvelod.

Det er ikke afgørende for boets skattepligt til Danmark, og herunder om reglerne om succession kan anvendes, om den afdøde var skattepligtig til Danmark eller et andet land før sin død. Afgørende for skattepligten er, hvor afdøde havde hjemting. Havde afdøde hjemting til Danmark kan reglerne i dødsboskatte-
loven anvendes. Ved fastsættelse af afdødes hjemting til Danmark, ses der på fire følgende punkter:

- 1) Havde afdøde kendt bopæl i Danmark

³³ Erik Werlauff, Arv & skifte, 2017, side 225

- 2) Havde afdøde kendt opholdssted i Danmark
- 3) Var afdødes sidst kendte bopæl i Danmark
- 4) Var afdødes sidst kendte opholdssted i Danmark

Anses afdødes hjemting for værende til Danmark finder reglerne om succession således anvendelse. Herudover kan justitsministeren efter DBSL § 2, stk. 2, henvise et bo til at skifte i Danmark, når der findes en tilknytning til Danmark.³⁴

Det er ikke muligt, at anvende reglerne om succession, såfremt arvingen er bosiddende i udlandet, og aktivet efter udlodning ikke beskattes i Danmark. Dette er ikke muligt, da den latente skat herved ikke kommer til beskatning her i landet.

Reglerne i dødsboskatteloven finder også anvendelse ved et skifte af dødsbo i udlandet, hvor der ejes en virksomhed med driftssted i Danmark. I så fald vil generationsskiftet af virksomheden være underlagt beskatning efter dødsboskatteloven, og reglerne om succession kan anvendes.

Muligheden for overdragelse med succession til juridiske personer, herunder en fond, er med virkning fra 1. januar 1999 stoppet, som følge af førømtalte lovindgreb.³⁵ Det er efter lovændring kun muligt, at succession ved udlodning fra dødsbo kan ske til en fysisk person.

Det anses ikke for tilfredsstillende, at det ikke er muligt at succedere til en juridisk person, herunder fonde. Begrænsning i lovgivningen må antages at medføre, at en række generationsskifter til fonde ikke bliver gennemført trods dette er afdødes ønske. Afdøde har således kun mulighed for generationsskifte med succession til en fond i levende live.

Ønsker boet fortsat at efterkomme et eventuelt ønske fra afdøde om, at dennes virksomhed skal videreføres i en erhvervsdrivende fond, kan dette kun ske såfremt der sker beskatning i boet.

Vi kan dog medgive, at det ikke er hensigtsmæssigt, at der ved succession til en fond skubbes potentielt mange millioner i latent skat, som aldrig kommer til beskatning. Det er således vores forhåbning, at lovgivningsmagten kan finde en middelevvej, hvor der igen åbnes for succession fra et dødsbo til en fond. Samtidig sikres det herved, at en del af skattebyrden kommer til beskatning.

I Regeringens lovkatalog, der blev fremlagt ved Folketingets åbning, tirsdag den 2. oktober 2018, fremgår, at regeringen i indeværende folketingsår ønsker at fremsætte forslag om, at overdragelse af aktier til en erhvervsdrivende fond, med det formål at erhvervsfonden driver virksomheden videre, skal kunne ske uden bo- og afgiftsbeskatning eller beskatning af avancen på overdragelsestidspunktet.³⁶

³⁴ Jane K. Bille, Skattemæssig succession, 2006, side 283

³⁵ Erik Werlauff, Arv & skifte, 2017, side 229

³⁶ Lovgivning, Folketingsåret 2018/2019, Statsministeriet, oktober 2018, side 41

Tidligere har der også været fremlagt lovforslag om ændring af lovgivningen, hvor det igen er muligt at succedere fra et dødsbo til en erhvervsdrivende fond. Sådanne forslag fremsatte skatteminister Karsten Lauritzen til høring den 29. marts 2017. Af lovforslaget L 183 fremgik, at det skulle være muligt at generationsskifte ved succession til en fond fra et dødsbo, under betingelse af, at afdøde har ejet virksomheden det seneste år forud for dødsfaldet, samt at afdøde i mindst 1 år af sin ejerperiode havde deltaget aktivt i virksomhedens drift. I det endelig fremsatte forslag – der senere blev vedtaget – var muligheden for succession desværre taget ud af forslaget, hvorved der ikke skete ændring på området.

Personkredsen, der kan anvende reglerne om succession i dødsboskatteloven kapitel 6, er indskrænket i forhold til tidligere. Som det fremgår af ovenstående, er det er ikke kun muligt, at udlodning fra dødsbo kan ske med succession, når udlodningen sker til arving fra dødsboet. Det er muligt, hvor beskatning af dødsboet først sker hos længstlevende ægtefælle, og der herefter sker udlodning til andre arvinger, at anvende successionsreglerne. Reglerne findes ligeså anvendelse ved dødsboer i udlandet, der har en skattepligt til Danmark.³⁷

Det er ved generationsskifte mortis causa som påpeget ikke muligt, at succedere til medarbejder, eller øvrige der falder udenfor personkredsen med mindre, at disse personer er indskrevet i afdødes testamente, til at arve netop virksomheden.

Begrænsningen i anvendelsesområdet af succession fra dødsboer til en juridisk person medfører ligeledes, at erhverver ikke kan succedere ind i et eksisterende selskab. Erhververen er således nødsaget til efterfølgende at foretage en omstrukturering, hvis denne ønsker at eje det generationsskiftede selskab gennem et holdingselskab.

3.3.1.2 Valgfrihed hos boet - dog krav om enighed

Trods det er muligt for en eller flere arvinger at succedere i udlodning fra boet, er det dødsboets valg om udlodning skal ske med beskatning i boet eller succession, jf. DBSL § 28, stk. 3. Det er boets beslutning at vælge helt eller delvist at lade boet beskattes efter skattelovgivningens almindelige regler. Ved valg af fuld beskatning i boet udelukkes muligheden for succession til en arving. Udlodningsmodtageren har herved ingen direkte indflydelse på, om udlodning sker med beskatning eller succession, selvom beslutningen har konsekvenser for udlodningsmodtageren. Udlodningsmodtager har kun i det omfang, at denne har stemmeret i boet en indirekte indflydelse på beslutningen om valg af udlodningsmetode.

Som udgangspunkt træffer bobestyreren afgørelser i boets anliggende. Væsentlige spørgsmål skal dog forelægges forinden for arvingerne, jf. DSL § 53. I tilfælde hvor arvingerne ikke kan nå til enighed kan dette resultere i en afstemning på et bomøde afholdt af bobestyreren. Arvingerne tildeles stemmer i forhold til deres arv og boslod. Bobestyreren skal rette sig efter arvingernes

³⁷ Jane K. Bille, Skattemæssig succession, 2006, side 288

afstemning med mindre denne er i strid mod nogens ret eller er åbenbart uhensigtsmæssig.³⁸ Ved stemmelighed afgøres spørgsmålet af bobestyreren.

En succession vil dog ofte være i de øvrige arvingers interesse, da den samlede bomasse vil blive formindsket, såfremt boet vælger at lade sig beskatte af gevinsten. Formindskelsen af bomassen svarer til skatten, som afståelsen faktisk udløser. Hvis udlodningen sker ved succession mindskes bomassen blot med en passivpost på mellem 22-30 %. Ved en formindskelse af boet bliver der mindre at fordele blandt de øvrige arvinger. I tilfælde hvor beskatningen i boet udløser en mindre skattebetaling, end den beregnet passivpost, vil det være til boets fordel at lade boet beskattes.³⁹

Efter vores opfattelse, er det ikke hensigtsmæssigt for arvingen, at denne ikke selv kan afgøre, hvorvidt der ønskes overtagelse med succession eller om beskatningen sker i dødsboet. Teoretisk set er det herved muligt, at en arving bliver påbyrdet en stor latent skattebyrde ved påtvungen anvendelse af succession uden, at det er dennes ønske. I praksis er det dog vores opfattelse, at det samlede bo, og ikke mindst bobestyreren, ønsker at efterkomme erhververen ved generationsskiftets foretrukne beskatningsform.

3.3.1.3 Aktiver

Efter indskrænkelse af reglerne, er det kun få typer af aktiver, hvor successionsreglerne vedrørende dødsboer finder anvendelse. Først og fremmest, er det kun muligt at anvende reglerne om succession ved udlodning i aktiver med avance.⁴⁰ Med dette forstås, at værdien på aktivet ved udlægget i dødsboet, skal være fastsat til en højere værdi end den skattemæssige værdi. Regelsættet finder således ikke anvendelse ved aktiver med tab, hvor værdien ved udlægget er lavere end den skattemæssige værdi.

Det er muligt, at succedere i aktier og anparter som besiddes i selskaber, jf. DBSL § 36, stk. 1. Det er dog ikke muligt at succedere i små aktieposter, hvor ejerandelen udgør mindre end 1 %. Samtidig ligger der også en begrænsning i, at det ikke er muligt, at succedere i aktiebeholdninger i et selskab, der er omfattet af reglerne om pengetank. Vi henviser til en nærmere beskrivelse af reglerne om pengetank i afsnit 3.5.

Successionen i aktierne betyder, at udlodningsmodtageren anses for at have erhvervet aktierne på det tidspunkt, anskaffelsesbeløb og efter den hensigt, som disse i sin tid blev erhvervet af afdøde, jf. DBSL § 36, stk. 2. Der vil også kunne succederes i en eventuel negativ anskaffelses-sum på aktierne.

³⁸ DSL § 53, stk. 3

³⁹ Jane K. Bille, Skattemæssig succession, 2006, side 295-296

⁴⁰ DBSL § 28, stk. 2

Successionsmulighederne finder anvendelse ved både børsnoterede aktier⁴¹ samt unoterede aktier og anparter. Aktier omfattet af ABL § 19 – dette vil sige investeringsbeviser i investeringselskaber – kan ikke udloddes med succession, jf. ABL § 29, stk. 4. Ejerkravet på mindst 1 % af den samlede kapital medfører dog, at børsnoterede aktier sjældent kan udloddes med succession.

Anvendelsesmuligheden af succession ved udlodning af aktier og anparter i et dødsbo muliggør, at der kan ske generationsskifte efter ejerens død uden dette medfører en beskatning.

Det er samtidig muligt, at succedere i personlig drevne virksomheder fra et dødsbo. Dette gælder dels for længstlevende ægtefælle samt for øvrige arvinger. Der succederes i afdødes skattemæssige stilling ved både aktiver og passiver. Det er muligt dels at succedere i hele virksomheden, eller blot en del heraf. Bortset fra fast ejendom, der er omfattet af ejendomsbeskatningsloven, findes der ingen begrænsning i aktiver, der kan succederes i, så længe disse aktiver er en del af erhvervsvirksomheden. Det er kun muligt at succedere i fast ejendom, såfremt denne ejendom anvendes til erhvervsvirksomhed, jf. DBSL § 29, stk. 2. Af lovgivningen fremgår, at blot mere end halvdelen af ejendommen skal være anvendt i erhvervsvirksomheden. Samtidig skal det bemærkes, at succession ikke kan ske, hvis denne virksomhed består i udlejning af ejendomme. I så fald rammer virksomheden igen ind i reglerne om pengetank, hvor succession som benævnt ikke finder anvendelse.

Ved udlodning af en hel virksomhed indgår gældsposterne ofte også. Succederes der i passiver, vil det dog kræve, at kreditor accepterer debitorskiftet. Dette gælder også ved udlodning af passiver der knytter sig accessorisk til et aktiv.⁴²

Ved succession fra en personlig ejet virksomhed succederes der samtidig i opsparet overskud, indskudskonto, skattemæssige underskud mv. Erhververen stilles herved på samme måde, som afdøde ville have været, hvis dødsfaldet ikke fandt sted.⁴³ Generationsskifte af personlig ejet virksomhed finder dog i praksis sjældent anvendelse, hvorfor vi ikke behandler mulighederne herfor yderligere i dette afsnit.

3.3.2 Retsvirkning af succession mortis causa

Som allerede beskrevet i indledningen til dette afsnit om succession i mortis causa situationer, så medfører en udlodning fra et dødsbo en beskatning i dødsboet, medmindre at udlodningen kan ske ved succession.

Såfremt betingelserne i ovenstående afsnit om anvendelsesområde er opfyldt, kan udlodningen ske ved skattemæssig succession. Anvendes reglerne om succession medfører dette, at der ikke

⁴¹ Børsnoterede aktier: Et selskab, hvis aktier er optaget til handel på et reguleret marked

⁴² Jane K. Bille, Skattemæssig succession, 2006, side 298

⁴³ Skattestyrelsens Juridiske Vejledning C.E.4.2.1.1 – Generel regel om den længstlevende ægtefælles succession i afdødes skattemæssige stilling

sker afståelsesbeskatning i boet, som ellers ville have været tilfældet ved udlodningen. Til opvejning for den frafaldne beskatning i boet indtræder arvingen i dødsboets (overdrager) skattemæssige stilling.

Aktiverne anses således anskaffet for arvingen på samme tidspunkt, til samme pris og med samme hensigt, som da afdøde anskaffede dem. Arvingen overtager således en latent skattebyrde.

Tfs2005.740.LSR: At successionen sker i afdødes anskaffelsestidspunkt slog Landsskatteretten fast i denne afgørelse. I sagen havde sønnen overtaget en udlejningsejendom med succession. Successionen skete ved udlodning fra faderens dødsbo. Ved vurdering af fradragsretten for omkostninger afholdt til vedligeholdelse af ejendommen, herunder sontring mellem vedligehold og forbedring i SL § 6, slog Landsskatteretten fast, at sønnen havde succederet i afdødes sted, hvorfor ejendommen skulle anses anskaffet på det tidspunkt, hvor afdøde havde erhvervet ejendommen.

Dødsboet belastes ikke med afståelsesbeskatning ved anvendelse af reglerne om succession. Konsekvensen herved er, at arvingen ikke får samme afskrivningsmuligheder skattemæssigt, som denne ellers ville have haft, hvis overdragelsen var sket på normal vis. Arvingen overtager afdødes skattemæssige afskrivningssaldi, og kan derfor kun afskrive på eventuelle restsaldi. Ofte er disse skattemæssige saldi bragt langt ned ved generationsskifter, da senior har drevet virksomheden i mange år, og dermed løbende bragt den skattemæssige værdi ned. Samtidig overtager arvingen også afdødes eventuelle særlige hensigt med et aktiv, hvilket skal forstås sådanne, at status som nærings- eller spekulationsaktiv følger med ved succession. Det er ved anvendelse af succession ikke muligt, for arvingen at komme af med denne status. Dette kan føre til en højere beskatning hos arvingen end hvad denne ellers ville have haft.⁴⁴

Til opvejning for den latente skattebyrde som arving overtager ved succession, fratrækkes der i udlægsværdien et fradrag for passivpost. Passivpostens fradrag udgør, ved den ofte anvendte standardiserede metode, 30 % af den skattemæssige fortjeneste, der ville være blevet udløst i dødsboet.⁴⁵ De 30 % finder ikke anvendelse ved succession i aktieindkomst. For aktieindkomst udgør passivposten kun 22 %, hvilket skyldes den lavere beskatning ved aktieindkomst. Anvendelse af passivpost vil yderligere beskrives i afsnit 3.6.

Udlodning af aktiverne skal ske til handelsværdier. Handelsværdien af unoterede aktier fra dødsboer kan ofte være vanskelig at fastsætte, grundet at værdiansættelse baserer sig på skøn, og sker mellem interesseforbundne parter. Værdiansættelser ved succession behandles yderligere i afsnit 3.7.

⁴⁴ Erik Werlauff, Arv & skifte, 2017, side 227

⁴⁵ BAL § 13 a

3.4 Delkonklusion - succession inter vivos kontra mortis causa

Anvendelse af succession ved generationsskifte kan medvirke til et effektivt og succesfuldt generationsskifte. Successionsmodellen medvirker, at generationsskiftet ikke udløser beskatning hos overdrager. Den latente skattebyrde overgår i stedet til erhververen, der som kompensation herfor får et nedslag i overdragelsessummen. Ved anvendelse af succession nedsættes herved dels overdragelsessummen for erhverver, og samtidig undgås en eventuel høj beskatning hos overdrageren. Fordelene ved successionsmodellen kan opnås i både inter vivos og mortis causa situationer.

Anvendelsesområdet for succession er mere begrænset ved mortis causa end inter vivos. Begrænsningen ligger dels i, at ved mortis causa kan der ikke succederes til juridiske personer. Dette udelukker succession til erhververens selskab, og også succession til fonde. Der ligger samtidig også en begrænsning i, at arvelader skal have testamenteret en overdragelse til andre end de legale arvinger, for at disse kan succedere i en udlodning fra dødsboet. Er erhverver ikke indenfor den nærmeste arvekreds, herunder nærmedarbejder, kan der kun ske succession i beløb svarende til dennes arvelod. Slutteligt skal det påpeges, at ved succession fra dødsboer, er det dødsboets beslutning om udlodningen skal ske ved succession eller om udlodningen skal beskattes i dødsboet. Herved har erhverver ikke direkte indflydelse på, om denne vil generationsskifte ved succession eller ej, hvilket efter vores opfattelse ikke er hensigtsmæssigt.

Skattemæssigt er der ingen forskel på anvendelse af succession inter vivos eller mortis causa, idet overdrager ikke beskattes ved overdragelsen. Der er ydermere ingen forskel på retsvirkninger for erhverver. Vi henleder dog opmærksomheden på, at erhververen ved succession overtager en latent skattebyrde, der potentielt kan udløses til aktiebeskatning på 42 %, mens kompensationen, i form af passivpost, blot udgør 22 %. Der pålægges herved erhververen en potentiel merbeskatning på 20 %-point.

3.5 Pengetanksreglen

Pengetanksreglen er en værnsregel, der anvendes ved succession ved overdragelse af aktier og ved overdragelse af erhvervsvirksomhed. Reglerne omkring pengetank findes i ABL § 34, hvoraf det defineres, hvornår det er muligt at gennemføre et generationsskifte i et selskab med skattemæssig succession. Som tidligere nævnt i afhandlingen er virkningen af successionen, at overdrageren ikke beskattes af de ved overdragelsen konstaterede fortjenester, hvorimod køberen indtræder i sælgerens skattemæssige stilling, som både omfatter anskaffelsestidspunkt, anskaffelsessum og anskaffelseshensigt over de overtagne aktiver.⁴⁶

⁴⁶ Skattestyrelsens Juridiske Vejledning C.B.2.13.1 – Familieoverdragelse med succession

De skattemæssige aspekter har ofte en afgørende rolle ved planlægning af et generationsskifte. Bliver der ved overdragelsen udløst en stor beskatning, kan finansieringsbyrden for den næste generation blive så omfattende, at det ikke længere er attraktivt at føre planerne om et generationsskifte ud i livet. Overdrages selskabet med skattemæssig succession kan det undgås, at der udløses en afståelsesbeskatning. Dermed undgås der ofte en stor skattebetaling, hvilket kan lette næste generations behov for finansiering markant. Ved anvendelse af successionsreglerne bortfalder skatten ikke, men udskydes til det senere tidspunkt, hvor næste generation sælger selskaber. Pengetanksreglen medfører, at selskaber, der er såkaldte pengetanke ikke kan generationsskiftes med succession. Dette skyldes, at det ikke ønskes fra Skattestyrelsens side, at der kan ske skattefri overdragelse af passivformue. Uden pengetanksreglen er det muligt at overdrage større passive formuer i selskaber uden udløsning af beskatning. Der er tale om en pengetank, hvis selskabet har overvægt af finansielle aktiver, herunder likvider, værdipapirer eller at størstedelen af selskabets indtægter er fra finansielle aktiver. Såfremt dette er gældende, vil selskabet ikke kunne overdrages med skattemæssig succession.⁴⁷

Formålet med succession er at understøtte de aktive virksomheder. Det ønskes ikke at udsætte virksomheder for den risiko, at de skal lukke som følge af, at ejerne ikke kan lave generationsskifte på grund af en realisationsbeskatning. Denne beskyttelse skal ikke udvides til at omfatte passive investeringer – KUN aktive virksomheder. Der kan ikke overdrages aktier med succession, hvis virksomheden i overvejende grad er af finansiell karakter. Ved en overdragelse fra fysiske personer med skattemæssig succession er der en begrænsning. Derudover er der nogle kriterier, som vil blive nævnt nedenfor, hvilket skal hjælpe med at sondre mellem aktive og passive virksomheder, således der kan måles på indholdet af det selskab, der skal overdrages aktier i.⁴⁸

Pengetanke foreligger, hvor mindst 50 % af selskabets indtægter eller aktiver angår finansielle aktiver mv. Derudover er der ligeledes tale om pengetanke, når kontante forudbetalinger til selskabet, bringer den likvide del af aktivmassen op over væsentlighedskravet på 50 %, jf. TfS2003.848.LR.⁴⁹ Passiv investering indebærer, at 50 % eller mere af indtægterne fra selskabet stammer fra fastejendom, besiddelse af kontanter, værdipapirer eller lignende opgjort som gennemsnittet af de seneste tre regnskabsår.⁵⁰ Ydermere bliver handelsværdien af selskabets samlede aktiver på udlodningstidspunktet eller opgjort som gennemsnittet af de seneste tre regnskabsår. Hvis selskabet direkte eller indirekte ejer mindst 25 % af aktiekapitalen i andre

⁴⁷ ABL § 34, stk. 6

⁴⁸ Skattestyrelsens Juridiske Vejledning C.B.2.13.1 – Familieoverdragelse med succession

⁴⁹ Erik Werlauff, Selskabsskatteret 2018/19, 2018, side 593

⁵⁰ Skattestyrelsens Juridiske Vejledning C.E.3.3.4.3.4.2 – Hvordan opgøres om et selskab er omfattet af pengetanksreglen?

selskaber, bliver afkastet og værdien af aktier i disse selskaber ikke medregnet i opgørelsen, derimod medregnes den tilsvarende andel af datterselskabets indtægter og aktiver.⁵¹

I forbindelse med vurdering af selskabets aktivitet skal der i opgørelsen ses bort fra indkomst ved udlejning af fast ejendom mellem selskabet og datterselskabet eller mellem datterselskaber. Fast ejendom, der udlejes mellem selskabet og datterselskabet eller datterselskaber, hvor lejer anvender i driften, anses dermed ikke for at være en udlejningsejendom. Såfremt et holdingselskab ejer aktier i et datterselskab, vil en driftsejendom, der bliver placeret i holdingselskab og udlejes til datterselskabet, ikke blive medregnet til den ikke-erhvervsmæssige aktivitet ved overdragelse af aktierne i holdingselskabet.⁵²

Med lovforslaget L183 blev pengetanksreglen ændret således, at det ikke er muligt at opnå nedsættelse af bo- og gaveafgiften ved en kortvarig omlægning af passiv formue til en erhvervsvirksomhed i forbindelse med arv og gave. Det fremgår af lovændringen, at der fremadrettet skal stilles krav om, at overdrageren skal have ejet virksomheden i mindst et år forud for overdragelsen, og at erhververen skal opretholde ejerskab i mindst tre år. Der blev ved lovforslaget foretaget nogle justeringer af pengetanksreglen, der er afgørende for, hvornår der kan ske overdragelse med succession, så det sikres, at reglen blev mere robust, hvilket skal ses på baggrund af, at pengetanksreglen ikke fremover vil være afgørende for adgang til skattemæssig succession, men ligeledes adgangen til nedsat bo- og gaveafgift.

Derudover er afgrænsningen af passiv kapitalanbringelse i pengetankreglen justeret, så ubenyttede grunde, ejendomsprojekter og lignende skal medregnes som pengetankaktiver ved opgørelsen af, om virksomheden i overvejende grad består af passiv kapitalanbringelse. Før lovændringen i 2017 blev et selskab anset for en pengetank, hvis dets virksomhed i overvejende grad bestod af *"udlejning af fast ejendom eller besiddelse af kontanter, værdipapirer el.lign."* Ved lovændringen i 2017 blev dette ændret til en mere artsbestemt henvisning til passiv kapitalanbringelse, idet der i den nye udformning af ABL § 34 blev defineret som *"fast ejendom, kontanter, værdipapirer el.lign."* Ved lovændringen blev "udlejning af" fjernet af bestemmelsen. Det betyder dermed, at der skal foretages en konkret vurdering af det enkelte aktiv, hvor det skal vurderes om aktivet er en del af en aktiv virksomhed eller udgør en passiv kapitalanbringelse. Endvidere er pengetankreglen for selskaber, der driver næring med køb og salg af værdipapirer eller finansieringsvirksomhed. Disse selskaber er ikke omfattet af pengetankreglen, uanset at næringsvirksomheden med værdipapirer m.v. eventuelt kun udgør en

⁵¹ Birgitte Sølvkær Olesen, Generationsskifte og omstrukturering, 2017, side 78-79

⁵² Ibid.

minimal del af selskabets samlede virksomhed, som derfor overvejende kan bestå i passiv kapitalanbringelse.⁵³

Skatterådet har haft deres første afgørelse om fortolkningen af den nye bestemmelse om passiv virksomhed i ABL § 34. Afgørelsen handlede om, hvorvidt finansiel leasing af maskiner fra et holdingselskab primært til andre koncernselskaber udgjorde passiv kapitalanbringelse, og dermed gjorde holdingselskabet til et pengetankselskab.

SKM2018.113.SR: Driftsmidler, hvor ejendomsretten var hos leasingselskabet, havde leasingselskabet afskrivningsretten til. Driftsmidlerne omfattet af leasingaftalen ville ved en overdragelse med succession efter aktieavancebeskatningslovens § 34 ikke skulle anses som en passiv kapitalanbringelse, da driftsmidlerne ikke kunne sidestilles med fast ejendom, kontanter eller værdipapirer. Hvad driftsmidlerne blev anvendt til var herefter irrelevant.

Selskabet kan blive defineret som en pengetank, hvis én af de to betingelser er opfyldt, herunder indtægtskriteriet eller aktivkriteriet. I det følgende vil de to betingelser blive gennemgået.

3.5.1 Indtægtskriteriet

Ved indtægtskriteriet skal mere end 50 % af gennemsnittet af de seneste tre års indtjening udgøres af finansielle indtægter. Sammenligningsgrundlaget er bruttoindtægter (omsætning), og det vil oftest være usandsynligt, at en virksomhed med en omsætning vil kunne opfylde disse betingelser uden der er konflikt med aktivkriteriet, som vil blive omtalt i det følgende. De finansielle indtægter er indtægter fra finansielle aktiver, såsom renter, aktieavance og lejeindtægter mv. Undtaget af afkast af aktier i datterselskaber, som i stedet for konsolideres ind og lejeindtægter fra ejendomme, der anvendes af datterselskaber elimineres.⁵⁴

3.5.2 Aktivkriteriet

Aktivkriteriet er et toleddet måletidspunkt, som handler om, at hvis 50 % eller mere af balancensummen består af finansielle aktiver kan aktier i selskabet ikke overdrages ved succession. Der måles ud fra de sidste tre år, hvor der tages gennemsnittet af disse år. Ligeledes kan der måles på overdragelsestidspunktet – og det er på den pågældende dag, dette opgøres. Dette gøres her for at undgå, at såfremt en virksomhed har frasolgt sine aktiviteter og kun har finansielle aktiver tilbage, som følge af salget, skynder sig at sælge disse for at komme under pengetanksreglerne.⁵⁵

⁵³ L183 - https://www.ft.dk/samling/20161/lovforslag/l183/20161_l183_som_vedtaget.htm

⁵⁴ Skattestyrelsens Juridiske Vejledning C.B.2.13.1 – Familieoverdragelse med succession

⁵⁵ Ibid.

De finansielle aktiver, der skal indgå ved udarbejdelse af balancetesten; værdipapirer, likvider og udlejningsejendomme. Derimod er de undtagne aktiver i balancetesten aktier i "datterselskaber", hvor der anvendes pro-rata konsolidering samt udlejningsejendomme, der anvendes af "datterselskaber" skal behandles som ikke-finansielt aktivt.⁵⁶

Aktiverne indregnes efter værdiansættelsen, som er handelsværdien af de aktiver, der er i balancen, hvilket ligeledes gælder adgangen til værdien af en ikke bogført goodwill. Øvrige materielle aktiver i virksomheder skal ligeledes opgøres til handelsværdien. Der kan anmodes om et bindende svar fra Skattestyrelsen både på værdiansættelse af aktiverne i balancen og den måde, balancen overdrages på.

3.5.2.1 Aktiver, herunder regler og praksis

Passiv kapitalanbringelse fremgår af nedenstående skema, hvor der gives overblik over, hvilke regler og praksis for finansielle aktiver, der er omfattet af pengetanksreglen.

AKTIV	REGLER OG PRAKSIS
<i>"Fast ejendom" – undtaget for ejendomme, der udlejes koncerninternt</i>	- <i>Udlejningsejendomme, der anvendes af døtre anses for ikke-finansielle. Der skal ske konsolidering af dattervirksomhederne</i> - <i>Landbrugsejendomme, der bortforpagtes anses for ikke-finansielle</i> - <i>Klassifikation i årsrapporten har ingen indflydelse og dermed er det ligegyldigt om udlejningsejendommen er klassificeret som omsætningsaktiv, jf. SKM2004.176.LR</i>
<i>"Kontanter"</i>	- <i>Likvider er likvider - SKM2003.458.LR – Der kigges kun på aktivsiden i denne situation. Pengebeholdning fra forudbetalinger fra kunder for tjenesteydelser, som et selskab skulle levere i senere regnskabsår blev anset for passive aktiver</i> - <i>SKM2005.166.LSR –Klientkonti er dog et finansielt aktiv, hvis selskabet kan råde over disse</i>
<i>"Værdipapirer e.l."</i>	- <i>Aktier i "datterselskaber" indgår ikke – konsolidering i stedet</i> - <i>SKM2007.106.SR om momstilgodehavender, som er et krav, og indgår dermed ikke som et finansielt aktiv.</i> - <i>Andelsbeviser efter ABL § 18 er et ikke-finansielt aktiv, da det ikke anses som værdipapirer.</i>

Figur 1: René Yssing Rasmussen, AAU, Valgfag Omstrukturering, lektion 7, dias 18

⁵⁶ Skattestyrelsens Juridiske Vejledning C.B.2.13.1 – Familieoverdragelse med succession

Ved konsolideringen sker der en afgrænsning af koncernen, idet der medregnes den del af datterselskabets indtægter og aktiver, som er svarende til ejerforholdet. Udgangspunktet for koncernbegrebet vil altid være det øverste selskab. Endvidere vil afkastet og værdien af aktier i datterselskaber, hvori selskabet direkte eller indirekte ejer mindst 25 % af aktiekapitalen mv. ikke blive medregnet.

3.5.3 Kan reglerne om pengetank blive undgået?

Selskaber, der er over grænsen og bliver defineret som en pengetank, kan de mon undgå pengetanksreglerne? Nogle vil mene nej og andre ja. Hvem har så ret? Og i så fald hvordan? Svaret fremgår faktisk af DBSL § 29, stk. 3:

"Gevinst ved udlodning af aktier m.v. omfattet af aktieavancebeskatningslovens § 12 eller § 22 medregnes ved opgørelsen af bobeskatningsindkomsten, medmindre der er tale om udlodning af aktier m.v. i et selskab m.v., hvis virksomhed ikke i overvejende grad består i udlejning af fast ejendom, besiddelse af kontanter, værdipapirer eller lignende. 1. pkt. finder dog ikke anvendelse, hvis selskabet m.v. udøver næring ved køb og salg af værdipapirer eller finansieringsvirksomhed..."

Det fremgår heraf, at hvis selskabet har udformet sine vedtægter, således det fremgår, at selskabet væsentligste aktivitet og formål er at udøve næring med køb og salg af værdipapirer eller finansieringsvirksomhed – og selvfølgelig efterlever det – er der en mulighed for, at selskabet kan undgå pengetanksforbuddet.⁵⁷ Det er dog essentielt, at selskabet efterlever kravene om næring, idet selskabet ellers ikke kan sige, at det udøver næring. Den juridiske vejledning har følgende definition på næring:⁵⁸

"Næring er den professionelle, omfattende og systematiske omsætning af den pågældende type aktiv, der sker som videresalg for øje og med det formål at opnå et økonomisk overskud. Derudover er det ligeledes en betingelse, at skatteyderen har erhvervet eller produceret det konkrete aktiv med henblik på senere salg med fortjeneste..."

Skattestyrelsen vil dog muligvis granske selskabets transaktioner i årets løb for at kontrollere, at der rent faktisk er udøvet næring, som vedtægterne foreskriver.

Det er vores anbefaling, at selskabet sørger for at have dokumentationen klargjort, hvis Skattestyrelsen skulle ønske at se dette. Dokumentationen skal være fyldestgørende og indeholde, at selskabet opfylder definitionen på næring, hvilket betyder, at transaktionerne i årets løb af køb og salg af værdipapirer eller finansieringsvirksomhed indgår. Skulle Skattestyrelsen ikke være enig i, at dokumentationen er fyldestgørende og selskabet ikke opfylder kravene til næring, vil dette kunne få større konsekvenser for selskabet. Selskabet vil dermed ikke kunne blive

⁵⁷ Erik Werlauff, Arv & skifte, 2017, side 205

⁵⁸ Skattestyrelsens Juridiske Vejledning C.C.2.1.3.3.2 - Næring

defineret som en pengetank, og kan dermed generationsskifte med succession. Dermed kan selskabet ikke udskyde skatten, men skal derimod betale ved kasse 1.

3.6 Beregning af passivpost

I forbindelse med overdragelse af aktiver eller aktier med succession, skal der, som tidligere nævnt i afsnit 3.2 og 3.3, beregnes en passivpost til modregning af gavens eller arvens værdi, inden gave- og arveafgiften beregnes, idet erhververen overtager en latent skatteforpligtelse.

3.6.1 Passivpost ved generationsskifte i levende live

Som kompensation for, at erhverver påtager sig den latente skattebyrde beregnes en passivpost, der giver en nedslag i overdragelsessummen. Hvis der ved en overdragelse af aktier i et selskab med succession, jf. ABL § 34, ydes en gave, er der også mulighed for at beregne en passivpost, jf. KSL § 33 D, der går til fradrag ved beregning af den gaveafgiftspligtige værdi, dog under den forudsætning af, at den udskudte skat ikke allerede er fratrasket aktiernes værdi.

Hvis gaven er indkomstpligtig for erhververen efter SL § 4, litra c medfører KSL § 33 D, at gavens værdi reduceres med et beløb, der er tilsvarende en passivpost til udligning af eventuelle fremtidige skattetilsvare vedrørende disse aktiver.⁵⁹

Det er en betingelse ved anvendelse af succession, jf. KSL § 33 D, at der ydes en hel eller delvis gave/arv i forbindelse med overdragelsen. Hvis overdrageren vederlægges fuldt ud for aktierne i form af kontanter eller et gældsbrev, er der ikke mulighed for at beregne en passivpost, da denne alene kan anvendes til at reducere gaveafgiften med. Derimod er der ved overdragelse mod delvis vederlag muligt at reducere vederlaget med den udskudte skat, da denne hviler på den overdragne aktiepost.⁶⁰

Tfs2001.174.LSR: En fader, F, overdrog nom. 150.000 kr. aktier til sin søn til en overdragelsessum på 1.200.000 kr. Købesummen blev berigtiget dels ved sønnens udstedelse af et anfordringstilgodehavende på 500.000 kr., delvis ved gave på 700.000 kr. Ved beregning af gaveafgift var passivposten opgjort på grundlag af den samlede skattepligtige fortjeneste af hele aktieposten, hvorimod Skattemyndigheden gjorde gældende, at der alene kunne beregnes passivpost af de aktier, der var givet som gave. Landsskatteretten udtalte, at da der var tale om en samlet gaveoverdragelse af aktier med fuld succession, ansås der ikke at være hjemmel til at nedsætte passivposten efter forholdet mellem gave og vederlag. Der blev henset til, at passivposten har til formål at kompensere for den latente skattebyrde, der hviler på hele den overdragne aktiepost.

⁵⁹ Birgitte Sølvkær Olesen, Generationsskifte og omstrukturering, 2017, side 92

⁶⁰ Ibid., side 93

Passivposten skal, jf. KSL § 33 D, stk. 2, beregnes på baggrund af den lavest mulige skattepligtige fortjeneste, der ville være fremkommet, hvis overdrageren havde solgt aktivet på tidspunktet for dets overdragelse. Beregningen af passivposten, jf. ABL § 34, opgøres som 22 % af den beregnede fortjeneste. Såfremt passivposten bliver negativ, skal denne sættes ned til 0 kr., jf. KSL § 33 D, stk. 2.⁶¹ Hvis der senere bliver indført andre valgmuligheder med hensyn til indgangsværdien som anskaffelsessum, bliver en successionserhverver ikke afstået fra at kunne anvende disse ved avanceopgørelse.

SKM2008.876.LR: Landsskatte retten fastlagde, at der ved en overdragelse af succession ved fastlæggelse af vederlaget kan tages højde for de latente skatter, der overtages jf. tidligere praksis. Desuden fremhæver netop denne sag ligeledes det uhensigtsmæssige i en strikt anvendelse af princippet om, at der ved fastsættelse af vederlag ikke kan tages højde for de latente skatter, idet sønnen/nevøens bud for de tre brødre i den konkrete sag medførte et højere nettoprovenu end de bud, der var indkommet fra tredjemænd, som reducerede handelsprisen med de på virksomhedens udskudte skatter.

Såfremt erhververen indtræder i overdragerens skattemæssig stilling vedrørende fast ejendom, beregnes passivposten kun på grundlag af den eller de gevinster, der indtrædes i. Dette betyder, at såfremt erhververen vælger at succedere i de genvundne afskrivninger fra en eller flere faste ejendomme, bliver erhververen tvunget til at succedere i ejendomsavancen på de pågældende bygninger. Endvidere kan erhververen kun vælge at succedere i ejendomsavancen på de pågældende bygninger, men ikke i de genvundne afskrivninger, og i disse tilfælde vil passivposten kun blive beregnet på de ejendomsavancer, der indtrædes i.⁶²

3.6.2 Passivpost ved generationsskifte ved død

Passivposten er et beløb, der nedsætter grundlaget for beregning af boafgift. Passivposten beregnes, når en arving overtager aktiver med succession fra et dødsbo, fordi der er knyttet en fremtidig skattebyrde til aktivet. Passivpostens størrelse er fastsat i BAL § 13 a.

Når dødsboet udlodder aktiver med succession, kan dødsboet beregne passivposter til at udligne mulige fremtidige skattetilsvær. Denne passivpost kan trækkes fra, når den afgiftspligtige arvebeholdning bliver gjort op. Ligeledes kan dødsboet beregne passivposter vedrørende den længstlevende ægtefælles overtagelse af aktiver, som stammer fra den længstlevende egen andel af fællesboet, jf. BAL § 13a, stk. 1. Derudover anvendes passivposter også, når skifteretten eller bobestyreren beregner bo- og tillægsboafgift, da disse trækkes fra den afgiftspligtige arvebeholdning. Passivposterne anses for udlagt sammen med aktivet, og kan ligeledes bruges,

⁶¹ Skattestyrelsens Juridiske Vejledning C.C.6.7.2 - Succession efter KSL § 33 C

⁶² Ibid.

når dødsboets beholdning fordeles internt mellem arvingerne. Dette afhænger dog af partnernes aftale herom.

Beregningsgrundlaget af passivposterne er på grundlag af den lavest mulige skattepligtige fortjeneste, hvis aktivet var solgt på skæringsdatoen, jf. BAL § 13 a, stk. 2. Udløsningsdatoen træder i stedet for skæringsdatoen, hvis aktivet er acontoudloddet. Ud af den beregnede fortjeneste udgør passivposterne 30 %, der ikke er aktieindkomst og 22 % i fortjeneste, der er aktieindkomst, jf. BAL § 13 a, stk. 3. Den udlægsmodtagende arving og boet kan aftale at beregne en passivpost med en lavere procentsats end de tidligere nævnte satser, dog ikke en højere, jf. BAL § 13 a, stk. 6.

"Selvom arvingen ifølge testamentarisk bestemmelse overtager det pågældende aktiv til en lavere værdi en handelsværdi på udlægs-, hhv. udtagelsestidspunktet, er det alligevel handelsværdien, der danner grundlag for beregningen af skattepassivet, jf. UfR 2010.1542H (3-2 afgørelse)"⁶³

Boet kan vælge ikke at anvende de forudbestemte satser og i stedet opgøre passivposten som kursværdien af den udskudte skat, hvorved den samlede overdragelsessum af aktivet med påhvilende skat afspejler handelsværdien i fri handel, jf. styresignalet i SKM2011.406SKAT.⁶⁴

SKM2011.406SKAT: Skatteministeriet præciserer praksis, således at der ved værdiansættelsen af et aktiv, der overdrages som hel eller delvis gave med skattemæssig succession, ikke både kan gives nedslag for den gaverelaterede del af den udskudte skat vedrørende overdragelsen efter kildeskattelovens § 33 C og for den objektivt beregnede passivpost efter kildeskattelovens § 33 D. Tilsvarende gælder ved succession efter dødsboskattelovens § 36, jf. boafgiftslovens § 13 a.

Skattestyrelsen har muligheden for at ændre dødsboets beregnede passivposter, hvilket kan skyldes flere årsager, herunder:

- Dødsboet har anvendt for stor en passivpostprocent i forhold til BAL § 13 a, stk. 3-5.
- Den fortjeneste, som dødsboet har beregnet passivpost af, er beregnet forkert.

Fortjenesten kan være opgjort forkert, idet:

- Dødsboet kan have beregnet forkerte anskaffelsessummer for aktiverne
- Værdiansættelsen af det mest relevante aktiv i boopgørelsen er blevet ændret af enten Skattestyrelsen eller resultatet af en sagkyndig vurdering er forskellig fra dødsboets egen værdiansættelse i boopgørelsen⁶⁵

⁶³ Erik Werlauff, Arv & skifte, 2017, side 230

⁶⁴ Ibid.

⁶⁵ Skattestyrelsens Juridiske Vejledning C.E.9.3.3 – Skattestyrelsens ændring af passivposter og dødsboets klage muligheder

Dødsboet kan dog også klage over Skattestyrelsens afgørelser om beregning af passivposterne efter de sædvanlige regler i skatteforvaltningsloven. Dette er dog ikke gældende, hvis der bag uenigheden om passivpostberegningen ligger en uenighed om værdiansættelsen af det pågældende aktiv. Uenigheden skal i dette tilfælde løses i det skiftemæssige vurderingssystem ved, at skifteretten udmelder en sagkyndig vurderingsmand.

SKM2016.627.LSR: Boet havde omdannet en landbrugsejendom tilhørende boet til ApS under anvendelse af reglerne om skattefri virksomhedsomdannelse. Anparterne i ApS'et blev udlagt til arvinger, og boet fravalgte den standardiserede metode for beregning af passivposter og satte passivposten som 80 % af den udskudte skat. Skattestyrelsen havde ændret kursen til 50. Lands-skatte retten fandt, at passivposten, uanset hvordan boet havde beregnet den latente skattebyrde, skulle opgøres med hjemmel i boafgiftslovens § 13 a, og at Skattestyrelsen derfor havde været berettiget til at ændre passivposten. Retten fandt, at kursen på den udskudte skat kunne ansættes til kurs 60.

Såfremt det arveudlagte aktiv overstiger værdien af udlægsmodtagerens andel i boet, foreligger der et arvekøb, som er et blandet køb og udlæg. Successionen kan ligeledes ske for den overskydende del, dog antages det at udlægsmodtageren er arveladerens længstlevende ægtefælle, barn, barnebarn, bror, søster eller brors eller søsters barn eller barnebarn, jf. DBSL § 37, stk. 1. Skulle udlægsmodtageren ikke være en del af den nævnte personkreds, kan der kun succederes i værdier svarende til udlægsmodtagerens andel i boet. Overskydende beløb bliver beskattet i boet. Det udloddede aktiv udloddes enten med delvis eller uden delvis succession. Der tages hensyn til de fastsatte passivposter, når der skal afgøres om udlodningen overstiger modtagerens andel af boet. Derimod tages der ikke hensyn til andre passiver. Bortset fra passivposten, er det bruttoværdien af det udloddede, der er afgørende.

Passivposten vedrørende de aktiver, der før, under og efter skiftet, tilhører den længstlevende ægtefælles andel af fællesboet, trækkes fra ved opgørelsen af hele fællesboet og værdien af de aktiver, som ægtefællen modtager som boslod. Ved beskatning af dødsboer har passivposterne kun betydning i specielle situationer, herunder begrænsning af adgangen til succession efter DBSL § 37, stk. 2.⁶⁶

3.6.3 Anmeldelse til Skattestyrelsen

Skattestyrelsen kontrollerer, at beregningen af passivposter er foretaget korrekt, jf. KSL § 33 D, stk. 2-5 og BAL § 13 a, stk. 2-5. Skulle Skattestyrelsen korrigere opgørelsen af passivposten, er denne afgørelse bindende for både overdrager og erhverver, medmindre afgørelsen påklages efter reglerne i skatteforvaltningsloven.⁶⁷

⁶⁶ Skattestyrelsens Juridiske Vejledning C.E.9.3.1 - Hvornår kan dødsboet beregne passivpost?

⁶⁷ Birgitte Sølvkær Olesen, Generationsskifte og omstrukturering, 2017, side 93

3.7 Værdiansættelse

Værdiansættelse har stor betydning ved enhver overdragelse af en virksomhed, uanset om denne er drevet i personligt regi eller i selskabsregi. Skattemæssigt udgør værdiansættelsen grundlaget for opgørelse af kapitalgevinst hos sælger samt opgørelse af anskaffelsessummer og afskrivningsgrundlag for køber. Værdiansættelse af de overdragne aktiver eller aktier kan give anledning til vanskeligheder, da der er tale om overdragelse mellem parter, der ofte vil blive anset som interesseforbundne. Som nævnt i afsnit 3.2 og 3.3, skal generationsskifte med skattemæssig succession eller ved salg til tredjepart – og uanset om det er i levende live eller død skal overdragelsen ske i overensstemmelse med armlængdeprincippet.

Værdiansættelse af de overdragne aktier kan give anledning til vanskeligheder, idet der er tale om en overdragelse mellem parter, der ofte vil blive anset som interesseforbundne. Overdragelsen skal ske til handelsværdier, jf. BAL § 27, stk. 1 og SL § 4 stk. 1, litra c. Specielt ved overdragelse mellem forældre og børn vil Skattestyrelsen være opmærksom på, om værdiansættelsen af aktiverne svarer til den reelle værdi. Endvidere kan parternes værdiansættelse i visse tilfælde have et ønske om at undgå eller minimere en eventuel bo- eller gaveafgift, hvorfor Skattestyrelsen vil være særlig opmærksom på parternes værdiansættelse.

Derudover kan det være vanskeligt at værdiansætte unoterede aktier eller anparter i en familierevet virksomhed, hvor aktierne typisk aldrig har været genstand for omsætning og hvor parterne ved overdragelsen ikke har modstående interesser. Skattestyrelsen har derfor angivet retningslinjer for fastlæggelse af handelsprisen ved overdragelse mellem interesseforbundne parter ved udstedelse af to værdiansættelsescirkulærer til fastlæggelse af værdiansættelsen af aktier og anparter ved overdragelse mellem interesseforbundne parter.

Værdiansættelsen kan blive yderligere problematisk, idet der ikke er sammenlignelige salg for en personlig ejet virksomhed eller unoterede aktieposter, hvorfor Skattestyrelsen har udarbejdet vejledende anvisninger til værdiansættelse af aktiver og aktier. Disse overdrages i forbindelse med generationsskiftet er vigtige at værdiansætte i overensstemmelse med gældende værdiansættelsescirkulærer og retningslinjer i Ligningsvejledningen, der er udarbejdet på område, afhængigt af om parterne er omfattet af personkredsen i BAL § 1(død) eller BAL § 22(levende live).

Skønnet, der skal foretages over handelsværdien, sker hovedsageligt efter de retningslinjer, der er fastsat ved cirkulære. Der er i cirkulære nr. 185 af 17. november 1982, som indeholder anvisning for værdiansættelse af de fleste typer af aktiver, givet retningslinjer for værdiansættelse af aktiver og passiver i dødsboer og ved gaveafgiftsberegning. Cirkulæret anvendes ved beregning af boafgift, hvorfor det dermed har betydning ved værdiansættelse i forbindelse

med udlodning af dødsbo. Ligeledes anvendes cirkulæret ved overdragelse mellem personer, der er omfattet af den gaveafgiftspligtige personkreds i BAL § 22. Således vil værdiansættelse ved overdragelse i levende live til overdragerens børn og børnebørn være omfattet af 1982-cirkulæret. Derimod er værdiansættelse ved overdragelse til søskende og søskendes børn og børnebørn ikke umiddelbart omfattet af 1982-cirkulæret.

For beregning af passivpost, er det en forudsætning, at der er sket værdiansættelse af det der ønskes overdraget. I og med, at passivposten skal beregnes på baggrund af den avance, der forekommer ved overdragelsen. Værdiansættelsen skal ske til værdier på markedsvilkår. Værdiansættelsescirkulærer fra Skattestyrelsen kan finde anvendelse mellem interesseforbundne parter.

- TSS-cirkulære 2000-5: Fast ejendom
- TSS-cirkulære 2000-9: Værdiansættelse af aktier/anparter
- TSS-cirkulære 2000-10: Vejledende anvisning om værdiansættelse af goodwill
- Cirkulære 1982.185: Aktiver og passiver i dødsboer mv. og ved gaveafgiftsberegningen (børn og børnebørn).

TSS-cirkulærene uddybes yderligere i afsnit 3.7.1.

Værdiansættelsescirkulæret af 1982 finder anvendelse ved værdiansættelse af aktiver og passiver, hvor cirkulæret giver vejledende retningslinjer. Højesteret fastsatte i nedenstående afgørelse, at der skal tages hensyn til mulige merværdier i selskabet, som kan dokumenteres, hvis aftalen herfor giver mulighed for en realisation af aktien til anden side, hvor muligheden ikke er urealistisk.

TfS2000.560H: I forbindelse med ændringen af aktieavancebeskatningsloven i 1993 anmodede 5 aktionærer Skattemyndighederne om et bindende forhåndstilsagn om deres aktiers handelsværdi pr. 19. maj 1993. Under henvisning til begrænsningerne i aktiernes omsættelighed fastsatte Skattemyndighederne værdien til kurs 446. Højesteret udtalte, at der ved vurderingen af sådanne aktiers værdi må tages hensyn til, at der efter lovens formål alene skal ske beskatning af gevinster vedrørende perioden efter den 19. maj 1993, og til, at værdiansættelsen skal ske uden sigte på en bestemt af flere mulige afståelsessituationer. Højesteret fandt, at begrænsningerne i aktiernes omsættelighed ikke indebar, at der skulle ses bort fra de merværdier, der var blevet dokumenteret ved en skønserklæring. Da der ikke var enighed mellem parterne om, hvilken kurs aktierne skulle fastsættes til på grundlag af skønserklæringen, og fastsættelsen indebar et skøn, blev sagen hjemvist til Ligningsrådet til fornyet skønsmæssig ansættelse af handelsværdien.

Der skal finde værdiansættelse sted af følgende grunde:

- At konstatere, om overdragelsen sker med fortjeneste eller tab
- At konstatere om vederlaget modsvare aktivernes værdi, eller om der i benægtende fald er ydet en gave, der skal beskattes eller belægges med gaveafgift, og evt. udløse en passivpostberegning efter KSL § 33D.

De forskellige værdiansættelsescirkulærer er alle at betragte som interne regler og der findes ikke krav om anvendelse heraf. Dette medfører, at de ikke direkte skaber rettigheder og pligter for borgerne, men alene kan binde de myndigheder, som cirkulærerne retter sig imod. Det afhænger dog af det enkelte cirkulæres indhold, i hvilket omfang, der er bindende for myndighederne. Cirkulærerne kan dog indirekte få stor betydning, som følge af at retningslinjerne heri fastlægger skønnet, og derved bliver grundet for myndighedernes praksis.

3.7.1 Værdiansættelse ved levende live

Når der overdrages i levende live skal aktiver og passiver, jf. KSL § 33 C, stk. 3 og ABL § 34, stk. 4, opgøres som den værdi, der er anvendt som grundlag for beregning af gaveafgift efter boafgiftsloven eller indkomst af erhvervelsen. Hvis erhvervelsen ikke har hidført nogen indkomstskat eller gaveafgift, skal aktivet/aktien derimod værdiansættes til armslængdevilkår på overdragelsestidspunktet.

Aktiverne skal, jf. KSL § 33 C, fastsættes til handelsværdier, idet salgssummen skal opgøres til den værdi, der er lagt til grund for beregningen af gaveafgift eller indkomstskat af erhvervelsen. Er erhvervelsen ikke afgifts- og indkomstskattepligtig skal det pågældende aktivs værdi i handel og vandel anvendes. Dette medfører ligeledes, at det er aktivets handelsværdi, der skal lægges til grund ved gaveafgiftsberegningen, jf. BAL § 27, stk. 1.

Ved overdragelse efter KSL § 33 C er værdiansættelse af de aktiver, der indgår i virksomheden, et af de forhold, der har særlig interesse. Endvidere vil det grundlæggende udgangspunkt for værdiansættelse af aktiver ved overdragelse mellem interesseforbundne parter være, at overdragelsen skal ske til handelsværdier, nemlig aktivets værdi i markedslignende vilkår, samt skal gennemføres på tilsvarende vilkår som ved handel mellem parter med modstridende interesser.

Derudover er det antaget i praksis, at Skattestyrelsen kan korrigere parternes værdiansættelse, hvis denne ikke svarer til handelsværdien på aktiverne, jf. SL § 4, litra c. Dog vil Skattestyrelsen kunne korrigere de priser og vilkår, der er aftalt ved en overdragelse mellem interesseforbundne parter, hvis aftalevilkårene ikke stemmer overens med vilkårene i en handel mellem uafhængige parter – her gælder armslængdeprincippet. LL § 2 finder derfor alene anvendelse ved kontrollerede transaktioner.

Der blev i år 2000 udstedt tre værdiansættelsescirkulærer vedrørende fast ejendom⁶⁸, unoterede aktier/anparter⁶⁹ og goodwill⁷⁰. Dog blev en væsentlig del af værdiansættelsescirkulæret fra 1982 pr. 5. februar 2015 ophævet, idet Skattestyrelsen ved cirkulære nr. 9054 af 4. februar 2015 ophævede punkt 17 og 18 i værdiansættescirkulæret fra 1982. Punkterne vedrørerede værdiansættelse af unoterede aktier og anparter, hvor formueskattekursen tidligere fandt anvendelse ved overdragelse mellem ægtefæller og børn. Dermed har cirkulæret af 1982 kun betydning for overdragelser inden for den kreds, der er omfattet af cirkulæret, ved overdragelse af fast ejendom.

Fast ejendom

Værdiansættelsescirkulæret fra 1982 medfører, at en fast ejendom kan overdrages til den seneste offentlige ejendomsvurdering på + eller - 15 %. Ejendommens værdi skal give et retvisende billede af ejendommens handelsværdi på tidspunktet, hvor aftalen er indgået, og hvis dette ikke er tilfældet, kan parterne eller Skattestyrelsen anmode om at få ejendommen omvurderet. Anvendelse af 15 %-reglen forudsætter dog, at parterne ikke har indhentet en vurdering og dermed ikke kender handelsværdien. Reglen finder heller ikke anvendelse, hvis der er sket væsentlige faktiske eller retlige ændringer ved ejendommen siden den senest offentliggjorte ejendomsvurdering.⁷¹ Endvidere kan 15 %-reglen anvendes ved gaveoverdragelser inden for den personkreds, som er omfattet af gaveafgiftsreglerne, herunder mellem forældre og børn samt ved udlodning af en fast ejendom fra et dødsbo.⁷²

Der er i 2018 forespurgt om et bindende svar vedrørende anvendelse af 15 %-reglen mellem en overdragelse mellem far og datter, hvor ejendom var en del af faderens ejendomsportefølje, som han drev i næring:

SKM2018.375.SR: Skatterådet kunne ikke bekræfte, at den ene spørger, faderen, kunne overdrage en ejendom til den anden spørger, datteren, til den seneste offentlige ejendomsværdi fratrukket 15 %. Efter det oplyste, var faderen næringsdrivende med køb og salg af fast ejendom, og den omhandlede ejendom var en del af faderens ejendomsportefølje. Det følger af værdiansættelsescirkulæret, at cirkulæret alene behandler værdiansættelse ved køb og salg af fast ejendom efter ejendomsavancebeskatningsloven. Det fremgår af ejendomsavancebeskatningsloven, at loven ikke omfatter fortjeneste eller tab ved afståelse af fast ejendom, der er erhvervet som led i den skattepligtiges næringsvej. En fast ejendom, der er erhvervet som led i den skattepligtiges næringsvej, skal derimod beskattes efter statsskattelovens § 4, jf. § 5, litra a.

⁶⁸ TSS-cirkulære 2000-5: Fast ejendom

⁶⁹ TSS-cirkulære 2000-09: Værdiansættelse af aktier og anparter

⁷⁰ TSS-cirkulære 2000-10: Vejledende anvisning om værdiansættelse af goodwill

⁷¹ Skattestyrelsens Juridiske Vejledning C.B.3.5.4.3 – Fast ejendom og Skattestyrelsens Juridiske Vejledning C.H.2.1.8.2 – Afståelses- og anskaffelsessummen ved andre overdragelser end almindeligt salg/køb

⁷² Ibid.

Der blev i 2006 forespurgt om bindende svar vedrørende et forældresalg:

SKM2007.58.SR: Skatterådet bekræftede, at en ejerlejlighed kunne overdrages til datteren til anskaffelsesprisen inkl. forbedringsudgifter, fordi overdragelsessummen lå inden for + / - 15 % af den senest offentliggjorte ejendomsvurdering.

Området vil blive uddybet nærmere i forbindelse med værdiansættelse, hvor der gives praktiske eksempler herpå. Dette vil blive behandlet i afsnit 6.3.2.1.

Aktier og anparter

Børsnoterede aktier fastansættes til kursværdien svarende til den noterede kurs på det for skatteberegningen afgørende tidspunkt. Værdien af unoterede aktier og anparter fastsættes til handelsværdien. Kendes handelsværdien ikke kendes på den unoterede aktie, kan vurderingen foretages med udgangspunkt i hjælpereglen.⁷³ Denne uddybes i afsnit 6.2.3.1.

I 2017 blev der afgivet en principiel dom vedrørende SKM.2017.200.ØLR, hvor Østre Landsret har givet Skattestyrelsen medhold i, at der ikke er noget retskrav på at anvende hverken 1982-cirkulæret eller TSS-cirkulære 2009-9 og 2000-10 ved den skattemæssige værdiansættelse af unoterede anparter i en fraflytter sag.

SKM2017.200.ØLR: Under disse omstændigheder fandt landsretten, at Skattemyndighederne ved ansættelsen af anparternes værdi pr. 29. november 2010 med rette havde set bort fra de særlige hjælperegler for beregning, der er indeholdt i ovennævnte cirkulærer, og i stedet havde foretaget et skøn over anparternes værdi på andet nærmere beskrevet grundlag. Endelig udtalte landsretten, at sagsøgeren hverken ved syn og skøn eller på anden måde havde godtgjort, at Skattemyndighedernes skønsmæssige ansættelse på kr. 150 mio. hviler på et forkert eller mangelfuldt grundlag, som er egnet til at påvirke værdiansættelsen, eller at den er åbenbart urimelig.

Goodwill

Ved overdragelse af goodwill skal aftalen, mellem uafhængige parter, lægges til grund, medmindre Skattestyrelsen kan bevise, at der er et andet aktiv, hvor der ikke er ydet fuldt vederlagt for. Værdien af goodwill skal mellem interesseforbundne parter sættes til handelsværdien. Endvidere værdiansættes handelsværdien af goodwill efter et skøn ud fra de konkrete omstændigheder. Samtlige omstændigheder i det konkrete tilfælde, som er kendt på tidspunktet for værdiansættelsen, bliver skønnet udarbejdet under hensyntagen hertil.

I Skatteministeriernes cirkulære nr. 44 af 28. marts 2000 blev der offentliggjort en vejledende anvisning fra Ligningsrådet, hvilket er et udtryk for en standardiseret beregning af goodwill.

⁷³ TSS-cirkulære 2000-09: Værdiansættelse af aktier og anparter

Beregningsmodellen kan dog være mindre anvendelige i enkelte omstændigheder, hvor resultatet muligvis skal ændres. Den endelige værdiansættelse skal skønsmæssigt svare til den pris, som det må forventes, at en uafhængig tredjemand vil betale for goodwill. Det er ikke et krav om, at den værdi, der forekommer efter anvisningen bliver godkendt af Skattestyrelsen, i og med, at beregningen kun er vejledende for handelsværdien.⁷⁴

I følgende dom om goodwill med interesseforbundne parter, hvor værdien af goodwill blev beregnet med udgangspunkt i den vejledende anvisning og tilpasset konkrete omstændigheder. Der er i denne dom henvisning til TSS-cirkulære 2000-10.

SKM2011.797.ØLR: Ved en aftale indgået mellem interesseforbundne parter var købesummen fastsat til kr. 100.000,- uden angivelse af karakteren af det overdragne aktiv. Landsretten fandt, at der forelå betaling for goodwill, men at vederlaget ikke uden videre kunne lægges til grund som handelsværdien, da overdragelsen var sket mellem interesseforbundne parter. Under hensyn til den pris, der var fastsat ved et senere videresalg, fandtes vederlaget at være væsentlig lavere end handelsværdien, og Skattemyndighederne havde derfor været berettigede til at korrigere vederlaget. Der var endvidere ikke grundlag for at tilsidesætte myndighedernes skøn, hvorefter værdien af goodwill var fastsat til 575.000 kr. Byrettens dom blev derfor stadfæstet.⁷⁵

Afsnit 6.2.3.1 uddybes værdiansættelse og der gives praktiske eksempler herpå.

3.7.2 Værdiansættelse ved død

Ved dødsboer gælder det, at aktiver og passiver skal værdiansættes til handelsværdien, der er fastsat på opgørelsesdagen i boopgørelsen, jf. BAL § 12. Dette gælder uanset om der sker beskatning i boet, eller udlodningen sker ved succession. Fastsættelsen af handelsværdien er altid et ømt punkt, når der er tale om nærtstående parter. Den modtagne arving er selvfølgelig interesseret i, at overtage aktivet til en så lav værdi som muligt. Ved udlodning fra dødsbo, er afdøde selvsagt ikke en aktiv modstridende interesse, der forsøger at få værdien op. Er der øvrige arvinger må det anses at værende i hele arvekredsen interesse, at udlodningen sker til handelsværdi til den enkelte arving, da ingen arvinger herved bliver forfordelt. Fastsættelsen af hvilken værdi, der svarer til handelsværdi medfører oftest problemer ved nærtstående parter. Dette er også gældende udlodning fra dødsboer.

At værdiansættelsen i dødsboer skal ske til handelsværdier fremgår af DBSL § 84. Denne henviser videre til BAL § 12. Heraf fremgår at aktiver og passiver i dødsboer skal ansættes i boopgørelsen til aktiverne og passivernes handelsværdi på den fastsatte opgørelsesdag. Udgangspunktet i BAL § 12, er at fastsættelsen af handelsværdi sker baseret på en sagkyndig vurdering.

⁷⁴ Skattestyrelsens Juridiske Vejledning C.C.6.4.1.2 - Værdiansættelse af goodwill

⁷⁵ SKM2011.797.ØLR - Goodwill - interesseforbundne parter - videreoverdragelse efter et år

Den sagkyndiges vurdering ligger således til grund for fastsættelsen af handelsværdien, hvorved sikres, at ingen arvinger fordeles. En sagkyndig vurdering er dog ofte omkostningstung.

Det er dog muligt, at fravige en sagkyndig vurdering, hvis omkostningerne hertil ønskes spares. Dette forudsætter at arvingerne er enige herom. Fraviges en sagkyndig vurdering kan arvingerne fastslå en handelsværdi.

Vi anbefaler dog, såfremt handelsværdien ikke kendes fra handel med lignede aktiver, at der anvendes en sagkyndig vurdering til fastsættelsen af handelsværdien. Ved indhentning af en sagkyndig vurdering, skal Skattestyrelsen ydermere acceptere denne værdi, hvis den sagkyndige udmeldes af skifteretten.⁷⁶ Anvendes der herimod ikke en sagkyndig vurdering, eller er den sagkyndige ikke udpeget af skifteretten, har Skattestyrelsen mulighed for at modsætte sig den fastsatte handelsværdi, jf. BAL § 12, stk. 2. Skattestyrelsen har mulighed for at ændre værdiansættelsen til den værdi, som Skattestyrelsen finder som udtryk for handelsværdien. Alternativt kan Skattestyrelsen udpege en syn og skønsmand, der skal foretage en sagkyndig vurdering, der herefter skal danne grundlag for udlodningen. Ved anvendelse af en sagkyndig vurdering fra begyndelsen sikres der således, at Skattestyrelsen ikke kan foretage korrektion, da en sagkyndig vurdering er bindende for Skattestyrelsen, såfremt den sagkyndige er udpeget af skifteretten.

En uvildig vurdering kan eksempelvis foretages af en advokat, statsautoriseret revisor, statsautoriseret ejendomsmægler, *corporate finance* afdeling eller lignende.

Det skal bemærkes, at ved mortis causa situationer, at hjælpereglen i TSS-cirkulære 2000-9 ikke finder anvendelse.

Mange års fast praksis har, ved værdiansættelse af noterede aktier, været anvendelse af den såkaldte formueskattekurs. Formueskattekursen, fastsat efter Skattestyrelsen værdiansættelses-cirkulære pkt. 17 og 18, er en forholdsvis enkel og objektiv beregningsmodel. Beregningsmodellen baserer sig på selskabets indtjeningssevne, udbytte og indre værdi de seneste tre årsregnskaber, kombineret med en kapitaliseringsfaktor som fastsættes årligt af Skattestyrelsen.

Formueskattekursen har været en ofte anvendt praksis ved værdiansættelse ved arv og gave, grundet dens enkelhed på et ellers vanskeligt område. Formueskattekursen er en nu tidligere retstilstand efter, at Regeringen i 2015 ophævede brugen af formueskattekursen. Dette skete ved, at Skatteministeriet udsendte et styresignal i februar 2015, hvori det gamle ophæves. Af Skattemini-

⁷⁶ Erik Werlauff, Arv & skifte, 2017, side 226

sterens pressemeddelelse fremgår, at ophævelsen skete, da Skattestyrelsen vurderede, at formueskattekursen gav mulighed for at overdrage unoterede aktier uden beskatning af aktiernes reelle værdi. Skattestyrelsen anså formueskattekursen som et hul i loven, der blev lukket i februar 2015.⁷⁷

Ophævelse af reglerne for formueskattekursen medførte hård kritik, og der har sidenhen været arbejdet på genindførelse af regelsættet i en nutidssvarende version. Efter folketingsvalget i 2015 bebudede Venstre i sit regeringsgrundlag "*Sammen for fremtiden*", at partiet i sin regeringsperiode ville genindføre formueskattekursen.⁷⁸ I skrivende stund – oktober 2018 – er formueskattekursen endnu ikke genindført og det synes, at formueskattekursen er blevet droppet til fordel for en nedsættelse af bo- og gaveafgiften ved overdragelse af en virksomhed.

⁷⁷ <https://www.skm.dk/aktuelt/presse/pressemeddelelser/2015/februar/regeringen-lukker-aktie-skat-tehul>

⁷⁸ Regeringens regeringsgrundlag "*Sammen for fremtiden*", juni 2015, side 11

4 Bo- og gaveafgift

Ved en virksomheds- eller aktieoverdragelse kan vederlaget enten ske mod fuldt vederlag, ved gave eller ved en kombination af de to muligheder. Endvidere gælder det ved virksomheds- eller aktieoverdragelse med skattemæssig succession, at hvis parterne har aftalt, at erhververen skal betale fuldt vederlag for virksomheden/aktierne, kan det inter vivos eller mortis causa ske ved kontant betaling, mens det også er muligt at oprette et gældsbrev i levende live. Hvis overdragelsen sker mellem personer omfattet af BAL § 22, kan gældsbrevet oprettes som et anfordringslån, der medfører, at lånet ikke behøver at blive forrentet, eller forrentningen kan ske på yderst fordelagtige vilkår. Dette vil som udgangspunkt ikke medføre indkomstskattepligt eller gaveafgiftspligt for erhververen, jf. Skattestyrelsens Juridiske Vejledning.⁷⁹ Til gengæld kan långiveren (overdrageren) altid kræve lånet tilbage på anfordring, det vil sige med øjeblikkelig virkning, hvilket skal fremgå udtrykkeligt i låneaftalen.

I marts 2017 blev lovforslag L183 fremsat af regeringen, der med tilbagevirkende kraft fra 2016 vil nedtrappe afgiftssatserne frem til 2020. Formålet var at de familieejede virksomheder skulle sikres gode rammevilkår i forhold til overdragelse til næste generation. Derudover fremgår det af lovforslaget L183, *"at de familieejede virksomheder bidrager til vækst og skaber kontinuitet i en foranderlig verden."* Med forslaget L183, at det er afgørende, at der skabes bedre vilkår, når virksomhederne skal igennem et generationsskifte. Forslaget indebærer at bo- og gaveafgiften nedsættes gradvist fra 15 % til 5 % i 2020 ved overdragelse af en erhvervsvirksomhed til et nært familiemedlem mv. Dog er der visse situationer, hvor nedsættelsen ikke får nogen virkning, herunder den situation, hvor virksomheden overdrages til næste generation som delvis gave, mens den resterende værdi bliver overdraget mod udstedelse af et gældsbrev. Efter det nye lovforslag vil eftergivelse af gældsbrevet ikke være omfattet af den nedsatte afgift, men derimod være belagt med den almindelige afgift på 15 %.⁸⁰

Nedsættelsen af bo- og gaveafgiften fremgår af nedenstående skema:⁸¹

ÅR	2017	2018	2019	2020
Procent	13 %	7 %	6 %	5 %

Figur 2: Egen tilvirkning

⁷⁹ Skattestyrelsens Juridiske Vejledning C.B.2.1.4.5.1 - Værdiansættelse ved bo- og gaveafgiftsberegning ved generationsskifte af erhvervsvirksomheder, der opfylder betingelserne for at kunne overdrages med succession

⁸⁰ https://www.fsr.dk/Faglige_informationer/Skat/Faglige%20informationer%20fra%20sekretariatet/2017/Nedsaettelse%20af%20bo-%20og%20gaveafgiften%20ved%20generationsskifte%20af%20erhvervsvirksomheder

⁸¹ L183 - https://www.ft.dk/samling/20161/lovforslag/l183/20161_l183_som_fremsat.htm

Ikrafttrædelsesdatoen for lovændringerne er endnu uvist, dog kan forslaget ske med tilbagevirkende kraft allerede fra 2016. Overdragelser af gaver, der opfylder betingelserne i regelsættet, udløser alene 13 % i gaveafgift i 2017. Afgiftssatsen reduceres betragteligt til 7 % i 2018 og i 2019 yderligere reduceret til 6 %, inden det forudsatte niveau på 5 % nås i 2020.

Med forslaget om ændring af boafgiftsloven kan der indføres væsentlige lettelser ved både bo- og gaveafgiften for generationsskifte af erhvervsvirksomheder, dog kun hvis en række betingelser, der fremgår af BAL §§ 1 A og 1B (boafgift) og BAL §§ 23 A og 23 B (gaveafgift). Nedsættelsen af gaveafgiftssatsen gælder kun ved gave- og arveoverdragelse af "reelle" erhvervsvirksomheder og ikke ved overdragelse af hele eller dele af såkaldte pengetanke. Der skal fortsat betales 15 % i afgift for pengetanke og øvrige gave- og arveoverdragelser.⁸²

I følgende sag, SKM2018.138.SR fra 2018, er der blevet forespurgt i et bindende svar om der skal betales afgift på 7 % af en mulig gavedisposition.

SKM2018.138.SR: Skatterådet kunne ikke bekræfte, at en onkel kunne give en gave bestående af kontanter, til sin niece, der kunne omfattes af boafgiftslovens § 23 a. Onklen overdrog en virksomhed til niecen primo 2016, hvor overdragelsen blev tinglyst. Onklen ønskede i 2018 at overdrage en gave, der bestod af kontanter. Det var oplyst, at gaven skulle benyttes til at indfri anfordringsgældsbreve, der blev stiftet som led i berigtigelsen ved virksomhedsoverdragelsen i 2016. Skatterådets anså de to dispositioner som separate og uafhængige af hinanden. Den ene disposition skete primo 2016 i form af en virksomhedsoverdragelse. Den anden disposition var påtænkt at skulle blive givet i 2018, i form af en gave. Gaven, der var påtænkt givet, var et kontantpengebeløb, der ikke blev givet ved overdragelse af en virksomhed. Virksomhedsoverdragelsen blev endeligt afsluttet i 2016, og niecen tinglyst som ejer kort tid herefter. På tidspunktet for overdragelsen af kontantpengebeløbet overdrages kun kontanter. Dermed ses betingelsen om overdragelse af en virksomhed ikke opfyldt, jf. boafgiftslovens § 23 a. En gave i form af et kontantpengebeløb, fra spørger til niecen, vil skulle indkomstbeskattes, jf. statsskattelovens § 4.

Betingelserne for at anvende de nye satser i lovforslaget findes i BAL § 1 A, stk. 1 og 23 A, stk.

1. Betingelserne er følgende:

- Der skal være tale om en arv, herunder en gave i form af en erhvervsvirksomhed
- Gavemodtageren (arvingen) skal være en fysisk person og skal opfylde betingelserne for at kunne succedere skattemæssigt i afdødes retsstilling. Uanset om der vælges succession eller beskatning i boet finder reglerne anvendelse. Det skal dog her bemærkes at muligheden for afgiftsnedsættelse ikke kun omfatter de, der kan familiesuccedere, men ligeledes også nære medarbejdere. Medarbejdersuccession kræver dog beskæfti-

⁸² <http://www.skm.dk/skattetal/beregning/afgiftsberegning/boafgift-og-gaveafgift-faktaside>

gelse inden for de seneste fem år i et antal timer, der svarer til mindst tre år heltidsbeskæftigelse. Endvidere må arvingen ikke høre til den personkreds, hvor der skal betales tillægsafgift (se figur 3). Den vigtigste undtagelse gælder dog, hvis arveladeren ikke har afkom, kan der dog godt ske arv med nedsat afgift til afdødes søskende mv⁸³.

- Afdøde skal have ejet virksomheden i mindst et år og i samme periode have deltaget i væsentligt omfang i driften / ledelsen af virksomheden.
- Arvingen skal som udgangspunkt beholde ejerandelen af virksomheden i en periode på mindst tre år ellers forhøjes afgiften til normalt niveau, om end kun forholdsmæssigt for den manglende del af tre års perioden.⁸⁴

Lovforslaget er udarbejdet, således det vil gøre det mere attraktivt og erhvervsvenligt at gennemføre et generationsskifte. Det bliver dog spændende at se, om det bliver vedtaget. I det følgende vil vi komme ind på problematikken med nedsættelsen af bo- og gaveafgiften.

Problematikken om nedsættelse af bo- og gaveafgiften

I forbindelse med forhandlingerne om næste års finanslov er afskaffelse eller nedsættelse af gave- og arveafgiften på dagsordenen.⁸⁵ Flere af partierne på Christiansborg har udtalt, at en nedsættelse vil øge uligheden mellem landsdelene og på tværs af generationerne samt måske endda en skjult topskattelettelse – kort sagt: mere til de rige.⁸⁶

En analyse fra Arbejdernes Erhvervsråd har vist, at der er en større koncentration af arveformuer i København og Nordsjælland i forhold til resten af Danmark. Derudover er arvinger fra velhavende forældre selv i overvejende grad velhavende. En afvikling eller nedsættelse af arveafgiften vil derfor give størst fordel for efterkommere af velhavende personer. Analysen fremhævede, at ændringerne af afgiften vil bidrage til at øge uligheden mellem rig og fattig, hvilket vil øge den økonomiske ulighed mellem landsdelene. Desuden vil en afskaffelse af arveafgiften medfører, at cirka en tredjedel af det beløb, der normalt vil ende i statskassen, gå til de 10 % rigeste personer i Danmark, der i forvejen har en større nettoformue.⁸⁷

Udfaldet af de kommende finanslovsforhandlinger bliver spændende for virksomhedsejerne, der påtænker at gennemføre et generationsskifte. Umiddelbart er det tvivlsomt om lovforslaget om nedsættelse af bo- og gaveafgiften nogen sinde bliver til noget, således de familieejede virksomheder kan få en hjælpende hånd med en lavere skattebyrde. Lovforslaget og ændringerne kommer derved til at berøre de ca. 23.000 små-, mellemstore- og store familieejede virksomheder, der står overfor et generationsskifte de kommende år.

⁸³ Birgitte Sølvkjær Olesen, Generationsskifte og omstrukturering, 2017, side 57

⁸⁴ Erik Werlauff, Arv & skifte, 2017, side 207-208

⁸⁵ <https://www.dr.dk/nyheder/samlet-blaa-blok-aabner-opgoer-med-arveafgift>

⁸⁶ <https://www.fyens.dk/Danmark/Arveafgift-sender-minister-i-samraad/artikel/3258067>

⁸⁷ <https://www.information.dk/debat/leder/2018/05/saenke-arveafgiften-tage-faelleskassen-give-ri-ges-boern>

4.1 Gaveafgift ved generationsskifte inter vivos

Såfremt parterne har aftalt, at overdragelsen i stedet skal betales enten fuldt ud ved gave eller som en kombination af vederlag og gave, afhænger gaveafgiftens størrelse af, om erhververen er omfattet af BAL § 22. Udgangspunktet er, at hvis der ydes en gave i forbindelse med overdragelse af aktiver i en personlig virksomhed efter KSL §§ 33 C og 33 D eller aktier i et selskab efter ABL §§ 34, 35 og 35 A, vil modtageren enten blive gaveafgifts- eller skattepligtig af værdien af den modtagne gave. Hvis der indgår en fast ejendom i overdragelsen, kan tinglysningsafgiften i medfør af BAL § 29, stk. 2 fratrækkes i den beregnede gaveafgift.

Da personkredsen, der er omfattet af KSL § 33 C, ikke er sammenfalden med personkredsen omfattet af BAL § 22, vil der forekomme uensartede forskelle, særligt inden for familieforhold alt afhængig af hvem erhververen er.

Om erhververen vil være afgifts- eller skattepligtig af gавens værdi, afhænger af, om erhververen, der er nævnt i BAL § 22. I medfør af denne bestemmelse skal følgende personkreds betale gaveafgift:⁸⁸

- a) Afkom, stedbørn og deres afkom
- b) Afdødt barns eller stedbarns længstlevende ægtefælle
- c) Forældre
- d) Personer, der har haft fælles bopæl med gavegiver i de sidste to år før modtagelsen af gaven, og personer, der tidligere har haft fælles bopæl med gavegiver i en sammenhængende periode på mindst 2 år, når den fælles bopæl alene er ophørt på grund af institutionsanbringelse, herunder i en ældrebolig
- e) Plejebørn, der har haft bopæl hos gavegiver i en sammenhængende periode på mindst 5 år, når opholdet er begyndt, inden plejebarnet fyldte 15 år, og højs en af plejebarnets forældre har haft bopæl hos gavegiver sammen med plejebarnet.
- f) Stedforældre og bedsteforældre.

Sammenholdes ovenstående med den personkreds, der er nævnt i afsnit 3.2.1.1, medfører det, at børn, børnebørn og samlevende, der i forbindelse med overdragelse af en virksomhed med succession modtager en gave, skal betale gaveafgift jf. boafgiftsloven. Hvorimod søskende, søskendes børn og samlevende, der ikke har boet sammen i mindst to år, er skattepligtige af en eventuel gave.

Efter en ægtefælles død kan den længstlevende ægtefælle overtage fællesboet til at sidde i uskiftet bo med deres fælles livsarvinger, jf. AL § 17. Efterlader den førstafdøde ægtefælle sig

⁸⁸ Birgitte Sølvkjær Olesen, Generationsskifte og omstrukturering, 2017, side 56

særlivsarvinger, kan boet kun udleveres til uskiftet bo med samtykke fra dem, jf. AL § 18, stk. 1. Længstlevende ægtefælle kan kun sidde i uskiftet bo med de midler, der mellem ægtefællerne var i formuefællesskab, modsætningsvis ikke med midler, der var afdødes særeje. Personer der ikke er nævnt ovenfor bliver indkomstbeskattet.

For at kunne generationsskifte med reduceret gaveafgiftssats er et af de vigtige elementer pengetanksreglen, hvilket blev gennemgået i afsnit 3.5. Betingelserne for at kunne overdrage med skattemæssig succession skal være opfyldt, hvis den nedsatte gaveafgiftssats skal udnyttes.

I nedenstående skema fremgår gaveafgiften for personkredsen – alle tal er på 2018-niveau:⁸⁹

FAKTA OM GAVEAFGIFT			
ARVING	GAVEAFGIFT	BUNDFRADRAG	BEMÆRKNINGER
Ægtefælle	0 pct.	-	
Nærtbeslægtede - almindelig sats - sats for aktier og virksomheder, der overdrages til arvinger, der opfylder betingelserne for succession mv.	15 pct.	64.300 kr.	Det gavebeløb, der kan gives afgiftsfrit, svarer til bundfradraget
Svigerbørn	15 pct.	22.500 KR.	Det gavebeløb, der kan gives afgiftsfrit, svarer til bundfradraget
Stedforældre og bedsteforældre	36,25 pct.	64.300 kr.	
Fjernere slægtninge og ubeslægtede	Indkomstskat	-	-

Figur 3: Skattetal fra Skatteministeriets hjemmeside⁹⁰

Gaveafgiften er en proportional afgift på 15 % for nære slægtninge og indkomstskat for fjernere slægtninge. Endvidere skal der for alle andre betales almindelig indkomstskat af gaver. Gaveafgiften af aktier og virksomheder, der overdrages til arvinger, der opfylder betingelserne for succession. Gavebeløbet, der kan gives afgiftsfrit til børn og andre nærtbeslægtede, udgør

⁸⁹ <http://www.skm.dk/skattetal/beregning/afgiftsberegning/boafgift-og-gaveafgift-faktaside>

⁹⁰ Ibid.

64.300 kr. (2018-niveau) og til svigerbørn 22.000 kr. (2018-niveau). Bundfradragene reguleres årligt efter reglerne i PSL § 20.

Boafgiftsloven fremhæver personkredsen, og denne kan opdeles i tre kategorier, som skal betale forskellige afgiftssatser efter BAL § 23. De kategorier fremgår af det følgende.

4.1.1 Overdragelse til ægtefælle

Undtagelsesvist gælder det for ægtefæller, at de jf. KSL §§ 26 A og 23 B samt BAL § 22, stk. 3 frit kan overføre aktier/aktiver imellem sig, uden at det får nogen skatte- eller gaveafgiftsmæssig konsekvens. Før den 1. januar 2018 krævede sædvanlige lejlighedsgaver såsom fødselsdagsgaver og julegaver ikke oprettelse af en ægtepagt. Med den nye lovændring blev kravet helt fjernet om oprettelse af gaveægtepagt ved gaver mellem ægtefæller. Gaver kan nu fremover ydes helt frit, uden formkrav og uden tinglysning - dette er uanset, hvor stor gaven er.

Gaver mellem ægtefæller er afgiftsfri, dette gælder dog ikke fraseparerede ægtefæller. Afgiftsfriheden gælder uanset om ægtefællerne er samlevende eller ej. En konsekvens af afgiftsfriheden er, at ægtefæller frit kan foretage omfordelinger af formuen uden skatte- og afgiftsmæssige konsekvenser. Det er uden betydning om en gave bliver den modtagende ægtefælles bodel eller særeje. Afgiftsfriheden omfatter også gaveafgift af gaver, som gavegiver betaler for gavemodtager. Der er dog ikke tale om en gave, hvis der ved gaveoverdragelsen træffes aftale om, at giver betaler de hermed forbundne omkostninger.⁹¹ SKM2012.479.LSR drejer sig om overdragelse af anparter med skattemæssig succession efter aktieavancebeskatningsloven og kildeskatteloven.

SKM2012.479.LSR: Ved gavebreve blev der overdraget anparter med skattemæssig succession. Når der var tale om overdragelse af aktier/anparter med succession, og når en del af eller hele overdragelsessummen blev berigtiget i form af gave, kunne der kompenseres for en latent skat enten i henhold til ABL § 34, KSL § 33C, ved nedslag i handelsværdien eller KSL § 33 D ved beregning af en passivpost. Begge bestemmelser søgte således at udligne eventuelle fremtidige skattetilsvær, og der var ikke mulighed for at få reduktion for en latent skat efter begge bestemmelser. Der var valgfrihed for den skattepligtige, hvor nedslaget for en latent skat skulle placeres.

4.1.2 Overdragelse til personer omfattet af BAL § 22

De personer, der ikke er omfattet af personkredsen, nævnt i afsnit 3.2.1.1, bliver beskattet efter SL § 4, stk. 1, litra c. Gaveafgiften udgør 15 % af den del, der overstiger grundbeløbet på 64.300 kr. (2018-niveau⁹²), jf. BAL § 23, stk. 1. Det er muligt hvert år at give et beløb uden

⁹¹ Kim Pedersen, Generationsskifte og strukturering, 2016, side 114-117

⁹² <https://tax.dk/skat/gaveafgift.htm>

afgift til personer nævnt i BAL § 22. For beløb herudover betales en afgift på 15 % eller en afgift på op til 36,25 %. Ægtefæller anses som selvstændige gavegivere og -modtagere. Hvis giver betaler afgiften, skal der ikke betales gaveafgift af afgiften.

Overdrages virksomheden med succession vil det til tider blandes sammen med spørgsmålet om vederlaget for virksomheden. Det skyldes, at erhververen på grund af successionen overtager en latent skatteforpligtelse, og ofte vil det kræve, at der ved fastlæggelsen af vederlaget for virksomheden bliver taget højde for den latente skatteforpligtelse.

SKM2008.876.LR: Landsskatteretten fastlagde, at der ved en overdragelse af succession ved fastlæggelse af vederlaget kan tages højde for de latente skatter, der overtages jf. tidligere praksis. Desuden kan fremhæve netop denne sag ligeledes det uhensigtsmæssige i en strikt anvendelse af princippet om, at der ved fastsættelse af vederlag ikke kan tages højde for de latente skatter, idet sønnen/nevøens bud for de tre brødre i den konkrete sag medførte et højere nettoprovenu end de bud, der var indkommet fra tredjemænd, som reducerede handelsprisen med de på virksomhedens udskudte skatter.

4.1.3 Overdragelse til andre nærtstående parter

Personkredsen er ikke ens i KSL § 33 C eller ABL §§ 34 og 35 samt BAL § 22. Det betyder, at de personer, der kan benytte bestemmelserne i KSL § 33 C eller ABL §§ 34 og 35, men som ikke er omfattet af BAL § 22, i stedet bliver skattepligtig af gaven, og skal derfor betale indkomstskat af gavens værdi, jf. SL § 4, stk. 1, litra c.⁹³ Nære medarbejdere i virksomheden, overdragerens samlever og søskende samt disses børn og børnebørn er omfattet heraf.

4.1.4 Tilbageoverdragelse til tidligere ejer

Tilbageoverdragelse til en tidligere ejer kan se til en forælder efter bestemmelsen i KSL § 33 C, stk. 13 eller ABL § 35 A, hvor den pågældende skal betale 15 % i gaveafgift, hvis der ydes en gave over grundbeløbet i forbindelse hermed. Hvorimod der ved tilbageoverdragelse til bedste-forældre og stedforældre skal betales en gaveafgift på 36,25 %, jf. BAL § 23, stk. 2, såfremt gavens værdi overstiger grundbeløbet. Hvis der foretages tilbageoverdragelse til tidligere ejer, som ikke er omfattet af BAL § 22, vil en gave blive indkomstbeskattet hos den tidligere ejer.

4.1.5 Anmeldelse til Skattestyrelsen

Ved modtagelse af gaver indtræder gaveafgiftspligten, når der i et kalenderår er modtaget ud over det i BAL § 22 nævnte afgiftsfrie beløb, som fremgår af figur 3. Skattestyrelsen skal have meddelelse fra overdrager og erhverver om gaven og den afgiftspligtige værdi senest 1. maj i det efterfølgende år, jf. BAL § 26.⁹⁴

⁹³ <https://tax.dk/skat/gaveafgift.htm>

⁹⁴ Skattestyrelsens Juridiske Vejledning C.A.6.2 – Afgiftspligtige gaver

4.2 Boafgift ved generationsskifte ved død

En boafgift beregnes under ét af den samlede arvebeholdning, som en afdød person efterlader sig. Boafgiften er en proportional afgift på 15 % af den del af boets værdier. Der skal betales boafgift til staten, jf. BAL § 9, stk. 1, når en person dør og havde hjemting i Danmark. Boafgiften beregnes på baggrund af den godkendte boopgørelse efter BAL § 4, stk. 1, og afgiften betales af dødsboet før udbetaling af arven til arvingerne. Såfremt der ikke skal indsendes en boopgørelse, som for eksempel ægtefælleudlæg, beregnes boafgiften i stedet af den indsendte åbningsbalance, jf. BAL § 10, stk. 3-7. Såfremt der skulle ske udbetaling fra afdødes bo, bliver der beregnet afgift af den arv, der overstiger et samlet bundfradrag på 289.000 kr. (2018-niveau).

Boafgiftsloven opdeler personkredsen/arvingerne i tre kategorier, hvor disse skal betale forskellige afgiftssatser efter BAL § 1, stk. 1.

Reglerne for boafgiften fremgår af nedenstående oversigt:⁹⁵

FAKTA OM BOAFGIFT			
ARVING	BOAFGIFT	BUNDFRADRAG	BEMÆRKNINGER
Ægtefælle	0 pct.	-	
Nærtbeslægtede - almindelig sats - sats for aktier og virksomheder, der overdrages til arvinger, der opfylder betingelserne for succession mv. BAL § 1	15 pct.	289.000 kr.	Bundfradraget fordeles forholdsmæssigt mellem den del af arvebeholdningen, hvoraf der skal betales boafgift på 15 pct. og den del af arvebeholdningen, hvoraf der skal betales nedsat afgift.
Fjernere slægtninge og ubeslægtede	15 pct. boafgift + 25 pct. tillægsafgift af arvelodden	Fradrag af 15 pct. boafgiften i tillægsafgiftsgrundlaget	Den effektive afgiftssats udgør 36,25 pct.
Almennyttige institutioner	0 pct.		
Ikke almennyttige institutioner	15 pct. boafgift + 25 pct. tillægsafgift af arvelodden	Fradrag af 15 pct. boafgiften i tillægsafgiftsgrundlaget	Den effektive afgiftssats udgør 36,25 pct.

Figur 4: Skattetal fra Skatteministeriets hjemmeside⁹⁶

⁹⁵ <http://www.skm.dk/skattetal/beregning/afgiftsberegning/boafgift-og-gaveafgift-faktaside>

⁹⁶ Ibid.

Der beregnes en proportional boafgift med en afgiftssats på 15 % af den samlede arvebeholdning, der overstiger bundfradraget. Ved overdragelse til arvinger, der opfylder betingelserne for succession, udgør boafgiften af aktier og virksomheder kun 15 % (som anført i figur 4).

Der pålægges en tillægsboafgift på 25 % af den arveandel, der udloddes til andre end nærmest beslægtede arvinger, de modtager. Beregningen af tillægsboafgiften er efter boafgiften på 15 % er fratrukket af arveandelen, hvilket betyder, at den effektive sats således maksimalt bliver 36,25 %. Der pålægges ikke boafgift på den af boets værdier, der tilfalder en ægtefælle, en almennyttig institution eller staten.

Bundfradraget udgør 289.000 kr. (2018-niveau) ved beregning af boafgiften. Bundfradraget bliver reguleret årligt efter reglerne i PSL § 20. Når boafgiften skal beregnes, anvendes det bundfradrag, der gælder i dødsåret.

I det følgende vil der blive en uddybning af hvilke personkredse, der kan overdrages til samt boafgiftens størrelse.

4.2.1 Overdragelse til ægtefælle

Den efterlevende ægtefælle er uanset arvens størrelse og ægteskabets varighed som udgangspunkt fritaget for at betale boafgift, jf. BAL § 3, stk. 1, litra a. Der er dog den betingelse, at der var gældende ægteskab før ægtefællens død.

Den længstlevende ægtefælle skal betale 15 % i boafgift af værdien af kapital- og formuegoder, hvoraf der ved dødsfaldet knyttes en brugs-eller indtægtsnydelse, jf. BAL § 14, stk. 2. Boafgiften skal betales af hele kapital- eller formuegodets værdi.

4.2.2 Overdragelse til personer omfattet af BAL § 1

Nærtbeslægtede personer⁹⁷ skal betale en boafgift på 15 % af de værdier, som personerne kan arve. Desuden skal personerne have boet sammen med afdøde mindst i 2 år før dødsfaldet.⁹⁸

Som det fremgår af oversigten (figur 4), beregnes boafgiften af afdødes værdier, der er opgjort enten ved boopgørelsen eller åbningsbalancen som overstiger bundgrænsen på 289.000 kr. (2018-niveau). Det er dog vigtigt at være opmærksom på, at bundfradraget gælder for den samlede værdi af dødsboet, og at der er mulighed for at opnå dobbelt bundfradrag ved uskif-

⁹⁷ BAL § 1, stk. 1 og stk. 2 litra a-f

⁹⁸ Erik Werlauff, Arv & skifte, 2017, side 173

tede dødsboer, idet hver ægtefælle anses for at være én arvelader. Ved beregning af tillægsboafgift, jf. BAL § 7, gives der ikke bundfradrag.⁹⁹ For dette gælder det, at arvelodden er under bundfradraget og at arven udbetales til en person i tredje personkreds. I henhold til BAL § 13 skal der i boopgørelsen fratrækkes gældsposter, kautionsforpligtelser, gældsbreve og passivposter opgjort i forbindelse med skattemæssig succession, jf. BAL §§ 13 og 13 a.¹⁰⁰

Praksis omkring fælles bopæl bliver undersøgt, da det ellers kan være penge statskassen går glip af. Praksis på området tolkes værende striks.

UfR2002.888Ø/TfS2002.447Ø: A havde ifølge Det Centrale Personregister haft fælles bopæl med B, der afgik ved døden den 13. juni 2001, siden den 10. marts 1997, bortset fra perioden fra den 1. april til den 9. august 1999. Årsagen til fraflytningen i 1999 var problemer med B's søn. Ifølge A var de stadig mand og kone, dog med den forskel at A havde en anden adresse. Da sønnen fik egen lejlighed, flyttede A tilbage til B. Da A og B ikke havde haft fælles bopæl i de sidste 2 år før dødsfaldet, var betingelserne for A's fritagelse for betaling af tillægsboafgift efter boafgiftslovens § 1, stk. 2, litra d), ikke opfyldt.

Folkeregisteradressen er kun vejledende, idet faktiske forhold er afgørende, såfremt en arving kan fremlægge erklæringer fra mindst to objektive personer, som er bekendt med forholdene og erklæringerne derudover understøttes af andre omstændigheder vil det være tilstrækkeligt til, at det kan anses, at der har været fælles bopæl til stede.¹⁰¹ I følgende sag TfS2006.620ØLK skulle en arving ikke betale tillægsboafgift, da erklæringer fra fire borgere dokumenterede fælles bopæl med afdøde.

TfS2006.620Ø: Afdødes søster (S) havde haft folkeregisteradresse et andet sted end afdøde (B), og Skifteretten i Nakskov fandt derfor, at S skulle betale tillægsboafgift. ØL fritog S for tillægsboafgift, idet erklæringer fra 4 borgere på egnen dokumenterede, at S rent faktisk havde haft fælles bopæl med B de seneste 2 år, jf. BAL § 1, stk. 2, litra d)¹⁰².

4.2.3 Overdragelse til øvrige nærtstående parter

I henhold til BAL § 1 skal personer, der ikke er omfattet heraf, foruden boafgift på 15 % betale en tillægsboafgift på 25 %. Tillægsboafgiften bliver beregnet på baggrund af bobeholdning efter fradrag på 15 %-afgiften, hvorfor den samlede boafgift ikke er 40 %, men derimod 36,25 %, som er den marginale afgiftssats for arv til fjernere slægtninge mv.

⁹⁹ <http://www.skm.dk/skattetal/beregning/afgiftsberegning/boafgift-og-gaveafgift-faktaside>

¹⁰⁰ Skattestyrelsens Vejledning til boafgift - <https://skat.dk/SKAT.aspx?oid=146517>

¹⁰¹ Erik Werlauff, Arv & skifte, 2017, side 173

¹⁰² Ibid., side 173-174

4.2.4 Tilbageoverdragelse til tidligere ejer

Foretages der en tilbageoverdragelse til den tidligere ejer efter DBSL § 37, stk. 1, i forbindelse med opgørelsen af dødsboet, skal der beregnes en boafgift på 15 %, hvis vel og mærke, at den tidligere ejer er afdødes forældre. Er tilbageoverdragelsen til tidligere ejer, hvor parterne *ikke* er omfattet af BAL § 2, stk. 2, skal der betales en tillægsboafgift på 25 % - i lighed med forrige afsnit 4.2.3.

4.2.5 Anmeldelse til Skattestyrelsen

Dødsboet har altid op til 15 måneder efter dødsfaldet til at afslutte dødsboet og indsende bo-opgørelsen, jf. DSL § 32. Opgørelsen skal indeholde formuefællesskabets aktiver og gæld. Der skal også oplyses om alle typer af forsikringer, pensionsydelser og lignende ydelser, der kommer til udbetaling til ægtefællen som følge af dødsfaldet. I uskiftet bo bliver ægtefællen beskattet både af sin egen indkomst og af afdøde ægtefælles indkomst. Ved skatteberegningen medtages ligeledes begge ægtefællers indeholdte og forskuds betalte skatter.¹⁰³

¹⁰³ Skattestyrelsens Vejledning til uskiftet bo - <https://skat.dk/skat.aspx?oid=148374>

5 Begrænsning af arv

5.1 Ændring af arveloven - umoderne lov til moderne lov

I 2006 blev der lavet et lovforslag om ændring af arvelovgivningen, da den daværende lov blev vedtaget i 1963, hvor der siden vedtagelsen er sket væsentlige ændringer i familiemønstret. De nye familiemønstre med dine, mine og vores børn er i dag meget almindeligt og udgør en væsentlig del af det samlede antal parforhold i Danmark. Desuden blev der med lovforslaget foreslået en styrkelse af den længstlevende ægtefælles retstilling. Formålet hermed var, at ægtefæller ofte har et ønske om at længstlevende så vidt muligt kan fortsætte sin livsførelse. Lovforslaget vil gøre dette ønske muligt – uden at ægtefællerne behøver at oprette et testamente om begrænsning af børnenes arv. Dette sker ved en forhøjelse af den arveret, der følger af loven og ikke forudsætter oprettelse af testamente fra en tredjedel til halvdelen af arveladers ejendele, når denne efterlader sig børn. Det mest gennemgribende i forslaget er, at arvelader får større frihed til at disponere over sin formue ved testamente. Dette betyder, at den andel af livsarvingernes arveret, som ikke kan fratages dem ved testamente (tvangsarven), forslås at blive nedsat fra halvdelen til en fjerdedel af den legale arv. Fremover forslås det ligeledes at ægtefællens tvangsarv er en fjerdedel. Derudover indføres der mulighed for arvelader at begrænse en livsarvinges tvangsarv til 1.000.000 kr. (gældende fra 2006 – tallet pristalsreguleres) og arveladeren får muligheden for at bestemme, at en livsarving skal have sin tvangsarv udbetalt kontant.¹⁰⁴

I det følgende afsnit vil det faktuelle omkring arven blive nævnt, herunder tvangsarv og hvad begrebet begrænsning af arv omfatter.

5.2 Det faktuelle ved arven

Når en person dør, vil dennes formue gå i arv. Afdøde kaldes for arvelader, og den, der modtager en arvelod, kaldes for en arving. Et arveforskud ydes, når arvelader fortsat er i live, og modregnes i den endelige arv. Ved dødsfaldet vil afdødes aktiver overgå til et bo, som tages under skifte. Livsarvingerne er børn, børnebørn, oldebørn mv., jf. AL § 1. Tvangsarvingerne omfatter de arvinger, der har krav på tvangsarv, herunder livsarvingerne og ægtefælle, jf. AL § 10. Øvrige arvingerne ifølge loven, herunder forældre, søskende og søskendes børn er ikke tvangsarvinger.

En fjerdedel af en livsarvinges arvelod er tvangsarv, jf. AL § 5, stk. 1. Det er dog muligt at foretage en begrænsning af tvangsarven. Arveladeren kan ved testamente begrænse arveloden til hvert af sine børn – eller bare til ét eller flere af børnene – til en værdi på 1.260.000 kr.

¹⁰⁴ L100 - https://www.ft.dk/samling/20061/lovforslag/l100/20061_l100_som_fremsat.htm

(2018-tal), jf. AL § 5, stk. 2.¹⁰⁵ Såfremt der er en beløbsbegrænsning skal det fremgå udtrykkeligt af testamentet, og det er ikke tilstrækkeligt, at der blot er anført i testamentet, at arvingen skal arve mindst muligt.

Baggrunden for at AL § 5, stk. 2 anvendes, kan for eksempel være, at en velhavende arvelader - ejer af en virksomhed, vil lade en bestemt arving overtage virksomheden og arve det meste af boet, hvorimod de øvrige børn må nøjes med "en begrænsning", nemlig 1.260.000 kr. Det kan være grundet, at den pågældende arving er mest egnet til at drive virksomheden videre.

Desuden kan en reduktion af en arving til tvangsarven ske af flere årsager, hvor arvelader ikke behøver angive grunden i sit testamente:

1. Der kan være uvenskab mellem testator og tvangsarvingen
2. Testator kan ønske at begunstige andre, enten en helt udenforstående eller anden arving
3. Gensidigt testamente mellem ægtefæller, hvor der er særarvinger¹⁰⁶

Beløbsgrænsen på 1.260.000 kr. i AL § 5, stk. 2 reguleres hvert år efter AL § 97, hvor det fremgår at beløbet reguleres hvert år pr. 1. januar med 2,0 % tillagt eller fratrukket tilpasningskvotienten for det pågældende finansår.

Hvis et barn er død, begrænses dette barns livsarvingers arvelod til den andel, der udgør livsarvingernes andel af beløbet, jf. AL § 1, stk. 2., medmindre andet fremgår af testamentet. Dette gælder ligeledes for fjernere livsarvinger jf. AL § 5, stk. 2 pkt. 2.

5.3 Optimering af generationsskifte ved begrænsning af arv

Begrænsningen af arven giver en øget dispositionsret for bestyreren, som selvfølgelig skal have lov til at bestemme, hvordan dennes arv skal fordeles. Trods lovgivningens barske vilkår, hvor arvelader forfordeler ét eller flere børn fremfor øvrige, mener vi, at loven har sin eksistensret. Denne bestemmelse er med til at fremme muligheden for generationsskifte fra dødsboer, idet der ikke nødvendigvis behøves at være en ligelig fordeling blandt arvingerne.

Såfremt denne lovgivning ikke eksisterede ville eventuelle generationsskifter af virksomheder blive begrænset, da arvelader er nødsøget til at fordele ligeligt mellem arvingerne.

¹⁰⁵ Erik Werlauff, Arv & skifte, 2017, side 27

¹⁰⁶ Ibid., side 28

5 Begrænsning af arv

Et eksempel herpå er, at senior dør og efterlader sig ingen ægtefælle, men tre børn. Boet udgør 20 mio. kr. hvilket som udgangspunkt giver en arv på 6,67 mio. kr. pr. barn. Af boets værdi udgør afdødes virksomhed 17,5 mio. kr. Arvelader ønsker at barn nr. 3 skal overtage virksomheden, da denne har de bedste forudsætninger for at videreføre virksomheden.

Som udgangspunkt udgør tvangsarven 25 % af arvelodden, som er svarende til 25 % af 6,67 mio. kr. i alt 1,67 mio. kr. per arving. Arvelader kan dog indskrænke arven for de øvrige arvinger, således arven kun udgør minimumsbeløbet på 1,26 mio. kr. Dette medfører en samlet tvangsarv på 2,52 mio., hvorefter barn nr. 3 arvelod udgør 17,48 mio. kr. Barn nr. 3's arv tilsvarende hermed virksomhedens værdi.

Havde arvelader ikke indskrevet en tvangsarv, ville barn nr. 3 have væsentligt forringet vilkår for at overtage virksomheden økonomisk, og ville have en gæld på 10,8 mio. kr. til de to søskende.

Som anført af eksemplet ovenfor kan den *kyniske* arvebegrænsning anvendes effektivt i forbindelse med generationsskifte af virksomhed.

Reglen finder dog kun anvendelse i de tilfælde, hvor der er tale om forholdsvis velhavende personer, da der skal være en høj samlet værdi, således tvangsarven kan begrænses til minimum per tvangsarving.

Fandtes reglerne om begrænsning af arv ikke, ville generationsskifte mortis causa være mindre attraktivt end generationsskifte i levende live. Eksisterede reglerne ikke ville det være sværere, at efterkomme arveladers ønske, da en væsentlig del af en stor arv skulle gå til tvangsarv. Den øget dispositionsfrihed siden 2009 har medført, at arveladers ønske i højere grad kan efterkommes.

6 A/B-modellen

Vi har i de ovenstående afsnit behandlet de lovregulerede regler omkring succession og generationsskifte. Vi vil i det følgende afsnit se nærmere på en model til generationsskifte, der ikke er lovreguleret. Denne model kan anses for værende en hjemmelavet model, der efterfølgende har fået sin eksistens og relevans gennem bindende svar, hvor Skattestyrelsen har blåstemplet modellen. Modellen vi vil behandle i dette afsnit er A/B-modellen, der udelukkende er baseret på praksis. Årsagen til, at modellen kan eksistere uden lovmæssige regler skyldes, at modellen bygger på handelsværdier, og hermed armslængdeprincippet. Ved anvendelse af armslængdeprincippet må det antages, at overdragelsen sker på markedsvilkår, og behovet for lovregulerede regler har derfor ingen relevans. Dette gælder også mellem afhængige parter, hvor overdragelsen sker på samme vilkår, som var det handel med tredje mand.

De hjemmestrikkede modeller har den fordel, at de er mere fleksibel, og knap så firkantet indrettet som de lovregulerede successionsmodeller. Skattestyrelsen har blåstemplet anvendelse af A/B-modellen ved en lang række bindende svar, og modellen kan således anses for have fast administrativ praksis. Vi vil i slutningen af dette kapitel se på A/B-modellens eksistensgrundlag samt dens status som fast administrativ praksis.

A/B-modellen er et værktøj til at løfte finansieringen ved et generationsskifte. Modellen er en nyere model indenfor reglerne om generationsskifte, og A/B-modellen blev første gang anvendt ved et bindende svar fra Skattestyrelsen i 2003. A/B-modellen er på mange måder en afløser for successionsmodellen, da modellen ved den rigtige udnyttelse kan have en stor skattemæssig fordel.

Vi vil i dette kapitel se nærmere på A/B-modellens opbygning, dens metoder, forcer og ulemper samt dens anvendelse ved generationsskifte i levende live og ved død.

6.1. Generelt om A/B-modellen, og dens anvendelsesområde

Der findes ingen lovpraksis på området, hvorfor analysen vil bygge på afgørelser og bindende svar fra Skattestyrelsen. A/B-modellen blev første gang anvendt og anerkendt af Skattestyrelsen i et bindende svar i 2003, SKM2003.66.LR. Det bindende svar er kort gengivet nedenfor som en introduktion til modellen.

I SKM2003.66.LR står et selskab foran et kommende generationsskifte, hvor direktørens søn skal overtage virksomheden fra direktøren samt dennes to medaktionærer. Sønnen kunne dog ikke løfte finansieringen af virksomhedsoverdragelsen, hvilket medførte at selskabet fremsatte et nytænkende forslag for det daværende Told&Skat. Forslaget var tredelt, hvor første step var tilbagekøb af egne aktier, herefter oprettelse af en ny kapitalklasse og slutteligt forlods udbytte.

Efter opdeling af kapitalklasserne var ideen, at sønnen nytegnede aktier i den nyoprettede kapitalklasse B, mens de eksisterende aktionærer bibeholdte deres aktier i kapitalklasse A. Kapitalklassen A ville modtage forlods udbytte, hvilket var sikret som følge af en vedtægtsændring. Det samlede forlods udbytte skulle svare til formueforskydelsen mellem de to kapitalklasser, og bliver på den måde en sælgerfinansiering, og kapitalkravet for sønnen mindskes. Fastsættelsen af beløbet på den forlods udbytteret blev fastsat svarende til handelsværdierne.

Efter udbetaling af den samlede forlods udbytteret ophæves kapitalklasserne. Dette skete uden, at det blev anset for et salg af aktierne, hvorved det kunne ske skattefrit.

Ligningsrådet anerkendte modellen, både i dens helhed og enkeltdispositioner, dog under den forudsætning, at rente- og risikofaktoren ville indgå ved beregningen af A-aktionærernes forlods udbytteret. Rente- og risikofaktoren skulle godtgøre A-aktionærerne dels for, at overdrager ikke modtog deres betaling med det samme, og dels for den risiko der forelå for, at overdrager grundet nedgang i virksomhed aldrig modtaget deres forlods udbytteret.

Med Ligningsrådets blåstempling af modellen var grundstenene til modellen, der senere blev døbt A/B-modellen, lagt. Modellen er senere blevet anvendt i forskellige udformninger, men bygger alle på samme principper. Disse principper vil blive gennemgået i det følgende.

6.1.1 Anvendelsesområde

A/B-modellen finder kun anvendelse ved generationsskifte af selskaber, idet modellen er bygget op omkring en forlods udbytteret. Modellen afgrænser således personligdrevne virksomheder. I typen af selskabsformer er der ingen begrænsning i modellens anvendelsesområde.

Modellen har ingen afgrænsning i personkredse, og kan anvendes ved både interesseforbundne parter og ikke-interesseforbundne parter. Erhverver kan samtidig både være en fysisk og juridisk person.

På trods af, at der intet er til hinder for, at A/B-modellen anvendes ved handel med ikke-interesseforbundne parter foreligger der kun begrænset praksis herfor. Dette er baseret på gennemgang af offentliggjorte bindende svar for perioden fra første anvendelse i 2003 til oktober 2018. En årsag hertil kan være, at modellen ikke foregår på markedsvilkår, som den ellers skal og bør. Det er således vores opfattelse, at overdrager ofte ikke vil indgå samme overdragelsesvilkår med tredjemand, som er indgået med en interesseforbunden part.

Der findes dog praksis, hvor der sker generationsskifte mellem uafhængige parter, hvor A/B-modellen anvendes. Et af de få eksempler herpå forefindes i SKM2010.516.SR, hvor der skete en løbende overdragelse og generationsskifte af et selskab mellem to uafhængige parter ved anvendelse af A/B-modellen.

SKM2010.516.SR: Aktionær A, der ejer 100 % af C ApS gennem sit holdingselskab B ApS, har efter længere tids dialog med X besluttet, at lade X overtage 10 % af C ApS. Overdragelsen sker som et led i et påtænkt generationsskifte til X. A og X er på ingen tænkelig måde i familie med hinanden, hvorfor der er tale om et generationsskifte mellem uafhængige parter. Aftalen om generationsskiftet indeholder en række dispositioner. C ApS' kapital opdeles ved en vedtægtsændring i to kapitalklasser, A og B anparter. A-anparterne tilknyttes en forlods udbytteret og overvægten af stemmerne. X nytegner og opnår herved B-anparterne. Nytegningen sker til kurs 576. Den forlods udbytteret har en årebegrænsningsperiode på 3,5 år. Efter indfrielse af den forlods udbytteret, eller udløb af årsberegnsperioden, har X køberet til B-anparterne af B ApS til kurs 100, hvorefter X ejer C ApS 100 %.

Skatterådet tilsluttede de påtænkte dispositioner og bekræftede, at disse ikke ville udløse skattemæssige konsekvenser af nogen art for både A- og B-anpartshaveren.

Praksis viser ligeledes, at A/B-modellen finder anvendelse ved erhververe, der er bosat uden for Danmark, og som ikke er skattepligtige til landet. Dette er SKM2009.791.SR et eksempel på. I den konkrete sag var der dog ikke tale om et generationsskifte, men en omstrukturering af koncernens selskaber. Omstruktureringen indebar både vedtægtsændring, spaltning og likvidation. Skatterådet bekræftede i sit svar, at den påtænkte vedtægtsændring med fordeling af A-aktier og B-aktier kunne ske uden, at dette udløste afståelsesbeskatning.

Der er i den konkrete sag tale om en omstrukturering med opdeling i A-aktier og B-aktier, og således ikke et generationsskifte. Det er vores opfattelse, at denne praksis der tillader udenlandske aktionærer være en del af A/B-modellen, ligeledes kan overføres til anvendelse af A/B-modellen i generationsskifte.

Slutteligt findes der heller ingen begrænsning for, at modellen kan anvendes i såvel levende live som ved dødsboer. Der foreligger ingen kendt praksis for anvendelse af A/B-modellen ved udlodning fra et dødsbo. Det er vores vurdering, at modellen vil kunne finde anvendelse i dette tilfælde. Forholdet vil blive uddybet i afsnit 6.5.

6.2 Vedtægtsændring - en afgørende nødvendighed

Det bærende element i modellen er at få delt selskabets aktier op i to kapitalklasser. Dette kræver en vedtægtsændring i selskabet. Reglerne om opdeling i kapitalklasser forefindes i selskabsloven, hvor § 45 foreskriver, at det i vedtægterne kan bestemmes, at der kan være forskellige kapitalklasser. Opdeles kapitalen i forskellige kapitalklasser skal vedtægterne angive de forskelle, der knytter sig de enkelte kapitalklasser samt størrelsen af hver af disse.

I selskabslovens § 106 defineres, at en vedtægtsændring kun er gældende, hvis den tiltrædes af mindst 2/3 af de afgivne stemmer. Beslutningen om vedtægtsændringen træffes på en generalforsamling. Der sker ikke forskydning af retsforholdet mellem de allerede eksisterende kapitalklasser, hvorfor selskabslovens § 107, stk. 3 ikke træder i kraft.

Ved vedtægtsændringen skal der ydermere defineres den enkelte kapitals rettigheder, hvor der i vedtægterne indskrives den forlods udbytteret der knytter sig til A-aktierne. Det skal ligeledes i vedtægterne præciseres, hvorledes stemmeretten fordeles mellem kapitalklasserne.¹⁰⁷ Ved et løbende generationsskifte kan det være en fordel, at stemmeretten ligges i B-aktierne, således at den overtagende person allerede fra begyndelsen af generationsskiftet, kan overtage den bestemmende indflydelse i selskabet og dermed definere selskabets fremtid. I SKM2015.195.SR præciserer Skattestyrelsen dog, at den bestemmende indflydelse bør tilhøre A-aktionæren, da denne kapitalklasse udgør den største værdi, hvilket også bør have indflydelse på stemmerettighederne.

Inden opdelingen af selskabets kapital i flere kapitalklasser gennemføres, skal den forlods udbytteret beregnes således denne kan indskrives ved vedtægtsændringen. Herudover bør aktionæren gøre sig flere overvejelser inden vedtægtsændringen, sådan denne tilpasses på bedst mulig måde for overdrager, erhverver og selskabet. Al dette vil vi se nærmere på i de kommende afsnit.

6.2.1 Undgåelse af afståelsesbeskatning - et *must* for effektiv anvendelse

En vedtægtsændring, der medfører en ændring i stillingen for A-aktionæren via en forringet stemmerettighed kan medføre, at forringelsen sidestilles med en afståelse af aktierne. Anses forringelsen i stemmerettigheder som en afståelse af aktierne, vil dette medføre beskatning for A-aktionæren, og hensigten med indførelsen af A/B-modellen vil ikke længere kunne opnås. Det er således vigtigt, at vedtægtsændringen ikke medfører en afståelse og herved beskatning efter reglerne i ABL § 30, stk. 1. I lovgivningen defineres en afståelse således:

"Ved afståelse forstås i denne lov salg, bytte, bortfald og andre former for afhændelse."

Afhændelse ved "andre former" kan altså anses for en afståelse, der medfører beskatning efter ABL. I praksis kan en vedtægtsændring anses for afståelse. I Skattestyrelsens Juridiske Vejledning¹⁰⁸ uddybes praksis omkring beskatning ved en vedtægtsændring:

"Der er efter praksis tale om afståelse af aktier, hvis

- aktionærerne ændrer selskabets vedtægter, og*
- denne vedtægtsændring giver aktierne en anden identitet"*

¹⁰⁷ Selskabslovens § 28

¹⁰⁸ Skattestyrelsens Juridiske Vejledning C.B.2.1.4.8 - Vedtægtsændringer

I Skattestyrelsens Juridiske Vejledning fremgår det yderligere omkring vurderingen af, om en vedtægtsændring er en afståelse¹⁰⁹:

"Det beror på en konkret bedømmelse af sagens omstændigheder, om ændringen er af en sådan karakter, at den må sidestilles med en afståelse.

Ved denne vurdering skal der navnlig lægges vægt på indholdet af ændringerne, herunder om de rettigheder, der er knyttet til en aktiepost, får et væsentligt andet indhold, således at der reelt ikke længere er identitet mellem aktierne før og efter ændringen.

I bedømmelsen indgår desuden aktionærkredsens sammensætning - herunder om selskabet er ejet af få aktionærer, der eventuelt har interessefællesskab, eller om selskabet er ejet af en bred kreds af investorer, således som det er tilfældet med en række børsnoterede selskaber - sammenholdt med bevæggrundene for vedtægtsændringerne, og hvad der skattemæssigt og økonomisk i øvrigt opnås herved."

Den Juridiske Vejledning præciserer, hvis der skal ske en afståelse med en vedtægtsændring, skal der være sket en identitetsændring for aktierne eller en forskydning mellem de økonomiske rettigheder. Vejledningen skal forstås sådan, at bliver en aktionær rigere og en anden aktionær fattigere stillet ved en vedtægtsændring, vil dette medføre en afståelsesbeskatning.

Højesteret har i en dom tilbage i 2011¹¹⁰ fundet, at en række transaktioner ikke skulle ses som enkeltstående dispositioner, men i stedet kunne anses som en samlet plan, hvor forløbet var aftalt på forhånd. Dette rammer A/B-modellen, der består af en række dispositioner, hvor det ender ud med at A-aktionæren afgiver en del af sit ejerskab. Herved var fordelene ved A/B-modellen ikke længere eksisterende, da skattefriheden ville forsvinde.

Skattestyrelsen har ud fra afgørelsen vurderet, at det i en konkret sag om A/B-modellen, ikke var muligt at adskille vedtægtsændringen i et selskab fra en efterfølgende overdragelse til børnene. Hermed skulle de to transaktioner anses for en samlet transaktion, hvilket medførte en afståelse til under handelsværdi ved vedtægtsændringen, og Skattestyrelsen vurderede herfor, at der skulle ske beskatning.¹¹¹ Skatterådet underkendte efterfølgende i SKM2015.274.SR, at der skal ske beskatning ved en vedtægtsændring som led i A/B-model. Til begrundelse herfor fastslog Skatterådet, at der ved oprettelsen af kapitalklasserne ikke skete et identitetsskifte for aktien, da denne fortsat havde den bestemmende indflydelse ved stemmerettigheden. Skatterådet lagde vægt på, at der alene er én aktionær som bestemmer suverænt – både før og

¹⁰⁹ Skattestyrelsens Juridiske Vejledning C.B.2.1.4.8 - Vedtægtsændringer

¹¹⁰ SKM2011.501.HR – Skattefri tilførsel af aktiver – efterfølgende udlodning

¹¹¹ http://m.fsr.dk/Faglige_informationer/Skat/Faglige%20informationer%20fra%20sekretariatet/2015/Skatteaaet%20underkender%20SKAT%20paa%20AB%20modeller

efter vedtægtsændringen. Ydermere begrundede Skatterådet sin afgørelse med, at en vedtægtsændring skulle anses for en selvstændig transaktion jf. tidligere praksis ved anvendelse af A/B-modellen.

I et nyt bindende svar vedrørende en vedtægtsændring i forbindelse med anvendelse af A/B-modellen slog Skatterådet endelig fast i SKM2016.52.SR, at sådanne vedtægtsændring ikke medfører afståelse.

I SKM2016.52.SR ønsker en aktionær, at gennemføre en vedtægtsændring i et holdingselskab, hvor der etableres en ny kapitalklasse i forbindelse med et generationsskifte til sin søn. Skatterådet bekræftede at vedtægtsændringen ikke vil blive anset som en afståelse, og derved ikke vil medføre beskatning for A-aktionæren. I sin begrundelse lægger Skatterådet også i denne afgørelse vægt på, at A-aktionæren ikke mister indflydelse og stemmerettighed i holdingselskabet ved vedtægtsændringen.

Efterfølgende praksis har også vist, at Skattestyrelsen ikke anser en vedtægtsændring i forbindelse med A/B-modellen for afståelse. Det er dog fortsat en forudsætning, at der ikke sker formueforskydning ved vedtægtsændringen mellem A-aktionæren og B-aktionæren. Det er herfor vores anbefaling, at vedtægtsændringen gennemføres inden nyttegningen fra B-aktionæren, hvormed A-aktionæren er eneaktionær på tidspunktet for vedtægtsændringen. Der sker hermed ingen formueforskydning på ændringstidspunktet.

Praksis viser hermed, at såfremt vedtægtsændringen ikke medfører en forringelse af tidligere aktionærs stilling, både økonomisk og i bestemmelse, vil der ikke ske afståelsesbeskatning. Vil en vedtægtsændring medføre en efterfølgende beskatning, vil hele grundlaget for A/B-modellen anvendelse forsvinde, idet skattefriheden er en af modellens primære fordele.

6.2.2 Kapitalreduktion - en yderligere mulighed for at lette finansieringen

Som beskrevet i ovenstående afsnit, er det bærende element i A/B-modellen, at ved en vedtægtsændring, at få skabt to kapitalklasser. Inden opførsel af disse kapitalklasser kan det være en klar fordel, at foretage en kapitalnedsættelse af den eksisterende selskabskapital såfremt dette er muligt. Kapitalnedsættelsen bør gennemføres inden etableringen af kapitalklasserne påbegyndes. Kapitalnedsættelsen er primært relevant for selskaber med selskabskapitaler, der er væsentligt over minimumskravet.¹¹²

Ved en nedsættelse af selskabskapitalen frigives der kapital til de frie reserver fra den bunden selskabskapital. Dette medfører, at der efterfølgende kan ske en større udlodning til A-aktionæren, og herved gøres endnu lettere økonomisk at købe sig ind i selskabet, for den overtagende aktionær.

¹¹² Minimumsgrænsen for selskabskapital udgør pr. 1. juli 2018 400.000 kr. for aktieselskaber og 50.000 kr. for anpartsselskaber - <https://erhvervsstyrelsen.dk/aendringer-i-selskabsloven-er-traadt-i-kraft>

Regelsættet til beslutningen om nedsættelse af selskabskapitalen forefindes i selskabslovens §§ 185-190. Heraf fremgår at det kræver en generalforsamlingsbeslutning, hvoraf det fremgår hvorledes den frigjorte kapital skal anvendes. Herudover kræves det, at nedsættelsen skal indskrives i selskabets vedtægter.

På trods af, at den tidligere bundne selskabskapital er indbetalt kontant med beskattede midler, er det ikke muligt at udbetale disse skattefrit igen. I ligningsloven fremgår det, at et realiseret udbytte i forbindelse med en kapitalnedsættelse i et likvidt selskab, vil blive anset for udbytte og kommer dermed til beskatning.¹¹³

Nedsættelsen af den eksisterende selskabskapital gør det lettere at opnå den ønskede ejerandel efter gennemførelsen af overdragelsen. Kapitalnedsættelsen medfører samtidig at kravet til erhververens likvide evner mindskes.

En kapitalnedsættelse er ofte anvendt i forbindelse med A/B-modellen. Et eksempel herpå findes i SKM2015.195.SR. Det bindende svar er beskrevet følgende afsnit.

SKM2015.195.SR: I en anmodning ved et bindende svar tog Skatterådet stilling til et holdingselskab, der var ejet af to aktionærer 50/50 gennem deres respektive holdingselskaber. De to aktionærer ønskede at generationsskifte til deres børn, hvortil der skulle etableres nye holdingselskaber. I forbindelsen med gennemførelsen ved A/B-modellen ønskede de to aktionærer at nedsætte selskabskapitalen i Holding A/S, hvorved finansieringen lettes for børnene. Selskabskapitalen udgjorde 1.000.000 kr. i Holding A/S. Ved den ønskede kapitalnedsættelse ville aktionærene samtidig ændre selskabet fra et aktieselskab til et anpartsselskab, hvorved kapitalen kunne sættes helt ned til 50.000 kr. Aktionærene ønskede efter kapitalnedsættelsen en selskabskapital på 51.000 kr. fordelt med 25.500 kr. i nom. kapital til hver aktionær. Den samlede kapitalnedsættelse på 949.000 kr. ønskes overført til de frie reserver. Efter gennemførelsen af kapitalnedsættelsen var næste skridt i køreplanen en kapitalforhøjelse via en nytegning af børnene. Nytegningen udgjorde 204.000 kr., hvorved børnene samlet opnåede en ejerandel i Holding ApS (det tidligere Holding A/S) på 80 %.

Skatterådet accepterede kapitalnedsættelsen som en del af sin samlede accept af det påtænkte generationsskifte.

I det beskrevne eksempel muliggjorde kapitalnedsættelsen, at børnene kunne opnå en højere ejerandel med den indskudte kapital, end det havde været muligt uden kapitalnedsættelsen. Skulle børnene have nytegnet for 204.000 kr. ved den oprindelig kapital på 1.000.000 kr. havde de opnået en ejerandel på knap 17 % i stedet for nu 80 %.

¹¹³ Ligningslovens §16A, stk. 3, pkt. 2

6.2.3 Forlods udbytteret

Det centrale element som hele finansieringsdelen i A/B-modellen er bygget op omkring, er den forlods udbytteret som gives til A-aktierne. Den forlods udbytteret kan anses som en sælgerfinansiering i forbindelse med overdragelsen. Finansieringen sker ved afdrag løbende til overdragere ved udbytteudlodning op til en bestemt beløbsgrænse og eventuelt i en vis tidsmæssig periode. Den forlods udbytteret til A-aktionæren indskrives i selskabets vedtægter i forbindelse med opdeling i kapitalklasser.

Beløbsstørrelsen af den forlods udbytteret skal afspejle forskellen mellem den værdi B-aktierne er overdraget til samt den reelle handelsværdi værdi, der er tilsvarende A-aktierne. Efter at den forlods udbytteudbetaling er gennemført, vil B-aktierne indgå i selskabet på lige vilkår med A-aktierne, hvilket også betyder, at stemmebegrænsningen og den forlods udbytteret kan ophæves.

Beregning af størrelsen på den forlods udbytterette er endnu et bærende element i hele A/B-modellen, og det er vigtigt, at der bliver beregnet en så nøjagtig en værdi på B-aktierne som mulig. Værdien skal tilsvare handelsværdien. Som nævnt tidligere findes der ingen lovgivning ved anvendelse af A/B-modellen, og det er derfor kun muligt at lægge sig op af tidligere praksis ved beregningen.

Til beregning af den forlods udbytteret har ligningsrådet i SKM2004.416.LR angivet, at følgende formel kan anvendes:

$$\text{Ejerandel af (selskabsværdi + tegningsbeløb) - tegningsbeløb}$$

Ved beregningen tages der udgangspunkt i B-aktionærens ejerandel i selskabet. Ejerandelen holdes op mod selskabets handelsværdi tillagt tegningsbeløbet for B-aktierne. Herefter trækkes tegningsbeløbet for B-aktierne fra igen, da B-aktionæren allerede har indbetalt dette beløb.

Med anvendte formel kendes beløbet som A-aktionæren har ret til i forhold til B-aktionærens ejerandel. Der skal dog også tages hensyn til, at A-aktionærens i forvejen eksisterende udbytteret i henhold til sin ejerandel. Det beregnede beløb ved ovennævnte formel skal herfor divideres med B-aktionærens ejerandel.

Udover det beregnede forlods udbyttebeløb, foreskriver Skatterådet desuden, at den hidtidige aktionær skal have et rente- og risikobeløb tillagt. Risikofaktoren skal afspejle den risiko aktionæren har for, at hele det beregnede forlods udbyttebeløb ikke indbetales. Herudover skal forlods udbyttebeløbet forrentes grundet den senere udbetaling, der i nogle A/B-konstruktion kan vare op til ti år.

Et eksempel på beregning af den forlods udbytteret kan tages fra føromtalte bindende svar, SKM2004.416.LR. I sagen ønskede en eneanpartshaver, at lade sine to børn nytegne i sit holdingselskab. Handelsværdien på aktierne oversteg dog børnenes betalingsevne. Eneanpartshaveren ønskede herfor, at anvende A/B-modellen, til at sine børn kunne løfte finansieringen ved nytegningen. I oplægget i det bindende svar skulle børnene overtage 50 % af holdingselskabet til et samlet tegningsbeløb på 260.000 kr. Holdingselskabets værdi var beregnet til 3.419.482 kr. I den forespurgte sag forelå følgende tal til beregning.

% af selskabet overdrages: 50 %

Beregnet handelsværdi: 3.419.482 kr.

Anskaffelsessum aktier: 260.000 kr.

Den forlods udbytteret skulle jf. Skatterådet beregnes således:

$$50 \% \text{ af } (3.419.482 + 260.000 \text{ kr.}) - 260.000 \text{ kr.} = 1.579.741 \text{ kr.}$$

$$1.579.741 \text{ kr.} / 50 \% = 3.159.482 \text{ kr.}$$

Den beregnede forlods udbytteret udgjorde således 3.159.482 kr. I den konkrete sag blev den beregnede forlods udbytteret efterfølgende renteberegnet med 6 %. Skatterådet tilsluttede sig, at der i sagen ikke skulle beregnes risikotillæg.

Denne metode til beregning af den forlods udbytteret er gennemgående for de foreliggende bindende svar, og kan herved anses for gældende praksis.

Fastsættelsen af den forlods udbytteret består således af flere led, herunder værdiansættelse af handelsværdi på aktierne samt fastsættelse af rente- og risikotillægget. Vi vil i følgende afsnit gennemgå elementerne i beregningen af den forlods udbytteret.

6.2.3.1 Værdiansættelse

Et afgørende punkt ved anvendelse af A/B-modellen er, at der sker korrekt værdiansættelse af selskabet. Den fremsatte værdi af selskabet, er også et punkt som Skatterådet har afvist flere gange i sine bindende svar. Det er således vigtigt, at værdiansættelse sker korrekt og på gældende praksis.

Som nævnt tidligere i dette kapitel skal overdragelsessummen, og hermed fastsættelsen af det forlods udbyttebeløb, ske med udgangspunkt i handelsværdier. Handelsværdien på aktierne i selskabet skal fastsættes på markedsvilkår, og der skal være tale om samme pris og samme vilkår, som hvis handlen var indgået mellem uafhængige parter. At overdragelsen sker til handelsværdier er ligeledes grunden til, at A/B-modellen ikke har et lovgrundlag, da dette ikke

anses for nødvendigt, da en interesseforbunden erhverver ikke bliver bedre stillet end en ikke-interesseforbunden part vil blive.

Er der tale om en handel med uafhængige parter, forudsætter Skattestyrelsen, at aftalen har en selvregulerende part, da parterne har modstridende interesser. Ved en handel mellem afhængige parter, kan parterne have samme interesse, og handelsværdien skal således fastsættes på markedsvilkår. Dette sker oftest ved anvendelse af en værdiansættelsesmetode.

Fastsættes værdien af aktierne i selskabet til en lavere pris end handelsværdi i en handel mellem afhængige parter, vil forskellen mellem salgsprisen og handelsværdien blive anset for mæsket udlodning, og vil medføre beskatning for overdrageren.¹¹⁴ Samtidig vil erhververen blive gavebeskattet. Ved beskatning af både overdrager og erhverver ophører ideen og formålet ved anvendelsen af A/B-modellen. En af de store fordele ved A/B-modellen er netop, at generationsskiftet kan foregå skattefrit, hvilket som benævnt vil falde til jorden ved beskatning af overdrager og erhverver.

A/B-modellen anvendes i praksis hovedsageligt mellem parter der har samme interesser, da der ofte er tale om familieoverdragelser, når A/B-modellen anvendes. Inden vi vil gå i dybden med typer af værdiansættelsesmetoder, er det derfor relevant at se på forskellen mellem interesseforbundne og ikke-interesseforbundne parter.

Interesseforbundne og ikke-interesseforbundne parter

Interesseforbundne parter består ikke udelukkende af familieforhold såsom ægtefælle, børn, søskende mv., men også ved medarbejdere, aktionærer og selskabet. Definitionen af interesseforbundne parter er, at disse deler samme økonomiske interesse mellem de implicerede. Udgangspunktet er således, at der foreligger interessefælleskab i følgende handler:¹¹⁵

- Aftaler i familieforhold, herunder ægtefæller, børn, søskende
- Aftaler mellem koncernforbundne selskaber
- Aftaler mellem aktionær og selskabet
- Aftaler mellem selskabet og medarbejder

Ikke-interesseforbundne parter defineres omvendt, som værende parter der har modstridende økonomiske interesser. Ved handel mellem ikke-interesseforbundne parter vil den ene part, overdrageren, forsøge at få en så høj pris ved salget som muligt. Omvendt vil den anden part, erhververen, forsøge at få presset prisen ned. De modstridende interesser medfører en selvregulerende effekt, hvorledes en handelsværdi må forventes anvendt. Dette betyder samtidig, at

¹¹⁴ Skattestyrelsens Juridiske Vejledning C.B.3.5.4.4 - Aktier

¹¹⁵ Birgitte Sølvkjær Olesen, Generationsskifte og omstrukturering, 2017, side 18-19

Skattestyrelsen også sjældent gør indsigelser mod handelsværdien fast mellem uafhængige parter.¹¹⁶

Omvendt benytter Skattestyrelsen sig i flere tilfælde af sin ret til at korrigere handelsværdien ved handel mellem interesseforbundne parter. Dette sker i tilfælde, hvor Skattestyrelsen ikke mener, at den anvendte værdiansættelse svarer til handelsværdien. Hvornår Skattestyrelsen har ret til at korrigere værdiansættelsen i en handel mellem afhængige parter er vanskelig at fastlægge. Grænsen for Skattestyrelsens korrektionsadgang til at korrigere en værdiansættelse er derfor meget flydende. Den foreliggende praksis på området viser dog, at Skattestyrelsens adgang til at korrigere ofte er konkret begrundet.¹¹⁷ Skattestyrelsen kan indfri deres adgang til at korrigere værdiansættelsen såfremt det kan bevises eller sandsynliggøres, at:¹¹⁸

- 1) der er interessefælleskab mellem parterne
- 2) aftalens indhold og vilkår er usædvanlig i forhold til en aftale indgået med tredje-
mand
- 3) at aftalens usædvanlige indhold og vilkår skyldes at det er en handel mellem interesseforbundne parter.

Ofte vil Skattestyrelsens korrektioner ske på sandsynliggørelse, da det, som vi skal se i senere afsnit, kan være meget vanskeligt at fastsætte en handelsværdien på unoterede aktier.

Det er vigtigt, at værdiansættelsen sker korrekt og på handelsvilkår ved generationsskifte, da generationsskifter oftest er mellem interesseforbundne parter. At Skattestyrelsen efterfølgende korrigerer værdiansættelsen kan få store skattemæssige konsekvenser – både for overdrager og erhverver. Ofte ønskes en lavere værdi anvendt ved generationsskifte, for at sikre at erhverver kommer godt fra start, men også grundet, at erhverver ikke kan løfte finansiering. En lavere fastsat værdi vil medføre, at erhververen lettere kan fremskaffe sig den nødvendige likviditet.

Korrekt fastsættelse af handelsværdien er også vigtig ved A/B-modellen. Dette er på trods af, at der typisk ikke stilles høje krav til likviditeten ved erhververen. Det er vigtigt, at værdien fastsættes korrekt, da en for lav værdiansættelse vil medføre, at overdrager ikke får det forlods udbytte, og hermed den betaling, som denne har ret til i forhold til virksomhedens markedsværdi, og som han ville have opnået ved en handel med tredjemand. Ydermere vil erhververen selvfølgelig overtage sine B-aktier til en lavere pris end handelsværdien. Som tidligere

¹¹⁶ Birgitte Sølvkjær Olesen, Generationsskifte og omstrukturering, 2017, side 18-19

¹¹⁷ Ibid., side 18

¹¹⁸ Anders N. Laursen, Inge L. Jepsen og Jane Bolander, Lærebog om indkomstskat, 2017, side 440

nævnt vil en for lav fastsat handelsværdi medføre avancebeskatning for overdrageren, og gavebeskatning for erhververen. En betingelse for at A/B-modellen kan anvendes skattefrit er således, at den forlods udbytteret er fastsat til handelsværdi.

Skattestyrelsen har fokus på værdiansættelsen af handelsværdien og overdragelsesbetingelser ved A/B-modellen, da der ofte er tale om handel mellem afhængige parter som ved øvrige former for generationsskifte. Herfor anvendes der ofte bindende svar i forbindelse med A/B-modellen for at få Skattestyrelsen til at godkende den fastsatte værdi. Dette sikrer, at Skattestyrelsen ikke senere kan anvende sin korrektionsadgang, hvilket ellers ville kunne medføre beskatning for både A- og B-aktionæren. Anvendelse af bindende svar omtales yderligere i afsnit 6.2.6.

Fastsættelsen af handelsværdien kan dog være rigtig vanskelig mellem afhængige parter. Det er betydelig lettere at fastsætte handelsværdien for aktier i et noteret selskab, hvor der løbende sker handler med aktierne, end ved et unoteret selskab.

Hvad angår aktier i et noteret selskab optaget til handel på et reguleret marked, fastsættes handelsprisen til kursværdien svarende til den noterede kurs på handelstidspunktet. Det er således meget enkelt at opgøre handelsværdien på aktier i noterede selskaber.

Fastsættelse af handelsværdien på aktier i et unoteret selskab, kan ofte i praksis være rigtig vanskeligt, da det unoteret selskab typisk ikke har været handlet i en lang periode inden. Alternativt kan prisfastsættelsen ske ud fra virksomhedshandler i lignende selskaber. Handelspriserne offentliggøres dog sjældent for disse.

I den Juridiske Vejledning fremgår det, at det er muligt at anvende den såkaldte "hjælperegulering" til beregning af handelsværdien i et unoteret selskab. Hjælpereglen finder ofte anvendelse i handel mellem afhængige parter. Den beregnet værdi ved hjælpereglen vil dog kunne fraviges, når det findes relevant og væsentligt at anvende et andet udtryk for handelsværdien.¹¹⁹

I praksis er anvendt en lang række øvrige værdiansættelsesmodeller ved beregning af handelsværdien i forbindelse med A/B-modellen. Vi vil i det følgende analysere hjælpereglen samt to øvrige metoder til beregning og fastsættelsen af handelsværdien i et unoteret selskab.

Hjælpereglen

Skattestyrelsens Juridiske Vejledning for overdragelse af aktier fastsætter, at hjælpereglen anvendes til beregning af aktiernes værdi. Hjælpereglen kan anvendes ved overdragelse, når værdien på aktierne ikke kendes, og når der sker handel mellem afhængige parter. Principperne

¹¹⁹ Skattestyrelsens Juridiske Vejledning C.B.3.5.4.4 - Aktier

i hjælpereglen fremgår af TSS-cirkulære 2000-09. I dette cirkulære har Skattestyrelsen besluttet, at hjælpereglen kan anvendes ved skatteansættelser for juridiske personer. Hjælpereglen kan dog ikke anvendes ved dødsboer. Vi vil i nedenstående gennemgå TSS-cirkulære 2000-09 med fokus på anvendelse af hjælpereglen.

Ved anvendelse af hjælpereglen beregnes aktiernes værdi som summen af værdierne af de enkelte aktivposter i selskabet fratrukket gældsposterne i selskabet. Til denne opgjorte værdi tillægges værdien af opgjort goodwill.

Opgørelsen af værdien på aktierne foretages på grundlag af selskabets indre værdi i selskabets seneste aflagte årsrapport. Hjælpereglen giver dog mulighed for at korrigere en række regnskabsposter, hvilket vil blive gennemgået i følgende afsnit.

Ved anvendelse af hjælpereglen i TSS-cirkulære 2000-09 erstattes den regnskabsmæssige post for ejendomme med den seneste kendte offentlige ejendomsvurdering. Til værdien kan ydermere tillægges ombygningsomkostninger, såfremt disse ikke er indeholdt i ejendomsvurderingen. Som nævnt i afsnit 3.7.1 har cirkulæret medført, at en fast ejendom kan overdrages til den seneste offentlige ejendomsvurdering på + eller - 15 %.

Regnskabsskabsposten reguleres også for tilknyttede og associerede virksomheder. Såfremt handelsværdi kendes for disse reguleres der til denne værdi. Hvor handelsværdien er ukendt anvendes hjælpereglen også for disse.¹²⁰

Slutteligt skal goodwillen tillægges. Der findes i lovgivningen ingen regel for, hvorledes goodwill skal fastsættes ved handel. Ved handel mellem uafhængige parter anvendes den mellem parterne fastsatte goodwill. I handel mellem interesseforbundne skal goodwillen fastsættes til handelsværdi. Fastsættelsen af handelsværdien er altid forbundet med skøn ud fra sagens omstændigheder. I flere brancher er der en fast kutyme for fastsættelse af goodwillbeløbet. Dette er eksempelvis i læge- og tandlægevirksomheder. Ved branchekutymen godkendes disse af Skattestyrelsen. Forefindes der ingen kutyme i virksomhedens pågældende branche, og er der ikke andre holdepunkter for fastsættelsen af handelsværdien på goodwill, har Ligningsrådet udarbejdet en vejledende cirkulære, der kan danne udgangspunkt for værdiansættelsen af goodwill.¹²¹

Gældende vejledning fra Ligningsrådet vedrørende fastsættelse af handelsværdi af goodwill er TSS-cirkulære 2000-10. TSS-cirkulære 2000-10 blev offentliggjort den 28. marts 2000, men er efterfølgende blevet præciseret i 2017, grundet fejl i første i første offentliggørelse. Præcise-

¹²⁰ TSS-cirkulære 2000-09: Værdiansættelse af aktier og anparter

¹²¹ Skattestyrelsens Juridiske Vejledning C.C.6.4.1.2 - Værdiansættelse af goodwill

ringen vedrører dog ikke de anvendte elementer, der behandles i denne afhandling. Beregningsmodellen finder anvendes for både personlig ejet virksomheder og virksomheder drevet i selskabsform. Elementerne og retningslinjerne i TSS-cirkulære 2000-10 og den vejledende beregningsmodel, vil blive beskrevet i det følgende.

Beregningsmodellen tager udgangspunkt og grundlag i virksomhedens realiserede regnskabsmæssige resultater før skat for de seneste tre år opgjort efter reglerne i årsregnskabsloven. Det er også muligt at tage udgangspunkt i virksomhedens skattepligtige resultater for de seneste tre år. Til de opgjorte resultater for de seneste tre år bliver der blandt andet reguleret for finansielle poster, tillægning af udviklingstendens samt fratrækning af driftsherreløn ved personlig ejet virksomheder. Som tidligere beskrevet kan A/B-modellen kun anvendes for selskaber, hvorfor fratrækning af driftsherreløn ikke vil blive yderligere omtalt.

Anvendes virksomhedens regnskabsmæssige resultat før skat for de seneste tre år som grundlaget til beregningen, skal der korrigeres for følgende poster:

- ÷ Ikke udgiftsført løn eller vederlag til eventuel medarbejdende ægtefælle
- ÷ Finansielle indtægter
- + Finansielle udgifter
- +/- Eventuelle ekstraordinære poster i henhold til årsregnskabsloven
- + Afskrivninger på tilkøbt goodwill

Såfremt der i stedet tages udgangspunkt i virksomhedens skattemæssige resultater for de seneste tre år, korrigeres der for følgende poster:

- ÷ Medarbejdende ægtefælle
- ÷ Finansielle indtægter
- + Finansielle udgifter
- + Forskudsafskrivninger
- +/- Andre ikke skatterrelevante driftsmæssige poster
- + Afskrivninger på tilkøbt goodwill

De korrigeret resultater for de tre år vægtes, for at tage hensyn til virksomhedens udviklingstendens. De korrigerede resultater vægtes således:

- 3. sidste år før overdragelse: x 1
- 2. sidste år før overdragelse: x 2
- Sidste år før overdragelse: x 3

Det beregnede resultat divideres herefter med den samlede vægtning på 6, hvorved den vægtede gennemsnitsindtjening findes.

Såfremt der har været en konstant resultatmæssig udvikling – både positiv og negativ – i de sidste tre år, som indgår i beregningen, beregnes der et henholdsvis tillæg eller fradrag for denne udviklingstendens. Til beregning af udviklingstendensen tages der udgangspunkt i udviklingen i resultatet fra det tredje sidste år til det sidste år før overdragelsen. Den beregnede udvikling i resultat fra år 1 til år 3 divideres med 2, hvorefter tillægget for udviklingstendens findes. Det beregnede tillæg for udviklingstendens tillægges den ovenfor beregnet vægtede gennemsnitsindtjening. Såfremt udviklingen er negativ fratrækkes dette den beregnet gennemsnitsindtjening.

Der skal herefter fratrækkes en forrentning af selskabets aktiver. Forrentningen sker på baggrund af seneste regnskabsårs statusposter. Forrentningen skal ske med den på overdragelsestidspunktet gældende kapitalafkastssats¹²² tillagt 3 %. Kapitalafkastsatsen udgør for indkomståret 2018 på 0 %, hvorved forrentningen af aktiverne bliver på tillægget på 3 %.

Beløbet fratrullet forrentningen af aktiver skal slutteligt kapitaliseres med en for virksomhedens fastsat kapitaliseringsfaktor ud fra en konkret vurdering. Kapitaliseringsfaktoren er et udtryk for hvor mange år det anses, at køber kan forvente et afkast på den erhvervet goodwill. Kapitaliseringsfaktoren udtrykker forholdet mellem det forventede årlige afkast af en forrentningsprocent og hvor mange år det forventes, at goodwillen vil give et afkast.

Forrentningsprocenten fastsættes til den på overdragelsestidspunktet gældende kapitalafkastssats plus 8 %. Forrentningsprocenten bliver hermed for indkomståret 2018 på 8 %.

Levetiden på goodwillen kan være svær at fastsætte og vil være varierende fra virksomhed til virksomhed. I Ligningsrådets goodwillcirkulære fastsættes flere faktorer som eksempler på, hvad der må antages at være afgørende for levetiden på den erhvervet goodwill¹²³:

- *"Typer og kompleksitet af virksomhedens produkter og/eller tjenesteydelser*
- *Eksempelvis må det antages, at goodwill typisk har en længere levetid, hvor der er tale om produktion og/eller salg af helt unikke produkter/tjenesteydelser*
- *Modsat hvor der er tale om produktion/salg af standardiserede og masseproducerede produkter*
- *Produktion/forhandling af et indarbejdet og anerkendt varemærke må antages at have en forlængende effekt på goodwillens levetid.*

¹²² VSO § 9

¹²³ Skattestyrelsens Juridiske Vejledning: C.C.6.4.1.2 – Værdiansættelse af goodwill

- Hvis køber i løbet af kort tid ved etablering af en helt ny virksomhed kan opbygge en goodwill svarende til den der er knyttet til den aktuelle virksomhed, må goodwill antages at have en forholdsvis kort levetid. Dette gælder eksempelvis mindre håndværksvirksomheder.”

For virksomheder med standardiseret produkter kan levetiden fastsættes til 7 år. Dette fremgår af SKM2002.50.LSR, hvor Landsskatteretten ved en kendelse fastsatte levetiden til 7 år for en virksomhed, hvis aktivitet bestod af markedsføring og salg af teglprodukter.

Formålet med fastsættelse af en individuel levetid på goodwill, og dermed individuel fastsættelse af kapitaliseringsfaktoren, skyldes, at det anses at den goodwill, der erhververes, gradvist bliver erstattet af goodwill, der bliver opbygget af erhververen.

Efter beregning af forrentningsprocenten og fastsættelse af levetiden på goodwill skal kapitaliseringsfaktoren findes. Kapitaliseringsfaktoren beregnes ved hjælp af nedenstående formel¹²⁴:

$$\sum_{t=1}^n \frac{\left(1 - \frac{t-1}{n}\right) + \left(\frac{n-t}{n}\right)}{2} * (1+r)^{-t}$$

n = levetid

t = tidspunkt (år)

r = renten

Levetid: er svarende til levetiden på goodwillen. Denne kan som beskrevet ovenfor være svært at fastsætte, og vil i de fleste situationer basere sig på skøn. Det er kun i tilfælde, hvor det er muligt at knytte goodwillen op på en bestemt rettighed med begrænset løbetid, at levetiden kendes. I øvrige tilfælde vil fastsættelsen typisk ske ved skøn. I skønnet tages der højde for forventet indtjening ved anskaffelse af goodwillen, typen af goodwill, typen af virksomhed mv. Er virksomheden i en branche med stabil høj indtjening, og denne forventes at fortsætte mange år ud i fremtiden, vil goodwillens levetid normalt sættes til ti år. Er virksomheden derimod i omskiftelig branche, hvor der ikke er langt fra succes til fiasko, bør goodwillens levetid fastsættes til omkring fem år.

Tidspunkt: hvilket år i kapitaliseringen der er nået. Starter ved 1, og stiger herefter med 1 per år, således der i år 5, skal medtage 5 i beregningen. Det sidste år i beregningen er lig den fastsatte levetid for goodwillen.

¹²⁴ TSS-cirkulære 2000-10: Vejledende anvisning om værdiansættelse af goodwill

Renten: forrentningen i kapitaliseringen. Renten skal ifølge goodwillcirkulære 2000-10 fastsættes til gældende kapitalafkastsats + 8 %. Gældende kapitalafkastsats er i 2018 på 0 %, hvorved renten indsættes til 8 %.

I formlen lægges summen af det enkelte års kapitalisering sammen frem til goodwillens fastsatte udløb. Summen af de enkelte års kapitalisering er svarende til den samlede kapitalisering, der skal ganges med den beregnede goodwillværdi. Herefter fremkommer det endelige goodwillbeløb.

I følgende tabel har vi beregnet kapitaliseringsfaktoren ved den gældende forrentningsprocent for indkomståret 2018 på 8 %, og en levetid på goodwill på et til ti år. Herudover har vi også beregnet kapitaliseringsfaktoren såfremt kapitalafkastssatsen skulle stige med 1 %-point og 2 %-point, hvorved kapitaliseringsfaktoren bliver henholdsvis 9 % og 10 %. Ved beregning af den forhøjede kapitalafkastsats har vi ligeledes foretaget beregning med fastsættelse af goodwill på et til ti år.

Levetid/år	8 %	9 %	10 %
1	0,46	0,46	0,45
2	0,91	0,90	0,89
3	1,33	1,31	1,30
4	1,74	1,71	1,68
5	2,12	2,08	2,04
6	2,48	2,43	2,38
7	2,83	2,76	2,70
8	3,16	3,08	3,00
9	3,48	3,38	3,28
10	3,78	3,66	3,55

Tabel 5: Egen tilvirkning

I nedenstående eksempel har vi foretaget en goodwillberegning ved anvendelse af Ligningsrådet goodwillcirkulære, som beskrevet i ovenstående.

	2015	2016	2017
Årets resultat	700.000	1.800.000	3.100.000
Finansielle indtægter	-6.000	-11.000	-12.000
Finansielle udgifter	87.000	62.000	58.000
Forskudsafskrivninger	-	-	-
Ekstraordinære poster	-	-220.000	-
Korrigeret resultat	781.000	1.631.000	3.146.000
Vægtning	1	2	3
	781.000	3.262.000	9.438.000

Vægtet reguleret resultat (divideret med 6)	2.246.833
Udviklingstendens = (resultat sidste år - resultat 3. sidste år) / 2	1.182.500
	3.429.333
Forrentning af aktiver, aktiver 12.000.000, rente 3 %	-360.000
Rest til forrentning af goodwill	3.069.333
Kapitaliseringsfaktor = 2,83	8.689.366
Beregnet goodwill	8.689.366

Figur 6: Egen tilvirkning

Den beregnede goodwillværdi medtages i værdiopgørelsen ved hjælpereglen. Ovennævnte korrektioner af ejendomsværdi og goodwill mv. skal reguleres i den medtagne udskudte skat. Reguleringerne medtages netto. Er den beregnet udskudte skat negativ kan denne medtages, dog kun til en værdi under kurs pari.

Ejer selskabet egne aktier medtages den bogførte værdi af disse ikke i beregningen af indre værdi. Ved beregning af kursen reduceres i stedet den nominelle aktiekapital med den andel, som de egne aktier repræsenterer.

Den beregnede værdi af aktierne ved anvendelse af hjælpereglen, må fraviges i sin helhed eller med enkeltposter, når værdien ikke anses for værende retvisende i forhold til handelsværdien. Anses værdien ikke for værende retvisende kan en anden fastværdi værdi, således anvendes i den samlede vurdering, hvis denne værdi findes mere relevant.¹²⁵

Hjælpereglen, og herunder TSS-cirkulære 2000-09 og TSS-cirkulære 2000-10, er anvendt i flere værdiansættelser ved anvendelse af A/B-modellen. Et eksempel herpå er SKM2011.79.SR:

I det bindende svar bekræftede Skatterådet den af spørgers fastsatte værdi på den forlods udbyttet på 2.006.000 kr. før renter og risikotillæg.

Spørger ønskede at generationsskifte til sin søn ved anvendelse af reglerne i A/B-modellen. Den fremsatte værdi på 2.006.000 kr. havde spørgers rådgiver beregnet ved anvendelse af Skattestyrelsens vejledende cirkulære TSS 2000-09 og TSS 2000-10. Det beregnet goodwillbeløb blev dog korrigeret i den endelige fastsættelse af handelsværdien. Både overdrager og erhverver kunne ikke tilslutte sig rådgivers beregning af goodwill til en værdi på 534.000 kr. ved anvendelse af

¹²⁵ TSS-cirkulære 2000-09: Værdiansættelse af aktier og anparter

TSS-cirkulære 2000-10. Fader og søn mente begge, at markedsværdien på goodwill var højere end den beregnede, og at denne havde en markedsværdi på 1.350.000 kr.

Spørger valgte herfor at anvende muligheden, for at fravige en eller flere værdier beregnet ved TSS-cirkulære 2000-09. I den endelig fremsatte værdi på 2.006.000 kr. var det således goodwill-værdien på 1.350.000 kr., der blev anvendt.

Skatterådet tilsluttede sig den fastsatte værdi på 2.006.000 kr.

Endvidere må det antages, at Skattestyrelsen anser TSS-cirkulære 2000-09 og TSS-cirkulære 2000-10, som de primære principper ved værdiansættelse i forbindelse med A/B-modellen. Dette må antages da Skatterådet i SKM2015.195.SR i deres svar fremlagde, at udgangspunktet ved værdiansættelse ved A/B-modellen, er, at værdiansættelsen skal foregå efter samme praksis som i SKM2004.416.LR. I SKM2004.416.LR er værdiansættelsen sket efter TSS-cirkulære 2000-09 og TSS-cirkulære 2000-10, hvorfor denne værdiansættelsesmetode må anses for den primære ved anvendelse af A/B-modellen.

DCF-beregning

En ofte anvendt metode i praksis til værdiansættelse af virksomheder i forbindelse med virksomhedshandler, er den såkaldte Discounted Cash Flows metode – i daglig tale kaldet DCF-metoden.

Metoden tager afsæt i virksomheden forventede genereret cash flow for en kommende årrække samt virksomhedens forretningsmæssige grundlag, hvor analysen gennemgår kunder, leverandører, konkurrenter samt markeds- og branchevilkår.¹²⁶ Alle forhold i analysen har en påvirkning på værdiberegningen, og forskellig indsatte forudsætninger vil påvirke den endelig beregnede værdi for virksomheden.

Modellen består af flere led, som vi i nedenstående vil uddybe og analysere således DCF-modellen kan indgå i anvendelsen af A/B-modellen ved generationsskifte.

Budgettering:

Det grundlæggende element i DCF-modellen er budgetplanlægningen, hvor der udarbejdes en prognose eller et budget for de kommende års drift i virksomheden. Den udarbejdede prognose skal, udover at indeholde en drifts- og balanceprognose, også bestå af en terminalperiode. Terminalperioden skal tilsvare den forventelige indtægt efter prognoseperioden, og beregnes som indtjeningen det sidste år i prognoseperioden ganget med en procentsats, der svarer til

¹²⁶ Gabriel Hawawini og Claude Viallet: Finance For Executives – Managing for Value Creation, 2011, side 407-419

forventet vækst i terminalperioden. I praksis er terminalperioden svær at fastsætte og basere sig ofte på skøn.

Ved DCF-modellens anvendelse tager budgetteringen udgangspunkt i virksomhedens realiserede tal de senere år samt en forventning til de kommende års drift- og balanceposter. Som ved alle øvrige budgetplanlægninger er der usikkerhed forbundet med planlægningen af de kommende år. Det handler om at få mindsket disse fejl, således budgettet bliver så korrekt og realistisk som mulig. En fejlagtig udarbejdet driftsprognose, kan få stor betydning for den endelige værdi, da budgetteringen er det grundlæggende element i DCF-analysen. En fejlagtig budgettering vil derfor med stor sandsynlighed medføre en misvisende værdiansættelse.

Længden på budgetperioden afhænger af virksomheden og dens branche forhold, herunder teknologi- og konjunkturafhængighed. Der anvendes typisk en budgetperiode på tre til fem år. Usikkerheden omkring budgetterede tal øges ved udvidelse af længden på budgetperioden.¹²⁷

Diskonteringsfaktor (WACC)

Det beregnede cash flow i budgetteringsfasen skal diskonteres. Diskonteringsfaktoren skal afspejle virksomhedens risikoprofil, og til beregning af denne anvendes målingsinstrumentet Weighed Average Cost of Capital (WACC). WACC er et udtryk for det forventelige gennemsnitlige afkast, der kræves af investor ved investering i virksomheden. Beregningen af WACC sker ved indsættelse af en række faktorer, og der tages i beregningen højde for virksomhedens risiko, gælds- og egenkapitalandel. Beregningen bygger på en række antagelser og forudsætninger, som selvfølgelig skal fastsættes så nøjagtig som muligt. WACC er en matematisk beregning, og de bestående elementer vil kort blive uddybet i nedenstående. Formlen til beregning af WACC'en er således¹²⁸:

$$WACC = GA * Kd * (1 - t) + EKA * Ke$$

GA: gældsandelen, der beskriver hvorledes den forventede kapitalstruktur forventes i fremtiden, herunder den procentvis nettobærende gæld mod egenkapitalfinansieringen. Som udgangspunkt benyttes den nuværende finansieringsstruktur ikke, men den forventelige i prognoseperioden.

Kd: gældsomkostninger i procent, og består af den fremtidige effektive rente, der forventes virksomheden skal betale på sin rentebærende gæld.

t: skatteprocentsats, hvor den marginale skatteprocentssats for virksomheden indtastes.

¹²⁷ SKATs Vejledning om Transfer Pricing; kontrollerede transaktioner, afsnit 4

¹²⁸ FSR: Faglig notat, side 50

EKA: egenkapitalandel, og skal ses sammen med gældsandelen. Disse skal til sammen give 100 %, forstået således at fordeling af gældsfinansiering og egenkapitalfinansiering for eksempel kan udgøre 60/40.

Ke: egenkapitalomkostninger i procent. Sidste element i beregningen af WACC består af yderligere en række elementer. Egenkapitalomkostninger i procent skal afspejle den forventede risiko investor løber ved investeringen i virksomheden. Formlen til beregning af egenkapitalomkostninger i procent er således:

$$Ke = Rf * B * (Rm - Rf) + SCP$$

De enkelte elementer i formelen kan specificeres således¹²⁹:

Rf: risikofri rente. Renten skal svare til markedsafkastet ved en investering uden risiko. Som udtryk herfor anvendes ofte renten på en 10-årig dansk statsobligation.

B: beta, udtrykker risikoen ved investering i denne virksomhed frem for markedsporteføljen generelt. Fastsættelsen af beta kan således bestemmes på baggrund af en vurdering af virksomhedens driftsmæssige- og finansielle risiko. Til vurderingen af risikoen kan virksomhedens konjunkturfølsomhed, afdragsprofil, finansielle gearing mv. indgå.

Endelig fastsættelse af beta sker efter følgende princip¹³⁰:

- Beta = 0, er et udtryk for at en investering i virksomheden er risikofri.
- Beta = 0,01 – 0,99, anvendes hvis investeringen i virksomheden vurderes mindre risikofyldt end markedsporteføljen.
- Beta = 1, er ensbetydende med at investering i virksomheden anses for at være med samme risiko som øvrig markedsporteføljen.
- Beta > 1 = risikoen ved investeringen anses for større end ved markedsporteføljen.

Rm-Rf: risikopræmien, der svarer til det merafkast, som investor kræver ved investering i denne virksomhed fremfor investering i en risikofri investering. Risikopræmien afhænger ikke af virksomhedens forhold, branche mv., og vil derfor være ens for alle virksomheder.

SCP: virksomhedsspecifikt risikotillæg, der i modsætning til risikopræmien afhænger af virksomhedens forhold, branche mv. Det virksomhedsspecifikke risikotillæg er et udtryk for investors krav til at investere i netop denne virksomhed. Tillægget medtages kun såfremt virksomheden vurderes mere risikofyldt end markedsporteføljen.

¹²⁹ SKATs Vejledning om Transfer Pricing; kontrollerede transaktioner, afsnit 4.1.2

¹³⁰ FSR: Faglig notat, side 58-59

Værdiansættelse

Sidste led i DCF-analysen er selve værdiansættelsen, hvor kapitalværdien opgøres ved at beregne nutidsværdien af det budgetteret frie cash flow. I beregningen af nutidsværdien tages der højde for den beregnet diskonteringsfaktor. I den medtagne terminalperiode tages der højde for afkast af cash flowet efter budgettets udløb.

På grundlag af de forventede pengestrømme i budget- og terminalperioden beregnes en netto-realiseringsværdi efter principperne. Den beregnet nettorealiseringsværdi fratrækkes den nettorentebærende gæld, hvorefter virksomhedens værdi er beregnet efter principperne i DCF-analysen. Den nettobærende gæld fratrækkes, da investor ikke skal belastes herfor. Nettobærende gæld opgøres som langfristede rentebærende gældsforpligtelser plus kortfristet rentebærende gæld fratrukket virksomhedens likvide beholdninger.¹³¹

DCF-analysen finder også anvendelse i A/B-modellen til fastsættelse af den forlods udbytteret. SKM2015.195.SR er et eksempel på anvendelse af værdiansættelsesprincipperne i DCF-modellen i forbindelse med et generationsskifte ved A/B-modellen.

I SKM2015.195.SR ønskede de to spørgere et bindende svar på den beregnet værdi på 167.549.000 kr. ved etablering af en A/B-model. Spørgerne var tredje generation i en familievirksomhed, og ønskede nu at generationsskifte til deres tilsammen fire børn. De to spørgere drev virksomheden gennem deres holdingselskab. Spørgerne ønskede, udover værdien at få bekræftet, at der kunne tegnes nye B-aktier i selskabet til kurs 100 uden skattemæssige konsekvenser for hverken selskabet, overdrager og erhverver.

Selskabets værdi blev beregnet ved hjælp af en DCF-model. Værdien blev beregnet til 167.600.000 kr. I beregningen af det fremtidige cash flow, blev der taget hensyn til det forventede øgede pengebindinger i arbejdskapitalen som følge af forventet vækst i aktivitetsniveauet.

Skatterådet accepterede den beregnet værdi af virksomheden, og blåstemplede dermed samtidig DCF-modellen som et anerkendt værktøj til værdiansættelse i A/B-modellen.

Vurderingsekspert

En tredje metode til fastsættelse af værdien på en virksomhed er at anvende en uvildig vurderingsekspert. Ved anvendelse af en uafhængig vurderingsekspert giver denne sit bud på virksomhedens værdi ofte ud fra en konkret og saglig beregning.

Skattestyrelsen har tidligere godkendt værdier opgjort af vurderingsmænd. Dette skete eksempelvis i bindende svar SKM2010.611.SR, hvor Skatterådet accepterede en værdiansættelse af et selskab i en handel mellem afhængige parter. Selskabets primære aktiver bestod af grunde. Værdien blev opgjort af en uafhængig ejendomsmægler.

¹³¹ SKATs Vejledning om Transfer Pricing; kontrollerede transaktioner, afsnit 4.1.4

Skatterådet anerkendte i SKM2010.611.SR anvendelse af en vurdering fra sagkyndig i en handel mellem nærtstående parter. I dette tilfælde var der tale om to statsautoriserede ejendomsmæglere, som var udpeget værende uvildig sagkyndige. Deres vurdering lå til grund for den udarbejdede værdiansættelsesrapport.

Anvendelse af vurderingsekspertyl værdisfastsættelse, er også en mulighed ved brug af A/B-modellen. En spørger havde i et bindende svar opgjort værdien af virksomheden til 189 mio. kr. ved anvendelse af en uafhængig vurderingsekspert. Denne værdi underkendte Skatterådet dog i deres svar på det bindende svar. Skattestyrelsens holdning var, at værdien på virksomheden opgjort af den uafhængige vurderingsekspert ikke afspejlede markedsværdien, hvorfor man ikke kunne godkende denne.¹³²

Afslaget fra Skatterådet var således ikke et afslag af selve anvendelse af vurderingsekspertyl, men et afslag af selve værdien i den konkrete sag. Det er vores vurdering, at Skatterådet i fremtiden vil godkende værdiansættelser i A/B-modellen udarbejdet af vurderingsekspertyl, såfremt Skatterådet finder værdiansættelse for retvisende og velbegrundet.

Som beskrevet i afsnit 3.7.2, er det vores anbefaling, at der ved udlodning fra dødsboer indhentes en uvildig vurdering, som grundlag for handelsværdien ved udlodning af et givent aktiv. Det vil også være vores anbefaling, at der indhentes en uvildig vurdering ved anvendelse af A/B-modellen til generationsskifte i et dødsbo. A/B-modellen bygger på handelsværdier, hvorfor det ikke bør være nødvendigt, at indhente en uvildig vurdering. Anvendelse af en uvildig vurdering giver dog tryghed til de øvrige arvinger om, at udlodningen af virksomheden sker til handelsværdi, og den modtagne arving ikke har haft indflydelse på værdiansættelsen, og herved ikke forfordes.

Såfremt der ved udlodning fra dødsbo anvendes en vurderingsmand udpeget af skifteretten, er den pågældende vurdering gældende for Skattestyrelsen. Dette giver samtidig dødsboet en sikkerhed for, at der ikke vil ske senere korrektion af værdiansættelsen.

Afrunding værdiansættelsesmetoder - hvilken værdiansættelsesmetode hvornår

Vi har i ovenstående omtalt tre modeller til værdiansættelse i forbindelse med A/B-modellen, der alle er kendt fra praksis på området. Der findes selvsagt et utal af øvrige værdiansættelsesmetoder, der også kan findes anvendelse, men som vi ikke har fundet plads til i denne afhandling.

¹³² SKM2016.52.SR - Vedtægtsændring med etablering af aktieklasser - generationsskifte

Hvilken værdiansættelsemetode der bedst finder anvendelse afhænger af den konkrete situation, herunder virksomhedstype, ejerforhold, branche, vækstmuligheder mv. Der er således virksomheder, hvor DCF-modellen vil give den mest retvisende værdi, mens for andre virksomheder vil anvendelse af DCF-modellen medføre en forkert værdi af virksomheden.

Hvilken værdiansættelsesmodel der bedst passer til den enkelte virksomheder afhænger primært af virksomheden branche og indtjeningsgrundlag. En virksomhed der har en fast indtjening, som forventes at fortsætte flere år ud i fremtiden, vil DCF-metoden være den mest oplagte, og ofte også mest retvisende, værdiansættelsesmetode. Et eksempel herpå kunne være en virksomhed med udlejningsejendomme.

Er virksomheden derimod konjunkturfølsom med svingende indtjening, vil det sandsynligvis give den mest realistiske værdiansættelse ved anvendelse af hjælpereglen, herunder goodwillcirkulæret. Industrielle og detailvirksomheder kan være eksempler herpå.

Hvis virksomheden fortsat er i en udviklingsfase, og den samtidig ikke har realiseret omsætning eller resultater endnu, men virksomheden har et stort udviklingspotentiale, kan en ekspertvurdering måske være den bedste værdiansættelsesmetode. Et eksempel herpå kan være medicinalvirksomheder, eller virksomheder med længere varende udviklingsprojekter.

Vi skal understrege, at de nævnte forhold blot er vejledende, og derfor ikke kan tages som en fast regel. Som nævnt i indledningen spiller der mange faktorer ind i valget af værdiansættelsesmetoder. For to virksomheder i samme branche med samme indtægtsgrundlag, kan det gøre sig gældende, at to forskellige værdiansættelsesmetoder, vil medføre den mest retvisende værdi.

Ved valget af værdiansættelsesmetode skal der ses på, hvilken metode der passer bedst til den specifikke virksomheder. I nogle brancher er der også kutyme for anvendelse af en bestemt værdiansættelsesmodel. Disse kutymer bør følges i vidt muligt omfang, hvor værdiansættelsesmetoden giver et fejlagtigt billede af virksomhedens værdi, at modellen afviges.

6.2.3.3 Rente- og risikotillæg

Rentetillægget tillægges det beregnede forlods udbyttebeløb for at godtgøre den forskydning, overdrager har ved anvendelse af A/B-modellen med en løbende udbetaling af salgssummen, fremfor en kontantbetaling ved overdragelse. I nogle konstruktioner med A/B-modellen kan der gå op til 10 år, før overdrager har modtaget hele salgssummen.

Fastsættelsen af rentetillæggets størrelse skal afspejle kreditors risiko samt markedsrenten. Samtidig skal rentetillægget ske efter armslængdeprincippet i LL § 2 og overdrager må derfor ikke stille erhverver bedre end hvis det havde været en uafhængig part.¹³³

Som indikator på markedsrenten anvendes ofte renten på en lang obligation. Anvendelse af denne indikationsfaktor på markedsrenten ved fastsættelse af rentetillægget i A/B-modellen er også accepteret af Skatterådet.¹³⁴

Rentetillægget skal tillægges for hvert år frem til forventet tidspunkt for, at hele det forlods udbyttebeløb er betalt til overdrager. I grundlaget for renteberegningen fratrækkes årligt det forventede udbytte, således at beregningsgrundlaget falder over udbetalingsperioden i takt med forventet afdrag.

Overdrager har en risiko for, at selskabet de kommende år ikke generer det forventede overskud, hvilket kan resultere i, at overdrager ikke får udbetalt det fuldt beregnede forlods udbyttebeløb. Denne risiko godtgøres overdrager for i det beregnede risikotillæg. Ved fastsættelsen af risikotillægget tages der primært højde for den forventede tilbagebetalingsperiode. Desto længere forventet tilbagebetalingsperiode, desto højere risikotillæg.

6.2.3.4 Opsummering fastsættelse af forlods udbytteret

Med værdiansættelsen af aktierne samt fastsættelse af rente- og risikotillægget på plads, kan det forlods udbyttebeløb beregnes.

Dette gøres ved anvendelse af værdien på aktier i henhold til Ligningsrådets vejledende formel:

$$\text{Ejerandel af (selskabsværdi + tegningsbeløb) - tegningsbeløb}$$

Til det beregnet beløb skal der herefter tillægges det årlige rente- og risikotillæg. Beløbet tillægges med antal forventet år forudbetalingen af udbyttet. Den årlige forrentning falder hvert år med det forventede udloddede udbytte.

I nedenstående afsnit vil vi se hvorledes det beregnet forlods udbytte kan begrænses til en årrække.

¹³³ Skattestyrelsens Juridiske Vejledning C.D.11.1 – Armslængdeprincippet i LL § 2

¹³⁴ SKM2011.79.SR – Forlods udbytteret og generationsskifte

6.2.4 Åremålsbegrænsning - en begrænsning af udbetalingsperioden

Efter ovenstående beløbsmæssige fastsættelse af den forlods udbytterets størrelse, kan der også fastsættes en tidsbestemt periode for renten til udbetaling af dette forlods udbytte. Dette er dog ikke et krav. Fastsettes der en tidsbestemt begrænsning, skal periodens længde tilsvare det forventede udbyttebeløb over årene, således den ved udløbet svarer til det beregnet forlods udbytte til A-aktionæren. Perioden kaldes for åremålsbegrænsningsperioden, og angiver således indenfor hvilken tidshorisont A-aktionæren skal være fuldt indfriet gennem det forlods udbytte. Der forefindes som benævnt ingen krav om, at medtage en åremålsbegrænsningsperiode. Dette gælder både ved interesseforbundne og ikke-interesseforbundne parter.

Den fastsatte tidsbegrænsningsperiode definerer således også en retningslinje for, hvor stort et udbytte der skal udbetales årligt. Fastsettes tidsbegrænsningsperioden til 10 år og den forlods udbytteret udgør 30 mio. kr., bør der således udbetales 3 mio. kr. i udbytte årligt til A-aktionæren.

Årsmålsbegrænsningsperioden medtages dog ofte ved A/B-modellen for, at B-aktionæren har en realistisk udsigt til udbytte. Udloddes det fulde udbyttebeløb ikke indenfor årsmålsbegrænsningsperioden kan dette samtidig være et tegn på, at selskabet er for højt værdiansat.¹³⁵

B-aktionæren vil således have et ønske om en så kort årsmålsbegrænsningsperiode som muligt, hvorved tidshorisonten for udsigten til at modtage udbytte mindskes. Omvendt ønsker A-aktionæren, at perioden er så lang som muligt, eller helt ikke medtages. Når en årsmålsbegrænsningsperiode medtages stiger risikoen for overdrageren. Risikoen opstår da der sættes en begrænsning på A-aktionærens mulighed for at modtage udbytte. Jo kortere tid årsmålsbegrænsningsperioden udgør, desto større risiko løber A-aktionæren således.

For at mindske risikoen for A-aktionæren ved anvendelse af en årsmålsbegrænsningsperiode kombineres årsmålsbegrænsningsperioden ofte med et minimumsbeløb for udbyttet. Minimumsbeløbet sikrer, at A-aktionæren opnår et vis beløb som minimum ved overdragelsen, og der afviges således fra årsmålsbegrænsningsperioden frem til at minimumsbeløbet er opnået.

En konstruktion med en årsmålsbegrænsningsperiode med et indlagt minimumsbeløb kan eksempelvis være, at der fastsettes en årsmålsbegrænsningsperiode på otte år ved anvendelse af A/B-modellen, hvor der er beregnet en forlods udbytteret på 6 mio. kr. til A-aktionæren, samtidig indføres der et minimumsbeløb på 4 mio. kr. Er der indenfor de otte år i årsmålsbegrænsningsperioden ikke udbetalt minimumsbeløbet på 4 mio. kr. fortsætter udbetalingen frem til, at overdrageren har modtaget beløbet på 4 mio. kr. Dette sikrer, at A-aktionæren som minimum får 67 % af den fastsatte udbytteret.

¹³⁵ SKM2010.2.SR - Generationsskiftemodel - A/B aktier - forlodsudbytteret

Der findes ingen fast praksis eller kutyme for fastsættelse af længden på årsmålsbegrænsningsperioden. Som benævnt ovenfor har A- og B-aktionæren modstridende interesser, da A-aktionæren ønsker en lang periode for at sikre, at denne opnår det fulde beregnet udbyttebeløb forlods. B-aktionæren ønsker samtidig en kort periode, for at opnå udbytte hurtigere.

Ved fastsættelse af årsmålsbegrænsningsperioden bør der tages højde for selskabets ve og vel forstået ved, at en meget kort udbetalingsperiode på den fastsatte forlods udbytteret vil presse selskabets likviditet. Sættes perioden for kort kan dette begrænse selskabets vækst, og i værste fald medføre, at selskabet går konkurs. Dette er selvfølgelig samtidig ikke A-aktionærens ønske. Der skal herved findes en middelvej, hvor både selskabets A-aktionærens og B-aktionærens interesser tilgodeses. Årsmålsbegrænsningsperioden skal derfor være realistisk, således, at den kan realiseres inden for tidsbegrænsningen, men uden at det påvirker selskabet. Dette har Skatterådet ydermere fastsat og præciseret i SKM2015.195.SR, hvoraf Skatterådet skriver således i sin vurdering:

SKM2015.195.SR: En længere tidshorisont til at betale et bestemt beløb i udbytte giver selskabet nemmere mulighed for at kunne betale udbyttet, mens en kort tidshorisont på det samme beløb gør det sværere for selskabet at udbetale udbyttet. At tidsbegrænsningen er så lang som 10 år medfører et fald i risikoen for A-aktionærerne. Tidsbegrænsningen har ingen betydning for værdiansættelsen af selve selskabet dog med den forudsætning, at udbytteudbetalingen er realisabel og ikke påvirker selskabets overlevelsesmuligheder. Det kan ses i sammenhæng med størrelsen af den forlods udbytteret i det hele taget. Det skal reelt være muligt at udlodde beløbet. At det er realistisk, at den forlods udbytteret kan udloddes reducerer A-aktionærernes risiko ved at påtage sig den forlods udbytteret. ¹³⁶

Skattestyrelsen godkendte i det omtalte bindende svar den fastsatte tidsbegrænsning på ti år. I øvrige bindende svar har Skattestyrelsen også godkendt tidsbegrænsninger på syv år¹³⁷ og ni år¹³⁸ samt bindende svar, hvor der ikke medtages en tidsbegrænsning.¹³⁹

6.2.5 Underskud i udbetalingsperioden

I ovenstående afsnit har vi fået fastlagt den forlods udbytteret ved opgørelse af handelsværdierne tillagt et rente- og risikotillæg. Den forlods udbytteret kan ydermere være fastsat til en begrænset udbetalingsperiode. I beregningen er forudsat en forventet årlig udbetaling af udbyttet på baggrund af det forventede realiseret resultat. Der kan dog være faktorer – interne og eksterne – som gør, at selskabet ikke formår at realisere det forventede resultat. Realiserer

¹³⁶ SKM2015.195.SR – Generationsskifte – A/B-model - DCF

¹³⁷ SKM2010.2.SR – Generationsskiftemodel – A/B-aktier - forlodsudbytteret

¹³⁸ SKM2016.219.SR – A/B-model – for lav årlig opskrivning af den forlods udbytteret

¹³⁹ SKM2015.674.SR – Aktieombytning – A/B-aktier - ejertidsnedslag

selskabet underskud begrænser det muligheden for udlodning af udbytte for året, såfremt selskabet ingen frie reserver har. I nedenstående afsnit vil vi undersøge hvad konsekvensen er af underskud i udbetalingsperioden af den forlods udbytteret.

Til vurdering af konsekvensen af underskud i udbetalingsperioden, vil vi tage udgangspunkt i praksis på området. Vi vil benytte Skatterådets bindende svar i SKM2010.2.SR som rettesnor for problemstillingen.

SKM2010.2.SR: I et bindende svar ønskede spørger blandt andet at få bekræftet, at det ikke påvirker restsaldoen for den forlods udbytteret, bortset fra rentetilskrivningen, såfremt selskabet realiserer underskud efter skat i et regnskabsår, således det ikke er muligt at udlodde det pågældende år. I den konkrete sag ønskede A at generationsskifte sit selskab X A/S til sine to sønner B og C. Generationsskiftet planlægges til at skulle ske ved anvendelse af A/B-modellen for at lette likviditetsbehovet for sønnerne.

Den forlods udbytteret for A-aktierne, der skal tilhører A, er beregnet til 9.950.695 kr., der skal forrentes med 4 % p.a. Der blev samtidig fastsat en åremålsbegrænsning på 7 år.

I anmodningen til Skattestyrelsen var den fremsatte fremgangsmåde, at årets resultat efter skat udloddes fuldt ud hvert år. Denne fremgangsmåde fortsættes indtil den beregnede forlods udbytteret er fuldt udloddet. Ved den årlige udlodning skal der dog tages hensyn til selskabets kapitalberedskab, således der ikke udloddes mere end forsvarligt.

Giver årets resultat efter skat ikke mulighed for udlodning – typisk på grund af underskud – fastsætter selskabets vedtægter, at det restsaldoen på udbytteretten blot tilskrives årets rente- og risikotillæg, og således ikke mindskes grundet et negativt resultat.

Adspurg om det kan bekræftes, at restsaldoen for den forlods udbytteret, udover rentetilskrivning, ikke påvirkes hvis X A/S måtte realisere et underskud i givent regnskabsår, bekræfter Skatterådet dette forhold. Skatterådet bekræfter ydermere i det bindende svar, at en ligestilling mellem A- og B-aktierne ved åremålsbegrænsningsperiodens udløb ikke vil få skattemæssige konsekvenser for aktionærerne, trods at det fulde forlods udbyttebeløb ikke er udbetalt.

Skatterådet påpeger slutteligt, at den forlods udbyttebetaling skal ske loyalt ud fra en forretningsmæssig vurdering med hensyntagende til selskabets økonomiske forhold.

Skatterådet bekræfter herved, at det ingen skattemæssige konsekvenser har, at der i et eller flere år ikke sker udlodning, og dette ikke påvirker restsaldoen for den forlods udbytteret, når der ses bort fra den yderligere rente- og risikotilskrivning. Skatterådet bekræfter samtidig, at der ikke sker beskattning ved "manglende" udbetaling af udbytteretten. Skatterådet påpeger dog, at selskabet skal søge en loyal forlods udbyttebetaling, og der kan således ikke undlades en udbyttebetaling med mindre at et underskud er en realitet, eller at det ikke anses forsvarligt for selskabets eksistens, at der udloddes.

Det er ledelsen i selskabets ansvar, at selskabet fører en forsvarlig udbyttepolitik samtidig med, at vedtægterne overholdes og der udloddes, hvorved A-aktionærer modtager sin forlods udbyttet.

6.2.6 Bindende svar - en billig skattemæssig forsikring

Ved anvendelse af A/B-modellen er det vores anbefaling, at der indhentes et bindende svar fra Skattestyrelsen. Dette i særdeleshed hvis modellen anvendes mellem interesseforbundne parter. Som nævnt flere gange i dette kapitel allerede, bygger A/B-modellen ikke på et lovmæssigt grundlag, men alene handelsværdi og tidligere praksis.

Fastsættelse af værdierne i den forlods udbyttet sker, som vi har påvist i det ovenstående, ofte ved en række skøn. Skøn er i sagens natur altid behæftet med en række antagelser, og en del usikkerhed. Modsætter Skattestyrelsen sig ved en senere kontrol disse skøn kan, dette have store skattemæssige og økonomiske konsekvenser. Dette gælder både for overdrager og erhverver.

Ved et bindende svar beder spørger, Skattestyrelsen om at svare på et eller flere forhold i en konkret sag. Forespørgslerne skal være indrettet sådan, at Skattestyrelsen skal tage en konkret stilling, hvor Skattestyrelsen skal svare ja eller nej på et spørgsmål. Der kan derfor ikke stilles åbne spørgsmål ved et bindende svar. Spørgsmålene skal herfor have mere karakter af: "Kan Skattestyrelsen bekræfte at værdiansættelsesmetoden DCF-modellen kan anvendes i denne situation?" Fremfor "Hvilken værdiansættelsesmetode kan Skattestyrelsen acceptere i denne situation?"

Borgere og virksomheder har ved lovhjemmel ret til at indhente et bindende svar hos Skattestyrelsen. Reglerne er til for, at spørgeren gennem en forenklet sagsbehandling kan få et hurtigt og bindende svar om forekommende skattespørgsmål på det tidspunkt der passer den enkelte. Lovgrundlaget om bindende svar findes i SFL §§ 21-25. Af lovgrundlaget fremgår, at

*"enhver kan hos told- og skatteforvaltningen få et bindende svar på spørgsmål om den skattemæssige virkning for spørgeren af en disposition, når told- og skatteforvaltningen i øvrigt har kompetence til at afgøre spørgsmålet."*¹⁴⁰

Spørger har således ret til at anmode om svar fra Skattestyrelsen om både påtænkte og allerede foretagne dispositioner. Skattestyrelsens svar skal have karakter af en forvaltningsafgørelse om en skatteretlig virkning, og Skattestyrelsen kan derfor ikke give et bindende svar om gebyrer, inddrivelse, indberetningspligt mv.

¹⁴⁰ SFL § 21, stk. 1

Som udgangspunkt er det Skattestyrelsen, der varetager besvarelsen i et bindende svar. I særlige tilfælde skal anmodningen dog besvares af Skatterådet. Dette er eksempelvis, når svaret indeholder større økonomiske værdier, der kan få konsekvenser for et større antal skattepligtige samt svar, hvad angår fortolkning af væsentlig betydning for lovgivningen. Skattestyrelsen kan også af egen drift vælge at lade Skatterådet besvare en forespørgsel.

Besvarelsen fra Skattestyrelsen er som udgangspunkt bindende i det beskrevne forhold i fem år beregnet fra Skattestyrelsens besvarelse. Der findes dog en række undtagelser, hvor bindingsperioden varierer fra de fem år. Derudover kan Skattestyrelsen i en række situationer beslutte at svaret kun skal være bindende i en kortere periode. Et bindende svar er selvsagt ikke bindende, såfremt der sker ændringer i de forudsætninger, som Skattestyrelsen har fastlagt sit svar ud fra. Et bindende svar kan dog blive ikke-bindende, hvis der sker senere ændring i love eller bekendtgørelser, der har ligget til grund for svaret.¹⁴¹

Alle Skatterådets bindende svar bliver offentliggjort som SKM-meddelelser. I offentliggørelsen sker der anonymisering af de involverede parter. Vurderes det, at der ikke kan ske anonymisering fuldt ud offentliggøres svaret ikke.

Et bindende svar koster 400 kr. i 2018. Prisen indeksreguleres løbende. Anmodningen skal være skriftlig og indsendes elektronisk til Skattestyrelsen. Anmodningen skal indeholde alle relevante oplysninger, der er tilgængelig for spørgeren.

Ved indhentning af et bindende svar i forbindelse med anvendelse af A/B-modellen kan parterne opnå en sikkerhed for, at Skattestyrelsen ikke senere vil korrigere de foretagne dispositioner og værdiansættelsen. Selvfølgelig forudsat, at Skattestyrelsen i sit bindende svar blåstempler de påtænkte dispositioner og værdiansættelse.

Netop ved A/B-modellen anser vi det for ekstra relevant med indhentelse af bindende svar. Modellen har ingen lovmæssighjemmel, hvorved det ikke er muligt at følge en lovbestemt vejledning. Modellen er alene bygget op omkring praksis, og tidligere bindende svar. A/B-modellen anvendes ofte i forbindelse med generationsskifte i familier, hvorved der er tale om handel mellem uafhængige parter, der ikke er lovreguleret. Dette er et område, som Skattestyrelsen har stor fokus på. Samtidig er værdiansættelserne i modellen baseret på skøn, som ofte kan fortolkes forskelligt. Endvidere er konsekvenserne ved en senere korrektion meget stor ved A/B-modellen, grundet de ofte store værdier samt beskatning af både overdrager og erhverver.

Indhentes der ikke et bindende svar, og Skattestyrelsen efterfølgende ved en gennemgang korrigerer beløb og dispositioner, kan dette få meget store skattemæssige og økonomiske konsekvenser for både overdrager og erhverver. For overdrageren vil det sandsynligvis medfører en

¹⁴¹ SFL § 25

afståelsesbeskatning, mens modtager vil blive gavebeskattet, såfremt denne er i personkredsen herfor. Er erhverver ikke i personkredsen for gavebeskatning, sker der i stedet beskatning som personlig indkomst.

Senere i dette kapitel - i afsnit 6.6 - vil vi se nærmere på A/B-modellens eksistensgrundlag, herunder om det er en model der er kommet for at blive, eller om det måske blot er en midlertidig ordning.

6.3 Overdragelse af B-aktierne

Med vedtægtsændringen på plads og dermed muligheden for etablering af nye kapitalklasser er næste trin i A/B-modellen, at erhververen skal erhverve B-aktierne i den nyoprettede kapitalklasse. Erhvervelsen kan ske på to måder; ved en kapitalforhøjelse eller ved omdannelse af eksisterende kapitalandele til B-aktier og herefter overdragelse ved salg eller gave til erhververen.

Kapitalforhøjelse

Den mest enkle af de to metoder til overdragelse er kapitalforhøjelsen. Hjælmen til kapitalforhøjelsen forefindes i selskabslovens kapitel 10, hvori §§ 153-178 fremgår. Lovgivningen indeholder en lang række procedurer og krav, der skal overholdes ved en kapitalforhøjelse. Disse krav vil vi ikke behandle yderligere i denne afhandling. I selskabslovens § 153, stk. 1 fremgår det, at en kapitalforhøjelse kan ske ved tegning af nye kapitalandele. Forhøjelsen af kapitalen kan ske ved kontantindskud eller ved apportindskud.

I føromtalte bindende svar SKM2015.195.SR gav Skatterådet sin accept til, at der i forbindelse med anvendelse af A/B-modellen skete en kapitalforhøjelse ved nytegning af B-anparten. Nytegningen skete ved et kontantindskud på samlet 204.000 kr.

Der findes en lang række eksempler fra praksis, hvor overdragelsen af B-aktierne sker ved en kontant kapitalforhøjelse. Udover ovenstående eksempel kan også nævnes SKM2003.66.LR og SKM2010.2.SR, hvor det i begge sager blev bekræftet at B-aktierne kan nytegnes af erhververen.

Overdragelse af eksisterende kapitalandele

En anden anvendt metode til at erhververen opnår B-aktierne, kan ske ved overdragelse af allerede eksisterende kapitalandele. Ved denne overdragelse sker der først konvertering af eksisterende A-aktier til nye B-aktier. Ved konvertering sker der endnu ikke overdragelse af aktierne.

Er der tale om en eneaktionær, har ejeren efter konverteringen samme ejerandel, men ejer nu både A- og B-aktier. Aktiernes forlods udbyttet og stemmerettigheder er som bekendt allerede defineret.

Ved et selskab med flere ejere bør alle aktionærer konvertere sin andel af aktierne til nye B-aktier i tilsvarende forhold. Herved sikres, at ingen aktionærers stilling forringes, og hvorved der ikke kan opstå afståelsesbeskatning. Er der derimod sket ændring i aktiens identitet, vil dette sandsynligvis medføre beskatning efter reglerne i aktieavancebeskatningsloven.

Efter etablering af den nye kapitalklasse B, vil B-aktierne nu skulle overdrages til erhververen som led i generationsskiftet og A/B-modellen. Overdragelsen skal ske til handelsværdi. I fastsættelsen af handelsværdien tages der højde for det beregnede forlods udbyttebeløb, hvorved handelsværdi oftest kan fastsættes til kurs 100 af den nominelle værdi på B-aktierne.

Overdragelsen vil typisk ske ved en kontantoverdragelse. Det er dog ligeledes muligt at overdragelsen kan ske ved afgivelse af en gave, hvilket kan medføre gavebeskatning.¹⁴²

Ovenstående beskrevne metode finder også sted i praksis. Et eksempel herpå er SKM2016.52.SR.

I dette bindende svar ønskede hovedaktionæren at anvende A/B-modellen, og ved konvertering af eksisterende aktier at oprette en ny kapitalklasse, B-aktier. Efter konverteringen og oprettelse af den nye kapitalklasse ønskede hovedaktionæren at overdrage sine B-aktier til X ved et kontantsalg. Overdragelsen af B-aktier skal ske til kurs 100.

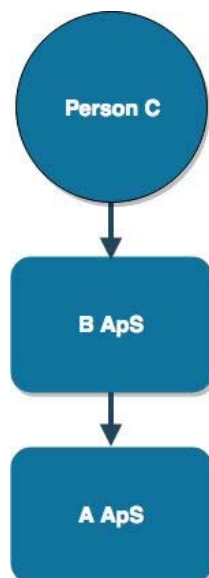
Skatterådet bekræftede i sit svar, at der kunne ske etablering af ny kapitalklasse ved konvertering af eksisterende aktier. Skatterådet bekræftede ydermere at B-aktier kan overdrages til X, såfremt dette er et udtryk for handelsværdi.

6.4 Anvendelse af A/B-modellen - et eksempel fra praksis

I nedenstående afsnit vil vi give et eksempel på anvendelse af A/B-modellen i praksis i forbindelse med et generationsskifte. Eksemplet herpå vil tage udgangspunkt i et bindende svar afgivet af skatterådet i 2011, og afgørelsen har vi også nævnt tidligere i dette kapitel. Vores eksempel på anvendelse af A/B-modellen i praksis vil tage udgangspunkt i SKM2011.79.SR. Eksemplet er medtaget for at give læser en fuldstændig forståelse og gennemgang af A/B-modelens samt dens elementer.

Der er i sagen tale om en helt almindelig lodret holdingstruktur. Spørger er person C, som ejer B ApS 100 %. B ApS ejer driftsselskabet A ApS 100 %. Holdingkonstruktionen er etableret i 2002 ved en handel. Ejerstrukturen kan således vises sådan:

¹⁴² Reglerne om gavebeskatning er behandlet i afsnit 4.

Figur 7: Egen tilvirkning

Person C ønsker, som led i et generationsskifte, at lade sønnen Person D overtage 49 % af anparterne i A ApS. Driftsselskabet A ApS er stiftet i 1988, og har en selskabskapital på 200.000 kr. Overdragelsen er planlagt til at skal ske ved, at Person D via sit eget holdingselskab, E ApS, indskyder 192.157 kr. i selskabskapital i A ApS. A ApS skal forinden dette have forhøjet sin selskabskapital til 392.157 kr. Når kapitalforhøjelsen og overdragelsen er gennemført, vil selskabets kapitalstruktur se således ud:

	Kr.	Ejerandel
Nuværende selskabskapital, ejet af B ApS	200.000	51 %
Forhøjelse selskabskapital, ejes af E ApS	192.157	49 %
Samlet selskabskapital	392.157	100 %

Figur 8: SKM2011.79.SR

Overdragelsen til E ApS er planlagt til at ske ved anvendelse af A/B-modellen, hvor den nuværende selskabskapital på 200.000 kr. vil udgøre A-anparterne, mens forhøjelsen af selskabskapitalen vil udgøre B-anparterne. Opdelingen af A-anparter og B-anparter vil ske ved en vedtægtsændring. Ved generationsskiftet ønskes A/B-modellen anvendt, da E ApS ikke kan løfte den fulde finansiering ved overdragelsen. Ved anvendelse af A/B-modellen kan finansieringen lettes, da B ApS kan modtage en del af betalingen for overdragelsen ved en forlods udbytteret. Denne forlods udbytteret skal prissættes ud fra handelsværdier.

Til fastsættelse af handelsværdien har selskabets rådgivere beregnet en goodwillværdi på 534.000 kr. Beregningen af goodwill er sket ved anvendelse af Skattestyrelsens cirkulærevejledning TSS-2000-10, hvor der er taget udgangspunkt i selskabets seneste 3 års realiserede resultater. Cirkulæret anvendes da der er tale om en handel mellem afhængige parter.

Det er dog både Person C's og Person D's opfattelse, at markedsværdien af goodwill er højere end den beregnet værdi på 534.000 kr., hvorved den beregnet værdi af goodwill ikke tilsvare handelsværdien. Parterne er enige om, at markedsværdien på goodwillen for A ApS udgør 1.350.000 kr. i stedet.

Person C har 9 år tidligere i en handel mellem uafhængige parter anskaffet sig anparterne i A ApS. I denne handel blev goodwillen fastsat til 1.300.000 kr. Udviklingen i selskabet har siden 2002 været positiv, hvorfor Person C og Person D vurderer, at markedsværdien på goodwillen som minimum vil tilsvare de 1.300.000 kr. fastsat tilbage i 2002.

Partnerne er enige om, at selskabets aktiver medtages til bogført værdi, da dette anses som et udtryk for handelsværdien. Dette gælder også selskabets ejendom, der ved seneste regnskabsafslutning havde en bogført regnskabsmæssig værdi på 2.891.584 kr. Spørgers rådgiver har ved en beregning fastsat, at denne værdi også tilsvare markedsværdien. Denne værdi er efter Person C's og Person D's opfattelse også et udtryk for markedsværdien, hvorfor ejendommen i overdragelsen indgår til den regnskabsmæssige værdi på 2.891.584 kr.

Hermed er det kun værdien af goodwill der skal korrigeres fra indre værdi i beregningen af den forlods udbytteret. Person C har udover Person D tre yderligere børn. Det er ikke meningen, at Person D skal forfordes, herunder have A ApS som en gave. Det er således vigtigt for begge parter, at goodwillen svarer til markedsværdien. Person D favoriseres på denne måde ikke fra sine øvrige søskende.

Goodwillen fastsættes i overdragelsen til 1.350.000 kr., hvilket begge parter tilslutter sig. Værdien af selskabet kan ved seneste regnskabsafslutning pr. 30. juni 2010 opgøres til 2.206.000 kr., hvilket kan specificeres sådanne:

	Kr.
Indre værdi ifølge årsrapport 2009/10 (afrundet)	856.000
Beregnet goodwill	1.350.000
Korrigeret værdi af selskabet	2.206.000

Figur 9: SKM2011.79.SR

Den forlods udbytteret for A-anparten kan efterfølgende beregnes, som beskrevet tidligere, ved denne formel: $Ejerandel \text{ af } (selskabsværdi + tegningsbeløb) - tegningsbeløb$. Dette medfører i denne sag, at den forlods udbytteret opgøres således:

	Kr.
Værdi af selskabet	2.206.000
$\div 49 \% \text{ af } (2.206.000 + 192.157) - 192.157 =$	982.940
Forlods udbytteret: $982.940 / 49 \%$	2.006.000

Figur 10: SKM2011.79.SR

Person Cs holdingselskab B ApS skal modtage i alt 2.006.000 kr. i forlods udbytte som betaling for overdragelsen. Det blev mellem parterne aftalt, at den forlods udbytteret skal forrentes med 4 %, svarende til renten på en lang obligation. Samtidig fastsættes det, at udbetalingstiden maksimum kan udgøre 7 år. Der fastsættes ikke noget risikotillæg grundet selskabets forhold og den korte årsmålsbegrænsning.

Den årlige udbetaling af den forlods udbytteret inkl. renter beregnes som nedenstående.

	Kr.
Forlods udbytteret	2.006.000
Forrentning år 1, 4 % (2.006.000 kr. x 4 %)	80.240
Udlodning 2011	-375.000
Forrentning år 2, 4 % (1.711.240 kr. x 4 %)	68.450
Udlodning 2012	-375.000
Forrentning år 3, 4 % (1.404.690 kr. x 4 %)	56.188
Udlodning 2013	-375.000
Forrentning år 4, 4 % (1.085.877 kr. x 4 %)	43.435
Udlodning 2014	-375.000
Forrentning år 5, 4 % (754.312 kr. x 4 %)	30.172
Udlodning 2015	-375.000
Forrentning år 6, 4 % (409.485 kr. x 4 %)	16.379
Udlodning 2016	-375.000
Forrentning år 7, 4 % (50.864 kr. x 4 %)	2.035
Udlodning 2017	-52.899
Saldo	0

Figur 11: SKM2011.79.SR

Spørger stillede fem spørgsmål i sin forespørgsel, og ønskede bindende svar på følgende fra skatterådet:

1. Kan det bekræftes, at den forlods udbytteret før renter og risikotillæg kan fastsættes til kr. 2.006.000?
2. Kan det bekræftes, at der kan bortses fra risikotillæg?
3. Kan det bekræftes, at forrentning af den forlods udbytteret kan foretages med 4,0 % svarende til alternativ rente på en lang obligation?
4. At den maksimale betalingstid udgør 7 år.
5. Såfremt ovenstående punkter ikke kan bekræftes, bedes det oplyses, hvad den forlods udbytteret kan fastsættes til, hvad risikotillæg skal beregnes med og hvilken forrentning der skal anvendes?

Skatterådet besvarede svar var følgende på forespørgslen:

Ad 1) Ja

Ad 2) Ja

Ad 3) Ja

Ad 4) Ja

Ad 5) Bortfalder

Skatterådet gav dermed spørger medhold i alle forespurgte forhold. Til grundlag for sin besvarelse tog Skatterådet udgangspunkt i tidligere kendt praksis på området, og anvendte herunder flere tidligere bindende svar på området.

6.5 Inter vivos kontra mortis causa

Som beskrevet tidligere i denne afhandling, kan et generationsskifte gennemføres i både levende live (inter vivos), eller efter at overdrageren er afgået ved døden (mortis causa), hvorved der er tale om generationsskifte i dødsboet. I denne del af kapitlet vil vi undersøge, hvorledes A/B-modellen finder anvendelse ved generationsskifte dels ved levende live samt ved generationsskifte af dødsbo.

A/B-modellen er en ofte anvendt model ved generationsskifte i levende live. Modellen finder ofte anvendelse ved familiegenerationsskifter, men kan også anvendes ved generationsskifte til øvrige, herunder eksempelvis medarbejdere. Der foreligger herfor en lang række bindende svar, hvor der ønskes generationsskifte mellem familiemedlemmer hvor A/B-modellen anvendes. Disse generationsskifter er oftest fra forældre til børn, hvor A/B-modellen i denne henseende er brugbar til at lette finansieringen. Alle værdiansættelsesmetoder omtalt i afsnit 6.2.3.1 kan anvendes ved et generationsskifte i levende live.

Et eksempel på et generationsskifte i levende live, hvor A/B-modellen anvendes, gives i afsnit 6.4.

A/B-modellen kan også finde anvendelse ved generationsskifte i mortis causa situationer. Der sker hvert år et utal af generationsskifter, hvor overdrager er afgået ved døden inden generationsskiftet er igangsat, og der sker hermed generationsskifte af dødsboet. Det er en forudsætning for, at A/B-modellen kan anvendes ved dødsboer uden udløsning af gavebeskatning, at det udloddede udbytte fra den forlods udbytteret udbetales til dødsboet. Udbetales udbyttet til andre end dødsboet, vil dette medføre gavebeskatning, hvilket bekræftes i SKM2016.52.SR. Sagen gengives i hovedtræk her:

I det bindende svar ønsker Y at generationsskifte til sin søn X. Y ejer aktierne i driftsselskaberne gennem sit holdingselskab. I forespørgslen beder den spørgende Skatterådet forholde sig til fire spørgsmål, herunder oprettelse af ny kapitalklasse, værdiansættelse af forlods udbytteret samt bekræftelse af, at den forlods udbytteret kan tilfalde dødsboet efter Y's død.

Den forlod udbytteret havde spørger beregnet til 189 mio. kr. Det fastsættes dog ved overdragelsen, at udbetalingen af den forlods udbytteret skulle fortsætte frem til Y's død. Dette også på trods af, at det beregnede beløb på 189 mio. kr. allerede er udbetalt, hvorledes udbytteretten vil kunne overstige 189 mio. kr. Såfremt Y skulle afgå ved døden inden, at den forlods udbytteret på 189 mio. kr. er udbetalt til hans holdingselskab, vil udbyttebetalingen fortsætte indtil, at

minimumsbeløbet på 189 mio. kr. er udbetalt. Udbetalingen af udbyttet efter Y's død vil fortsætte til hans holdingselskab, der ejes af dødsboet.

Skatterådet bekræfter, at udbetalingen af den forlods udbytteret kan fortsætte efter Y's død. Skatterådet beretter dog, at udbetalingen skal overgå til boet via boets ejerskab til det selskab, der modtager det forlods udbytte. Såfremt udbyttet ikke udbetales til dette selskab, vil udbetalingen sandsynligvis blive anset for en gave, hvorved der skal ske gavebeskatning af modtager. Slutteligt er det Skattestyrelsens opfattelse, at aktieklasserne, med A-aktier og B-aktier, kan ophæves når et beløb svarende til den forlods udbytteret, der tilhører A-aktierne, er udloddet og Y er afdøet ved døden.

Skatterådet bekræfter hermed i sit svar, at A/B-modellens principper kan anvendes og den skattefrie overdragelse kan ske efter overdragerens død. Det er dog en naturlig forudsætning, at den forlods udbyttebetaling sker til dødsboet. I SKM2016.52.SR blev generationsskiftet igangsat mens overdrager fortsat var i live. Det er vores vurdering, at A/B-modellen også kan anvendes efter, at overdrager er død og herved gennem dennes dødsbo. Gennemgang af offentliggjorte bindende svar for perioden fra første anvendelse af A/B-modellen i 2003 til oktober 2018 viser, at der ikke findes kendt praksis på anvendelse af modellen, hvor overdrager er et dødsbo, og generationsskiftet ved A/B-modellen først påbegyndes efter overdragerens død.

Årsagen til, at modellen ikke har fundet anvendelse ved dødsboer, kan bestå af mange, og der kan selvfølgelig også være tale om tilfældigheder. Vi vurderer, at en af årsagerne til A/B-modellen ikke har fundet anvendelse ved dødsboer, er den lange afviklingstid. Den lange afviklingstid skyldes dels arbejdet med opgørelse af den forlods udbytteret og behandlingstiden af det bindende svar hos Skattestyrelsen, men selvfølgelig hovedsageligt udbetalingen af udbytteretten. Udbetalingsperioden forløber sig ofte over en lang årrække. Som beskrevet ovenfor skal den forlods udbytteret tilfalde dødsboet. Dette medfører, at dødsboet ikke kan afsluttes og endelig opgøres før den forlods udbytteret er afviklet.

Generationsskifte ved anvendelse af A/B-modellen er en stor beslutning, som kræver mange dybe overvejelser. Det skal samtidig sikres, at handelsværdien opgøres korrekt. Modellen er ikke bundet op på nogen lovgivninger, hvorved det ikke er muligt, at knytte udlodningen op på et lovgivningsmæssigt grundlag. Vi vurderer, at en anden årsag til den begrænset anvendelse af A/B-modellen i dødsboer er, at bobestyreren, og herunder arvingerne, ikke tør træffe sådanne beslutninger på vegne af boet. Denne lange behandlingstid samt indhentning af bindende svar, er efter vores opfattelse også en baggrund for, at dødsboet ikke tør anvende A/B-modellen. Samtidig skal det understreges, at anvendelse af A/B-modellen til generationsskiftet i dødsboet kræver, at alle arvingerne er enige om beslutningen.

En årsag til den begrænsede anvendelse kan også ligge i, at bobestyrere, advokater og arvinger ikke kender til at A/B-modellen. Bobestyrere og advokater læner sig ofte op ad de lovgivningsregulerede modeller, og skelner derfor typisk ikke til en ikke-lovreguleret model som A/B-modellen. Revisorer og andre økonomiske rådgivere, der normalt rådgiver om A/B-modellen, er ofte ikke indblandet i udlodningen fra dødsboet, hvorved der ikke ydes den tilstrækkelige rådgivning, der sikre at bobestyrer og arvinger har kendskab til A/B-modellens anvendelsesområde og muligheder.

Afdøde kan i sit testamente indskrive, at mulighederne for forskellige former for generationskifte af afdødes selskab, skal undersøges af bobestyreren. Bobestyreren kommer herved på arbejde, og er nødsaget til at undersøge diverse muligheder, herunder lovregulerede og ikke-lovregulerede metoder til generationsskifte. På denne måde sikrer afdøde, at arvingerne og bobestyreren gør sig en række overvejelser, for at finde den mest optimale løsning for generationsskiftet. Det kan også ske, at afdøde har været mere præcis i sit ønske til generationsskifte, og har i sit testamente indskrevet, at mulighederne for anvendelse af A/B-modellen skal undersøges ved generationsskiftet. Dette tvinger bobestyreren til at kigge i retning mod A/B-modellen, i arbejdet med en løsning af generationsskiftes problematikken.

Ved anvendelse af A/B-modellen i et dødsbo skal det påpeges, at det ikke er muligt, at anvende Ligningsrådets værdiansættelsescirkulære, herunder nærmere bestemt hjælpereglen. Det fremgår af Ligningsvejledningen, at:

"Hjælpereglen finder anvendelse på overdragelser mellem interesseforbundne parter, hvor overdragelsen ikke er omfattet af reglerne om værdiansættelse af aktiver og passiver i dødsboer m.v. og ved gaveafgiftsberegning." ¹⁴³

Det er herfor nødvendigt at anvende andre værdiansættelsesmetoder ved generationsskifte i døde, end den mest gængse ved generationsskifte i levende live. De øvrige beskrevne værdiansættelsesmetoder i afsnittet "værdiansættelse" kan anvendes. Dødsboskatteloven fastsætter ingen regler for værdiansættelse af aktiver og passiver. DBSL § 84 henviser for værdiansættelser af aktiver og passiver i dødsboer til BAL § 12. Det fremgår af BAL § 12, at aktiver og passiver i dødsboer skal værdiansættes til deres handelsværdi på fastsatte opgørelsesdato. Dette stemmer altså overens med, at ved anvendelse af A/B-modellen skal der også anvendes handelsværdier.

Skattemæssigt er der ingen forskel på anvendelse af modellen i inter vivos og mortis causa situationer. Modtagelse af den forlods udbytteret kan ske skattefrit såfremt overdrageren ejer det generationsskiftende selskab gennem et holdingselskab. Dette er ens ved generationsskifte i både ejerlederens levende live og ved død. Ejers aktierne derimod personligt af ejerlederen, vil der ske beskatningen af det modtagne forlods udbytte. Beskatningen sker i både levende

¹⁴³ TSS-cirkulære 2000-9: Værdiansættelse af aktier og anparter

live og efter ejerlederens død som aktieindkomst.¹⁴⁴ Dette betyder, at udbytte beskattes med 42 % over bundgrænsen på 52.900 kr. i 2018.

6.6 A/B-modellens eksistensgrundlag - eksisterer modellen om 10 år?

Som nævnt flere gange tidligere i dette kapitel, har A/B-modellen ingen lovmæssig eksistensgrundlag, og A/B-modellen som vi kender den i dag, er alene bygget op omkring mange års praksis. Vi vil i dette afsnit se nærmere på modellens eksistensgrundlag, herunder hvor stabilt dette grundlag er, og om modellens fremtid er truet.

Siden det første bindende svar vedrørende A/B-modellen i 2003, har modellen løbende udviklet sig gennem de mere end 20 bindende svar, der senere er besvaret af Skattestyrelsen og Skatterådet.¹⁴⁵ At modellen ikke har en lovmæssig hjemmel skyldes, at den bygger på handelsværdier og hermed armslængdeprincippet, hvorved det ikke anses for nødvendigt med en lovgivning, da anvendelse altid bør ske til samme vilkår som ved overdragelse til tredjemand.

De mere end 20 bindende svar har dannet praksis for den A/B-model vi kender i dag. Det er en model som accepteres af Skatterådet såfremt, at det kan påvises i forespørgslen til det bindende svar, at anvendelsen sker til handelsværdier.

De mange års praksis på området, og Skatterådets accept af modellen, har medført, at vi mener, at A/B-modellen kan anses for at være gældende fast administrativ praksis. For, at der kan være tale om, fast administrativ praksis skal der foreligge positive afgørelser eller andre former for tilkendegivelser fra Skattestyrelsen på praksissen, der indikerer, at Skattestyrelsen er positiv indstillet for denne. Det er således ikke tilstrækkeligt, at det kan anses en fast administrativ praksis, at Skattestyrelsen blot hidtil har undladt at gribe ind over for denne praksis. Ved ændring af fast administrativ praksis skal dette varsles, og gælder som udgangspunkt kun fremadrettet.¹⁴⁶

Det er vores opfattelse, at skattemyndigheden har udvist positiv indstilling for A/B-modellens virke, gennem Skattemyndighedens mange års blåstempling af modellen ved bindende svar. De mange års praksis medfører, at vi mener, at der er tale om en fast administrativ praksis.

Modellens status som fast administrativ praksis medfører dog ikke, at dens eksistensgrundlag er sikret til evig tid. I 2017 underkendte Skattestyrelsen i en sag, der endte i Højesteret, pen-

¹⁴⁴ DBSL § 21, stk. 2

¹⁴⁵ Dette er baseret på gennemgang af offentliggjorte bindende svar for perioden fra første anvendelse i 2003 til oktober 2018

¹⁴⁶ Erik Werlauff, Selskabsskatteret 2018/19, 2018, side 34

geinstitutters fradragsret for lønomkostninger ved due diligence udarbejdelse i forbindelse udvidelse af pengeinstituttets forretningsområdet. Fradragsretten havde ellers været anset for fast administrativ praksis i mange år, og hidtil ikke et område, som skattemyndigheden havde berørt.

I SKM2017.512.HR nægtede Højesteret en bank fradrag for den andel af lønudgifter til egne ansatte, der var afholdt i forbindelse med bankens opkøb, samt forsøg på opkøb, af andre bankvirksomheder i 2009 og 2010. Fradraget blev nægtet, da Højesteret ikke fandt, at der var tale om en driftsomkostning jf. statsskatteloven § 6, stk. 1, litra a. Det havde frem til denne afgørelse været anset som fast administrativ praksis, at der var fradrag for udgifter af denne art i forbindelse med opkøb.

Højesteret fandt ikke, i modsætning til Landsretten, at der foreslå en fast administrativ praksis, som afskar Skattemyndighederne fra at nedsætte bankens fradrag for lønudgifterne, der ikke var driftsomkostninger. Højesteret henviste til, at der ikke forelå oplysninger om, at Skattemyndighederne tidligere havde taget stilling til fradragsretten. Slutteligt henviste Højesteret til, at det faktum, at Skattemyndighederne ikke tidligere havde grebet korrigerende ind overfor fradragsretten, kunne sidestilles med en positiv afgørelse i spørgsmålet om fradragsretten. Højesteret mente herfor ikke, at der var belæg for, at der var tale om fast administrativ praksis. Dette medførte at der kunne foretages en korrektion bagudrettet.

Den afsagte dom i 2017 har sidenhen medført, at lovgivningsmagten har ændret loven således, at der nu ved lov er fradragsret for erhvervsmæssige lønudgifter i forbindelse opkøb, udvidelse mv.¹⁴⁷

Afgørelsen fra Højesteret viser, at Skattestyrelsen kan afvige forhold, der har hidtil været anset som fast administrativ praksis, og at Skattestyrelsen udfordrer denne praksis. I ovennævnte sag underkendte Højesteret den ansete fast administrativ praksis med, at Skattemyndigheden ikke tidligere havde taget stilling hertil.

Hvad angår A/B-modellen har Skattestyrelsen tidligere taget stilling til modellen. Dette gælder dels i en lang række bindende svar. Det mest omtalte af disse er SKM2015.274.SR, hvor Skatterådet igen anerkendte anvendelsen af modellen, der ellers havde været mere eller mindre skrinlagt siden 2011, hvor Højesteret ved en domsafsigelse fastlagde, at en transaktionsrække ikke kunne ses som enkeltstående dispositioner, men som en del af en samlet plan. Dette ramte A/B-modellens hovedelement, nemlig vedtægtsændringen. Dommen fra Højesteret medførte, at anvendelsen af A/B-modellen ikke længere kunne ske skattefrit, hvilket medførte et stop for anvendelse af modellen, frem til 2015, hvor et længe ventet bindende svar fra Skatterådet kom. Svaret blåstemplede igen modellen, og har medført, at modellen i 2018 fortsat er en anvendt model ved generationsskifter.

¹⁴⁷ Erik Werlauf, Selskabsskatteret 2018/19, 2018, side 276

Skattemyndigheden har således taget stilling til A/B-modellen, og samtidig blåstemplet dens anvendelse, hvilket ikke var tilfældet i SKM2017.512.HR om pengeinstitutternes fradragsret for lønomkostninger.

Vi anser det for ikke sandsynligt, at Skattemyndigheden igen vil gribe ind over for modellens anvendelse. Modellen har været en succesrig og ofte anvendt model ved generationsskifter. Modellen bygger på handelsværdier og armslængdeprincippet, hvorved anvendelse bør ske på markedsvilkår. Dette sammenholdt med Skattemyndighedens stillingtagen til modellen gør, at vi ser modellen som værende fast administrativ praksis, som gør det svært for Skattemyndighederne at lave indgriben over for.

SKM2017.512.HR viser dog, at der altid er en risiko for, at Skattemyndighederne ændrer holdning, og herved ændrer på, hvad der hidtil har været opfattet som fast administrativ praksis. Det kan selvfølgelig ske ved A/B-modellen, at Skattemyndigheden ændrer holdning til modellen, og fastslår, at regelsættet i A/B-modellen ikke er fast administrativ praksis længere.

Skulle der mod forventning ske en ændring i A/B-modellens eksistensgrundlag, vil dette efter vores opfattelse kun berøre fremtidig anvendelse af A/B-modellen. Allerede igangsatte A/B-modeller, og den løbende afvikling af disse, vil efter vores opfattelse ikke blive berørt. Vores opfattelse begrundes primært i, at det sprængende punkt i A/B-modellen er om vedtægtsændringen kan ske skattefrit, og dette bør de involverede parter have afklaret ved et bindende svar, som Skattemyndigheden ikke senere kan modsige sig. Herudover er det gældende for praksis, der kan anses for værende fast administrativ praksis, at der varsles et krav om ved ændring og denne kun sker fremadrettet.

Samlet set er vi positivt indstillet i betragtninger om A/B-modellens eksistensgrundlag, og vi er overbeviste om, at modellen har sin berettigelse mange år ud i fremtiden. Modellen bygger på handelsværdi og armslængdeprincippet samt fast administrativ praksis. SKM2017.512.HR viste dog, at der kan blive ændret ved opfattelsen af fast administrativ praksis ved en konkret sag. Vi vurderer dog, at der grundet de mange bindende svar omhandlende A/B-modellen skal en praksisændring til, for at medføre et stop i anvendelsen af modellen. Denne ændring skal varsles og gælder kun fremadrettet.

6.7 Delkonklusion

Som det ses ovenfor er den forlods udbytteret et effektivt værktøj til generationsskifte, da modellen giver mulighed for en sælgerfinansiering via selskabet. B-aktierne har ikke mulighed for at modtage udbytte den første årrække, men til gengæld kan der opnås en stor ejerandel i selskabet til en overkommelig anskaffelsessum.

A/B-modellen er en ikke-lovregulerede model og er herved ikke baseret på nogen lovgivning, men finder udelukkende anvendelse på tidligere praksis. Anvendelse finder anvendelse ved både generationsskifte inter vivos og mortis causa.

Modellens bærende punkt er en opdeling i to kapitalklasser, hvorefter den ene kapitalklasse tillægges en forlods udbytte. Denne forlods udbytte skal fastsættes til handelsværdien. Værdiansættelsen er ofte vanskelig, da der er tale om unoterede aktier eller anparter, hvor der ikke kendes handelsværdi fra tidligere. Samtidig sker anvendelse ofte ved interesseforbundne parter, hvor der ikke altid er modstridende interesser.

7 Sammenfatning og konklusion

Indenfor de kommende 10 år forventes mere end 23.000 danske virksomheder at skulle generationsskifte, således yngre kræfter kan komme til. Et generationsskifte er dog aldrig let, og er forbundet med en række valg og fravalg. De svære overvejelser medfører i flere tilfælde, at senior ikke får generationsskiftet i tide, hvorved han tager virksomheden med sig i graven.

Et veltilrettelagt generationsskifte kan være medvirkende til, at erhververen får en god start som selvstændig, og er herved afgørende for, at virksomheden kan fortsætte sin udvikling. Toppen af dansk erhvervsliv afspejler, at med veludførte løbende generationsskifter er det muligt, at udvikle virksomheden til at blive en international succes. Et generationsskifte kan gennemføres ved både lovregulerede og ikke-lovregulerede modeller, og kan ske mens overdrager er inter vivos (latin af mellem de levende) eller mortis causa (latin af hensyn til døden). De mange muligheder gør, at senior kan strande i processen med generationsskifte. Vi har i denne afhandling undersøgt muligheder for generationsskifte i levende live kontra ved døde. Afhandlingen har taget udgangspunkt i både lovregulerede og ikke-lovregulerede modeller til generationsskifte i danske selskaber.

7.1 Lovregulerede modeller

Succession er en ofte anvendt lovreguleret model til generationsskifte. Successionsmodellen har sin fordel ved, at erhververen indtræder i overdragerens skattemæssige stilling. Dette medfører, at overdrageren ikke skal svare skat ved generationsskiftet. Den latente skat, der ikke udløses ved overdrager, videregår til erhververen, hvor denne indtræder i overdragerens skattemæssige stilling. Indtrædelsen sker i både anskaffelsestidspunkt, afskrivningssaldi og hensigten med anskaffelsen. Som godtgørelse for overtagelse af den latente skattebyrde får erhververen en "rabat" i sin anskaffelsestidspunkt. Denne rabat kaldes for en passivpost.

Den lovregulerede successionsmodel finder anvendelse både i inter vivos og mortis causa situationer. Vi har i afhandlingen ved anvendelse af lovgivning og praksis på området beskrevet og analyseret modellens anvendelsesområde og retsvirkning.

Ved anvendelse af succession i levende live skal en række betingelser være opfyldt. Der kan først og fremmest ikke succederes i aktiver med tab, og samtidig skal overdragelsen bestå af minimum 1 % af aktiekapitalen. Personkredsen, der kan succedere i overdragelsen er bred, men det er gældende, at erhververen skal have en tilknytning til overdrager. Denne tilknytning kan være familiær, arbejdsrelateret eller til tidligere ejer. Anvendelsesområdet strækker sig til både fysiske og juridiske personer. Det er overdragerens og erhververens beslutning om overdragelsen skal ske til succession, når betingelserne herfor er opfyldt.

Retsvirkningen ved succession i levende live er, at overdrager ikke beskattes af sin skattemæssige avance ved afståelsen. Er der tale om aktier i et selskab, vil beskatningen have udgjort 42 %. Som opvejning for den manglende beskatning overtager erhverver en latent skattebyrde. Som modsvar hertil får denne et nedslag i overdragelsessummen i form af en passivpost.

For anvendelse mortis causa er det også en betingelse, at der kun kan ske succession i aktiver med gevinst samt at aktierne skal udgøre minimum 1 % af kapitalen. Personkredsen der kan anvende successionsreglerne er mere indskrænket mortis causa end inter vivos. Begrænsningen ligger først og fremmest i, at virksomheden som udgangspunkt skal overgå til de arveberettigede arvinger, som oftest består af en eventuelt en længstlevende ægtefælle samt afdødes børn. Skal der ske overdragelse ved succession til øvrige personer end de legale arvinger, skal dette være indskrevet i afdødes testamente. Dette vil hermed sige, at skal en nær medarbejder gennem mange år overtage virksomheden efter afdøde, skal dette være indskrevet i afdødes testamente. Der ligger samtidig en begrænsning i, at personer der ikke tilhører den nærmeste familie eller er nærmedarbejder, ikke kan succedere i et beløb større end deres arvelod.

De to største begrænsninger ved anvendelse af successionsmodellen efter ejerlederens død, er dels, at erhverver ikke har direkte indflydelse på, om overdragelsen sker med succession eller med beskatning i dødsboet. Hvilken metode der vælges til overdragelsen er boets beslutning. Den største begrænsning ligger dog i, at successionen ikke kan ske til en juridisk person. Dette udelukker succession til både erhververs selskab samt til en fond. Placering af en familiedrevet virksomhed i en eller flere fonde, er en ofte anvendt metode til sikre kontinuitet og bevare virksomheden i familiens eje. Det kan dog ikke ske ved succession, når generationsskiftet sker fra efter ejerlederens dødsfald.

Alternativet til succession fra et dødsbo er at lade aktivet beskattes i dødsboet. Bobeskatningen fratrækkes i arvesummen, hvorved den enkelte arvings arvelod mindskes. Da den beregnet passivpost ved succession ofte er lavere end beskatningen, er det således i de øvrige arvingers interesse, at lade udlodningen ske ved succession. Dette medfører dog for erhververen, at denne overtager en latent skat.

Ens for anvendelsen af successionsmodeller ved levende live og fra et dødsbo er, at værdiansættelsen skal ske på markedsvilkår og herved tilsvare handelsværdien. Fastsættelsen af handelsværdien på et eller flere selskaber er ofte meget vanskelig for unoterede aktier og anparter. Skatterådet har herfor udarbejdet et cirkulære, der med fordel kan anvendes til værdifastsættelsen. Dette cirkulære er kendt som hjælpereglen. Hjælpereglen, der er valgfri at anvende, tager udgangspunkt i selskabets indre værdi, og foretager herefter en række korrektioner til de enkelte aktiver, så der opnås en værdi tilsvarende til handelsværdien, herunder tillægges af goodwill. Hjælpereglen finder dog ikke anvendes ved udlodning fra dødsboer. Ved

udlodning fra dødsboer er det vores anbefaling, at der indhentes en uvildig vurdering til fastsættelse af handelsværdien. En værdiansættelse er altid forbundet med en række skøn, som kan anses for at være subjektive. Ved anvendelse af en uvildig vurderingsmand sikres, at ingen arvinger forfordes ved, at erhverver af virksomheden har haft indflydelse på værdiansættelsen. En anden fordel ved anvendelse af en sagkyndig vurdering er, at denne er bindende for Skattestyrelsen, såfremt den sagkyndige er tiltrådt af skifteretten. Herved mindskes risikoen for, at Skattestyrelsen senere korrigerer den fastsatte handelsværdi.

Som nævnt flere gange i denne sammenfatning allerede, er passivposten et udtryk for det nedslag i overdragelsessummen som erhverver får, for at overtage en latent skattebyrde fra overdrager. Fastsættelsen af passivpostens størrelse sker på baggrund af den lavest mulige skattepligtige fortjeneste, som ville være fremkommet såfremt der skulle ske beskatning hos overdrager. Passivposten kan medtages til 22 % af den beregnede avance ved aktier, og 30 % af den beregnede avance for aktiver ved øvrige successioner.

Effekten ved anvendelse af successionsmodellen er den samme ved anvendelse i ejerlederens levende live som efter dennes død. Overdrager afståelsesbeskattes ikke, mens erhverver overtager en latent skattebyrde. Successionsmodellen har to fordele ved generationsskifter. For det første medfører succession, at der ikke skal tænkes på den skat, som overdragelsen vil udløse hos overdrager. For det andet medfører anvendelse af succession, at finansieringskravet til erhverver mindskes, grundet passivposten fratrækkes.

De grundlæggende betingelser, herunder opfyldelse af 1 % reglen samt kun succession i avancer, ligger meget op ad hinanden ved inter vivos og mortis causa. Lighederne ved anvendelse af successionsmodellen ved levende live og døde stopper dog, når det kommer til anvendelsesområde. Mens successionsmodellen ved levende live har et bredt anvendelsesområde, er dette mere indskrænket ved udlodning fra et dødsbo. Herfra er det ikke muligt at succedere til en juridisk person, hvilket medfører at succession til erhververs selskab eller til en fond ikke er muligt. Samtidig er det kun muligt, at succession kan ske ved udlodningen såfremt, at erhverver er indskrevet i afdødes testamente, når erhverver ikke er en legal arving. Erhverver har ikke direkte indflydelse på, om overdragelsen skal ske med succession eller beskatning i dødsboet. Dette afgøres af dødsboet, der beslutter hvorledes udlodningen skal ske. Disse begrænsninger medfører, at vi anser successionsmodellen som langt mere anvendelig ved inter vivos situationer fremfor mortis causa.

7.2 Bo- og gaveafgift

Bo- og gaveafgift er relevant for generationsskifter i både levende live og ved død. Ved generationsskifte fra dødsboer er det relevant, at kende til reglerne om boafgift, arveudlodning fra

et dødsbo til nærtbeslægtede medfører en bobeskatning på 15 %. Er der tale om en arveudlodning, der ikke er tilfaldet nærtbeslægtede udgør boafgiften hele 36,25 %. Denne beskatning kan, som benævnt i ovenstående afsnit, udgås ved anvendelse af reglerne om succession.

Ved generationsskifte i levende live kan der også udløses en gavebeskatning. Dette kan ske i flere situationer. Overdrages virksomheden til under handelsværdi, vil dette udløse en beskatning hos erhververen, da det anses for en gave, når erhververen har modtaget virksomheden til under handelsværdien. Er erhververen indenfor gavekredsen nærtbeslægtede, vil beskatningen udgøre 15 %. Er der tale om fjernere slægtninge skal der betales 36,25 % i gaveafgift. Sker generationsskifte i sidste tilfælde til personer uden for gavekredsen, vil beskatningen ske som indkomstskat hos erhververen. Indkomstskatten er højere end gavebeskatningen på 36,25 %. Gavebeskatningen ses i praksis også udløst i tilfælde, hvor overdrager ønsker, at erhverver skal overtage en del af virksomheden i gave.

Bo- og gaveafgiften spiller hermed ofte en aktiv rolle ved generationsskifter, og mange virksomhedsejere har fulgt interesseret med i regeringens lovforslag, om nedsættelse af bo- og gaveafgiften frem til 2020. I lovforslaget, der er fremsat i 2017, men fortsat ikke vedtaget, sker der en årlig nedtrapning med tilvirkende kraft af bo- og gaveafgiften. I lovforslaget slutter nedtrapning i 2020, hvor bo- og gaveafgiften herefter udgør 5 %.

En nedsættelse af bo- og gaveafgiften vil efter vores vurdering medføre en øget mulighed for generationsskifter. Det er samtidig vores vurdering, at nedsættelsen på i alt 67 %, vil medføre, at flere generationsskifter inter vivos, vil blive gennemført med en gave som en del af overdragelsessummen. Samtidig er det også vores vurdering, at succession ved udlodning fra dødsboer vil mindskes, da boafgiften fremadrettet vil udgøre en lille del af det samlede boslod.

7.3 Begrænsning af arv

Arvelader kan have en række tvangsarvinger, hvor det ikke er muligt for arvelader ved testamente at undslippe udbetaling af arv til disse. Tvangsarvingerne er arveladers ægtefælle, børn, børnebørn eller oldebørn. Arveloven giver dog mulighed for, at arvelader kan begrænse denne tvangsarv. Begrænsningen kan som udgangspunkt ske ned til 25 % af arvingens arvelod. Der er med ændringen af arveloven i 2006 givet en øget dispositionsfrihed for arvelader, hvilket medfører, at denne kan begrænse arven yderligere end de 25 % af arvelodden. Der er nu mulighed for at nedsætte tvangsarven til en beløbsmæssig minimumsgrænse, der indeksreguleres årligt. For 2018 udgør beløbet 1.260.000 kr.

Muligheden for begrænsning af arven, kan spille en vigtig rolle i forbindelse med et generationsskifte efter ejerlederens død. Den øgede dispositionsfrihed for arvelader medfører, at denne

kan tilpasse sin arv således, at den udtænkte erhverver af virksomheden kan få den bedst mulige start herpå. Den større arvelod til erhververen medfører, at denne ikke skal gældsætte sig ved overdragelsen, og virksomheden ikke belastes ved, at der skal genereres overskud til betaling for overdragelsen.

Forefandt muligheden for begrænsningen af arv ikke, ville det medføre, at generationsskifte fra død, var langt mindre attraktiv, da dette ville være en stor begrænsning af arveladers dispositionsret, og muligheden for et effektivt generationsskifte til erhververen.

7.4 Ikke-lovregulerede modeller

Et generationsskifte er også muligt ved anvendelse af generationsskiftemodeller, der ikke er lovreguleret, som er gældende for successionsmodellen. I vores afhandling har vi gennemgået mulighederne for anvendelse af den ikke-lovreguleret A/B-model. Modellen er en lettilgængelig model til generationsskifte, og afhjælper den ofte opstående finansieringsproblematik. Modelens anvendelse sker på markedsvilkår, hvilket medfører, at erhverver ikke opnår en rabat, gave eller lignende ved anvendelse af A/B-modellen.

A/B-modellen er bygget op omkring en forlods udbytteret, der sikrer overdrageren betaling for sin virksomhed. Den forlods udbytteret sikres i selskabets vedtægter. Selskabets kapital opdeles i to kapitalklasser, hvor til A-aktierne er knyttet den forlods udbytteret. Denne opdeling sker også ved en vedtægtsændring. Ved denne vedtægtsændring er det meget vigtigt, at dette ikke vil blive anset for en afståelse for den nuværende ejer. Anses vedtægtsændringen som en afståelse vil dette medføre beskatning, hvorved idegrundlaget ved A/B-modellen forsvinder. For at vedtægtsændringen ikke anses for afståelse, er det vores anbefaling, at denne foretages mens der fortsat kun er ejer, hvorved dennes stilling ikke forringes.

Den forlods udbytteret fastsættes på baggrund af virksomhedens handelsværdi. Handelsværdien, der skal fastsættes på markedsvilkår, kendes ofte ikke ved unoterede aktier, da disse ofte ikke er handlet tidligere, og værdien på handel med lignende virksomheder offentliggøres typisk ikke. Værdien er således ofte rigtig svær at fastsætte, som det også var gældende ved successionsmodellen. Fastsættelsen af værdien sker også ved A/B-modellen ofte ved, at anvendelse af en beregningsmodel. I vores afhandling har vi ved A/B-modellen givet eksempler på to beregningsmodeller samt et eksempel på anvendelse af en vurderingsekspert.

Skattestyrelsens cirkulære om værdiansættelse af unoterede aktier, hjælpereglen, finder også anvendelse ved værdiansættelse ved A/B-modellen. Hjælpereglen er ofte anvendt i praksis, og reglen er i flere bindende svar fra Skatterådet godkendt som værdiansættelsesmetode ved A/B-modellen. Hjælpereglen kombineres ofte med Skattestyrelsens cirkulære vedrørende værdian-

sættelse af goodwill. I goodwillcirkulæret tages udgangspunkt i virksomheden realiserede resultater for de seneste tre år. Ved beregningen af goodwillværdien tages ydermere højde for forventet levetid af goodwillen, en forrentning af selskabets aktiver samt en kapitaliseringsfaktor. Anvendelse af hjælpereglen og goodwillcirkulære er mest relevant for konjunkturfølsomme virksomheder med svingende indtjening. Eksempler herpå er industrielle og detailvirksomheder. I afhandlingen gøres der dog opmærksom på, at hjælpereglen ikke finder anvendelse ved dødsboer.

Den anden beregningsmodel ved værdiansættelse, der er medtaget i denne afhandling er DCF-modellen, der værdiansætter virksomheden på baggrund af de diskonterede pengestrømme. Denne model finder ofte anvendelse ved virksomheder med en fast strømlinet indtjening. Et eksempel herpå kan være et selskab med en række udlejningsejendomme. DCF-metoden tager udgangspunkt i en budgettering for de kommende års drift og en terminalperiode, hvorved det frie cash flow beregnes. Det beregnede cash flow diskonteres med en diskonteringsfaktor der afspejler virksomhedens risikoprofil. Efter diskonteringen findes virksomhedens værdi ved opgørelse af kapitalværdien ved beregning af nutidsværdien af det frie budgetterede cash flow. Der forefindes flere eksempler fra praksis, hvor DCF-modellen er anvendt til værdiansættelse i A/B-modellen.

Slutteligt til fastsættelse af handelsværdien blev i afhandlingen behandlet anvendelse af en vurderingsekspert. Ved indhentelse af en uvildig vurdering sikres, at værdiansættelse sker på markedsvilkår, og uden subjektive skøn. En uvildig vurdering kan eksempelvis udarbejdes af en rådgiver, herunder revisor, en fagmand inden for en bestemt branche eller en statsautoriseret ejendomsmægler. Ved anvendelse af A/B-modellen i dødsboer anbefaler vi i særdeleshed, at en uvildig vurdering anvendes til værdiansættelsen.

Til den beregnede værdi af virksomheden tillægges et fastsat rente- og risikotillæg. Rente- og risikotillægget skal fastsættes på markedsvilkår. Rentetillægget medtages for at godtgøre, at overdrageren ikke modtager betaling for overdragelsen før en årrække senere. Risikotillægget skal afspejle den risiko overdrager påtager sig ved ikke at modtage betaling før senere. Såfremt selskabet realiserer underskud i årsmålsbegrænsningen kan overdrageren risikere ikke at modtage sin forlods udbyttet. Denne risiko godtgøres i risikotillægget.

A/B-modellen har et bredt anvendelsesområde og finder anvendelse ved både interesse og ikke-interesseforbundne parter. Modellens væsentligste begrænsning er, at den kun finder anvendelse ved selskaber, og dermed ikke i personlig ejet virksomheder. Det er dog vores vurdering, at dette kun er en lille svaghed, da hovedparten af virksomheder der skal generationsskiftes drives i selskabsform. I praksis har modellen været mest anvendt i inter vivos situationer, og ofte blandt afhængige parter. Der forefindes dog også praksis, hvor modellen er anvendt til generationsskifte til en medarbejder, eller blandt helt uafhængige parter. Den manglende

kendte praksis ved anvendelse af modellen i mortis causa situationer, skyldes efter vores vurdering, at modellen har en lang løbeperiode, hvilket medfører, at boet ikke kan afvikles før enten den forlods udbytteret er udbetalt, eller før åremålsbegrænsningen er udløbet. En anden årsag hertil kan være bobestyrerens manglede kendskab til A/B-modellen, eller at denne ikke tør påbegynde sådan beslutning på boets vegne.

Ved anvendelse af A/B-modellen er det vores klare anbefaling, at der indhentes et bindende svar fra Skattestyrelsen. Et bindende svar en billig skattemæssig forsikring, der sikrer, at Skattestyrelsen har nikket ok til anvendelsen af modellen i den givne situation samt accepteret de anvendte værdier. Det bindende svar anbefales, da modellen ingen lovmæssig eksistens har, og der ofte behandles store værdier ved anvendelsen. En senere underkendelse fra Skattestyrelsen, vil have store skattemæssige og økonomiske konsekvenser for både overdrager og erhverver.

Modellen er en ikke-lovregulerede model, og bygger alene på tidligere praksis. Skattestyrelsen har i mere end 20 bindende svar accepteret modellens anvendelse, hvorved modellen efter vores opfattelse må anses for værende fast administrativ praksis. Med status som værende fast administrativ praksis, vil en ændring af modellen kræve, at Skattestyrelsen varsler en praksisændring. Ændringen vil samtidig kun gælde fremadrettet. Vi anser det dog ikke for sandsynligt, at Skattestyrelsen vil gribe ind over for modellen. Modellen er baseret på armlængdeprincippet, og anvendelse sker herfor på markedsvilkår, hvilket Skattestyrelsen ikke bør lave indgreb imod. Er Skattestyrelsen af den opfattelse at anvendelsen ikke sker på markedsvilkår, må Skattestyrelsen gribe ind i de enkelte sager og forhøje den forlods udbytteret.

A/B-modellen er et godt værktøj til løfte finansieringen i forbindelse med et generationsskifte. Finansieringen er ofte en hæmsko i forbindelse med et generationsskifte, da erhverver ofte ikke kan frembringe den nødvendige likviditet til at betale overdragelsessummen. Ved anvendelse af A/B-modellen sikre overdrager også, at denne har en indflydelse i virksomheden i perioden efter det påbegyndte generationsskifte. Grundlæggende finder modellen anvendelse ved både generationsskifte inter vivos og mortis causa, men i praksis finder vi modellen mest anvendelig i inter vivos situationer. Dette skyldes, at dødsboet ikke kan afsluttes før, at den forlods udbytteret er udløbet eller indfriet. Det anses ikke for hensigtsmæssigt for eventuelt øvrige arvinger, at dødsboet ikke kan afsluttes, hvorved de kan lukke kapitlets omkring afdøde i deres liv.

7.5 Konklusion

I nærværende afhandling har vi belyst mulighederne for generationsskifte i et selskab. Ved analysen har vi haft fokus på, hvorledes generationsskifte bedst muligt kan foregå samt om der kan være en fordel i at generationsskifte efter ejerlederens død fremfor i levende live.

Det er vores vurdering, at det mest optimale generationsskifte gennemføres i ejerlederens levende live. Det er afgørende for ejerlederen, at dennes ønsker efterkommes, og generationsskiftet bliver succesfuldt således, at dennes hjertebarn klare sig godt i fremtiden.

Vi har gennem denne afhandling analyseret, at overdragerens ønsker bedst muligt efterkommes såfremt generationsskiftet sker i levende live. Dette skyldes primært, at et generationsskifte i død stiller meget høje krav til afdødes testamente. Hvis dette ikke er udførligt, skal virksomheden som udgangspunkt i dødsboet deles mellem de legale arvinger, og overdragerens ønsker til generationsskifte kan muligvis ikke gennemføres. En fodfejl i testamentet kan ikke repareres, hvilket kan medføre, at hele generationsskiftet efter overdragerens ønske kan falde til jorden. Sker generationsskiftet i overdragerens levende live, kan generationsskiftet løbende tilpasses, så overdragerens ønsker efterleves. Dette giver en langt større fleksibilitet og sikkerhed for, at overdragerens ønsker til generationsskiftet efterleves.

Skat spiller *altid* en stor rolle ved dispositioner for en virksomhedsejer. Både overdrager og erhverver ønsker at opnå den lavest mulige udløsning af skattebetaling ved generationsskiftet. Vores analyse har dog vist, at skattemæssigt er der begrænset forskel på, om generationsskiftet sker i levende live eller i dødsboet, hvilket gælder for både succession og anvendelse af A/B-modellen. Der udløses ingen afståelsesbeskatning for overdrager ved skattemæssig succession, idet erhverver indtræder i den skattemæssige stilling – både i levende live og fra et dødsbo.

Anvendes A/B-modellen aktiebeskattes det modtagne udbytte med 42 %, hvilket gør sig gældende inter vivos og mortis causa. Er der derimod etableret en holdingstruktur kan udbytteudlodningen ske skattefrit fra det generationsskiftende selskab.

Den efterspurgte fleksibilitet fra senior ved generationsskifte gør sig gældende ved både den lovregulerede successionsmodel samt den ikke-lovregulerede A/B-model. Successionsmodellen i mortis causa situationer begrænser dog anvendelsesmuligheden, da der kun kan ske succession til fysiske personer. Det er derfor ikke muligt, at gennemføre generationsskiftet med succession til en fond upåagtet af, at dette er overdragerens ønske. Det er dødsboet beslutning om der skal ske udlodning ved succession eller om udlodningen i boet skal beskattes. Erhverver får herved ingen direkte indflydelse på, om denne påbyrdes en latent skattebyrde med anvendelse af succession, hvilket vi anser for uhensigtsmæssigt.

Akilleshælen ved anvendelse af den ikke-lovregulerede A/B-model i mortis causa situationer, ligger i modellens løbetid. Udbetalingen af den forlods udbyttet skal tilfalde dødsboet, og dødsboet kan herved ikke afsluttes før der er sket fuld udbetaling af den forlods udbyttet, eller at årsmålsbegrænsningen er udløbet.

Dette gør, at vi anbefaler, at generationsskifte foretages, mens overdrageren er i live fremfor efter overdragerens død. Sker der et pludseligt dødsfald hos ejerlederen, er det vores anbefaling, at generationsskiftet sker ved anvendelse af successionsmodellen, da denne sikrer, at dødsboet kan afsluttes indenfor en overkommelig periode.

Ingen virksomheder er ens, hvorfor det kan være vanskeligt at give et sammenfattende svar på, om generationsskiftet skal ske ved successionsmodellen eller A/B-modellen, når senior er i levende live. Det er derfor vores vurdering, at A/B-modellen er den bedst anvendelige metode. Sammenholder vi med successionsmodellen er der en del begrænsninger i dens anvendelsesområde, fordi overdrageren ikke kan frit vælge i personkredsen. Ikke nok med det, bliver erhververen pålagt en skattebyrde, der potentielt udløses til høj aktiebeskatning på 42 % - mod blot at få en passivpost på *kun* 22 %.

På baggrund af ovenstående er vores konklusion, at A/B-modellen er den bedst anvendelige ved generationsskifte. Den er bedst anvendelig for både overdrager og erhverver, da der ikke er en begrænsning i en bestemt personkreds og samtidig et beskedent likviditetskrav til erhververen. Til trods for den mulige langstrakte overdragelsesperiode, hvor overdrageren har en risiko, bliver denne kompenseret med et rente- og risikotillæg. Samtidig har overdrageren en bestemmelse i selskabet, der sikrer et løbende generationsskifte med rådgivning og sparring til erhverver. Den absolutte fordel ved A/B-modellen, er modellens skattefrie element, hvor overdragelsen hverken udløser skat nu, eller på længere sigt.

8 Litteraturliste

8.1 Bøger

- Anders Nørgaard Laursen, Inge Langhave Jepsen og Jane Bolander, Lærebog om indkomstskat, 17. udgave, 2017
- Birgitte Sølvkjær Olesen, Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag, 5. udgave, 2017
- Erik Werlauff, Selskabsskatteret 2018/19, 20. udgave, 2018
- Erik Werlauff, Arv & skifte, 9. udgave, 2017
- Gabriel Hawawini og Claude Viallet: Finance For Executives – Managing for Value Creation, 4. udgave, 2011
- Jane K. Bille, Skattemæssig succession, 2006
- Kim Pedersen, Generationsskifte og strukturering, 2016

8.2 Rapporter

- Bekendtgørelse om regulering af beløb i henhold til arveloven - BEK nr. 1254 af 22/11/2017
- Bilag 9, Lovforslag 183, 2016-2017, Morten Bennedsen, Københavns Universitet
- FSR: Faglig notat om den statsautoriserede revisors arbejde i forbindelse med værdiansættelse af virksomheder og virksomhedsandele
- Lovgivning, Folketingsåret 2018/2019, Statsministeriet, oktober 2018
- Rapport "Beskatning ved overdragelse af erhvervsvirksomheder til erhvervsdrivende fonde", udgivet af Skatteministeriet, udgivet den 26. juni 2018
- Regeringens regeringsgrundlag "Sammen for fremtiden", juni 2015
- René Yssing Rasmussen, AAU, Valgfag omstrukturering, Lektion 7, 2017
- SKATs Vejledning om Transfer Pricing; kontrollerede transaktioner

8.3 Skattestyrelsens Juridiske Vejledning 2018-2

- C.A.6.2 Afgiftspligtige gaver
- C.B.2.1.4.8 Vedtægtsændringer
- C.B.2.1.4.5.1 Værdiansættelse ved bo- og gaveafgiftsberegning
- C.B.3.5.4.3 Fast ejendom
- C.B.3.5.4.4 Aktier
- C.B.2.13.1 Familieoverdragelse med succession
- C.C.2.1.3.3.2 Næring
- C.C.6.4.1.2 Værdiansættelse af goodwill
- C.C.6.7 Succession ved overdragelse af virksomhed

- C.C.6.7.2 Succession efter KSL § 33 C
- C.D.11.1 Armslængdeprincippet i LL § 2
- C.E.4.2.1.1 Generel regel om den længstlevende ægtefælles succession i afdødes skattemæssige stilling
- C.E.3.3.4.3.4.2 Hvordan opgøres, om et selskab er omfattet af pengetanksreglen?
- C.E.9.3.1 – Hvornår kan dødsboet beregne passivpost?
- C.E.9.3.3 – Skattestyrelsens ændring af passivposter og dødsboets klagemuligheder
- C.H.2.1.8.2 Afståelses- og anskaffelsessummen ved andre overdragelser end almindeligt salg/køb

8.4 Værdiansættelsescirkulærer fra Skattestyrelsen

- TSS-Cirkulære 2000-05 af 15. marts 2000: Fast ejendom
- TSS-Cirkulære 2000-09 af 28. marts 2000: Værdiansættelse af aktier og anparter
- TSS-Cirkulære 2000-10 af 28. marts 2000: Vejledende anvisning om værdiansættelse af goodwill
- Cirkulære nr. 185 af 17. november 1982: Værdiansættelsescirkulæret

8.5 Afgørelser, domme, kendelser, SKM-meddelelser mv.

Tfs2000.368.LSR	Gaveoverdragelse – to selvstændige gavegivere
Tfs2000.560.H	Aktionæroverenskomst - kursfastsættelse
Tfs2001.174.LSR	Fuld skattepassivering ved delvis gave
Tfs2002.447Ø	Betaling af tillægsboafgift – ej fælles bopæl sidste 2 år før død
Tfs2003.848.LSR	Pengetank – driftsmæssig likviditet
Tfs2005.740.LSR	Anskaffelsestidspunkt – sontring vedligehold og forbedring
Tfs2006.620.Ø	Tillægsboafgift – fælles bopæl
Ufr2010.1542.H	Passivpost – ejendomshandelsværdi på udlægstidspunkt
SKM2002.50.LSR	Afskrivningsperiode for goodwill
SKM2003.66.LR	Generationsskiftemodel - ny anpartsklasse
SKM2004.176.LR	Skattemæssig succession
SKM2004.416.LR	Generationsskiftemodel - ny anpartsklasse
SKM2005.166.LSR	Succession – Klientkontomidler - pengetanksaktiver
SKM2007.58.SR	Forældresalg
SKM2007.106.SR	Aktier – generationsskifte - pengetanksreglen
SKM2008.876.LR	Succession ved virksomhedsoverdragelse - bindende svar
SKM2009.411.SR	Succession - nær medarbejder - beskæftigelseskrav
SKM2010.2.SR	Generationsskiftemodel - A/B-aktier - forlodsudbytteret
SKM2010.516.SR	Generationsskifte - uafhængige parter - A/B-aktier

SKM2010.611.SR	Værdiansættelse og indgangsværdi for porteføljeaktier
SKM2011.79.SR	Forlods udbytteret og generationsskifte
SKM2011.406SKAT	Styresignal - Værdiansættelse ved overdragelse med succession
SKM2011.501.HR	Skattefri tilførsel af aktiver - efterfølgende udlodning
SKM2011.650.SR	Køberet til ægtefælles kapitalandele - konkursbo
SKM2011.797.ØLR	Goodwill - interesseforbundne parter
SKM2012.355.SR	Succession - ægtefælle - aktier
SKM2012.479.LSR	Overdragelse af anparter med skattemæssig succession
SKM2015.195.SR	Generationsskifte - A/B-model - DCF
SKM2015.674.SR	Aktieombytning - A/B-aktier - ejertidsnedslag
SKM2016.52.SR	Vedtægtsændring med etablering af aktieklasser
SKM2016.219.SR	A/B-model - for lav årlig opskrivning af den forlods udbytteret
SKM2016.627.LSR	Spørgsmål vedrørende kursfastsættelse af udskudt skat i dødsbo.
SKM2017.200.ØLR	Værdiansættelse af anparter ved fraflytning
SKM2017.512.HR	Fradrag for driftsomkostninger - alm. løn til egne ansatte
SKM2018.113.SR	Driftsmidler i leasingaftale ikke passiv kapitalanbringelse
SKM2018.138.SR	Disposition ikke omfattet af boafgiftslovens § 23 a
SKM2018.375.SR	Næringsejendom ikke omfattet af værdiansættelsescirkulæret

8.6 Internet

- <https://erhvervsstyrelsen.dk/aendringer-i-selskabsloven-er-traadt-i-kraft>
- <https://www.eu.dk/da/danmark-i-eu/euret-i-danmark>
- <https://www.dr.dk/nyheder/samlet-blaa-blok-aabner-opgoer-med-arveafgift>
- https://www.fsr.dk/Faglige_informationer/Skat/Faglige%20informationer%20fra%20sekretariatet/2017/Nedsaettelse%20af%20bo-%20og%20gaveafgiften%20ved%20generationsskifte%20af%20erhvervsvirksomheder
- http://m.fsr.dk/Faglige_informationer/Skat/Faglige%20informationer%20fra%20sekretariatet/2015/Skatteaadet%20underkender%20SKAT%20paa%20AB%20modeller
- https://www.ft.dk/samling/20061/lovforslag/l100/20061_l100_som_fremsat.htm
- https://www.ft.dk/samling/20161/lovforslag/l183/20161_l183_som_vedttaget.htm
- https://www.ft.dk/samling/20161/lovforslag/l183/20161_l183_som_fremsat.htm

- <https://www.ft.dk/samling/20161/lovforslag/L183/bilag.htm>
- <https://www.fyens.dk/Danmark/Arveafgift-sender-minister-i-samraad/artikel/3258067>
- <https://www.information.dk/debat/leder/2018/05/saenke-arveafgiften-tage-faelleskassen-give-riges-boern>
- <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=194603>
- <https://skat.dk/skat.aspx?oid=148374>
- <https://skat.dk/SKAT.aspx?oid=146517>
- <https://www.skm.dk/aktuelt/presse/pressemeddelelser/2015/februar/regeringen-lukker-aktie-skattehul>
- <https://www.skm.dk/aktuelt/presse/pressemeddelelser/2015/november/regeringen-lemper-beskatningen-af-familieejede-virksomheder>
- <https://www.skm.dk/aktuelt/nyheder/2017/april/lavere-bo-og-gaveafgift-gavner-tusindvis-af-familieejede-virksomheder>
- <http://www.skm.dk/skattetal/beregning/afgiftsberegning/boafgift-og-gaveafgift-fak-taside>
- <https://tax.dk/skat/gaveafgift.htm>

